

ČÁST 7

VÝŠKOVÝ SYSTÉM Bpv

SOUŘADNICOVÝ SYSTÉM S-JTSK

Objednatel:

SŽDC stavební správa západ se sídlem v Praze,
Sokolovská 278/1955, 190 00 Praha 9

Generální projektant:

SUDOP PRAHA a.s.
Olšanská 1a, 130 80 Praha 3
tel.: +420 267 094 111
fax: +420 224 230 316
e-mail: praha@sudop.cz

Hlavní inženýr projektu:

ING. KATEŘINA HLADKÁ, PHD.

Středisko:

202 - SILNIC A DÁLNIC

Vedoucí střediska:

ING. HANA STAŇKOVÁ

Odpovědný projektant SO:

doc.ING. ARCH. IVAN VOREL, CSc.

Vypracoval:

doc.ING. ARCH. IVAN VOREL, CSc.

Kontroloval:

Název akce:

Optimalizace trati Černošice (včetně) - Beroun (mimo)) dopracování
DOKUMENTACE v rozsahu přílohy č. 4 zákona č. 100/2001 Sb.,
o posuzování vlivů na životní prostředí

Číslo smlouvy:

15-150.202

Projektový stupeň: koncept
dokumentace EIA

Část:

Posouzení vlivu na krajinný ráz

Datum:

11/2016

Číslo části:

7

doc. Ing. arch. Ivan VOREL, CSc., autorizovaný architekt ČKA, člen IFLA

A T E L I E R V

projektová a expertní kancelář v oboru urbanismu, krajinného plánování a ochrany krajiny
Nevanova 166/52, 163 00 Praha 6, <http://www.atev.cz>, atelier.v@volny.cz

OPTIMALIZACE TRATI ČERNOŠICE (VČETNĚ) – BEROUN (MIMO)

posouzení vlivu navrhovaného záměru
na krajinný ráz
dle §12 zákona č. 114/1992 Sb.,
o ochraně přírody a krajiny
v platném znění

říjen 2016

doc. Ing. arch. Ivan VOREL, CSc., autorizovaný architekt ČKA, člen IFLA

ATELIER V

projektová a expertní kancelář v oboru urbanismu, krajinného plánování a ochrany krajiny
Nevanova 166/52, 163 00 Praha 6, <http://www.atev.cz>, atelier.v@volny.cz

OPTIMALIZACE TRATI

ČERNOŠICE (VČETNĚ) - BEROUN (MIMO)

posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz dle ustanovení §12
zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Objednatel:

SUDOP Praha, a. s.
Olšanská 1a, 130 80 Praha, IČ 25793349

Zpracovatel:

Ing. arch. Ivan Vorel – ATELIER V
projektová a expertní kancelář v oboru urbanismu,
krajinného plánování a ochrany krajiny
Nevanova 1066/52, 163 00 Praha 6, IČ 15896871

Autoři posouzení:

doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.
autorizovaný architekt ČKA, člen IFLA
doc. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.
Ing-Paed IGIP

Datum:

říjen 2016

1	ÚVOD, CÍL ÚKOLU, SPECIFICKÉ OTÁZKY, POSTUP	4
1.1	Úvod, cíl posouzení	4
1.2	Specifické otázky hodnocení – legislativní rámec	7
1.3	Specifické otázky hodnocení – odborný a metodický rámec	8
1.3.1	Znaky krajinného rázu	8
1.3.2	Metodika	11
1.4	Výchozí podklady	13
2	HODNOCENÉ ÚZEMÍ	14
2.1	Popis NZ a specifické otázky vlivu NZ v dané lokalitě	14
2.2	Vymezení oblasti KR (ObKR)	18
2.3	Vymezení místa KR (MKR) a PDoKP	25
3	HODNOCENÍ – IDENTIFIKACE ZNAKŮ KR	27
4	VLIV NZ NA IDENTIFIKOVANÉ ZNAKY A HODNOTY	53
4.1	Vliv NZ na zákonná kritéria ochrany krajinného rázu	53
4.1.1	Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky	53
4.1.2	Vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky	56
4.1.3	Vliv na ZCHÚ	59
4.1.4	Vliv na VKP	60
4.1.5	Vliv na kulturní dominanty	61
4.1.6	Vliv na estetické hodnoty krajiny, na harmonické měřítko a vztahy	62
4.3	Souhrn výsledků a závěry	67

1 ÚVOD, CÍL ÚKOLU, SPECIFICKÉ OTÁZKY, POSTUP

1.1 Úvod, cíl posouzení

(1.1.1) Cílem předložené studie je vytvoření expertního podkladu pro rozhodování o vlivu navrhovaného záměru (dále jen „NZ“) optimalizace stávající železniční trati v úseku Černošice (včetně) – Beroun (mimo) – katastrální území Černošice, Všenory, Dobřichovice, Lety u Dobřichovic, Řevnice, Zadní Třeboň, Běleč u Litně, Poučnick, Srbsko u Karlštejna, Korno a Tetín u Berouna – z hlediska zásahu do krajinného rázu (dále jen „KR“) ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

Cílem studie je posoudit, jakou měrou se NZ bude dotýkat znaků a hodnot KR (přírodní, kulturní a historické charakteristiky) a zákonných kritérií uvedených v §12 (přírodní a estetické hodnoty, významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů v krajině).

(1.1.2) Tato studie je zpracovaná jako odborné stanovisko / posudek autorizovaného architekta České komory architektů dle § 17, písm. g)¹ zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Studie je zpracovaná jako samostatná příloha k Oznámení záměru nebo Dokumentaci dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění. V případě, že bude vedeno samostatné řízení o zásahu do KR dle §12 zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, bude studie sloužit pro toto řízení, kdy bude součástí podání účastníka řízení.

(1.1.3) Výběr referenčních prací zpracovatele

VOREL, I. – KUPKA, J. – ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. – ŠVECOVÁ, S.: *Preventivní hodnocení krajinného rázu v Plzni*. 2014 (UKRM Plzeň).

KRAJÍČEK, L. – VOREL, I. – KUPKA, J. – KUBEŠOVÁ, A. – NOSÁL, M. – et al.: *Cílové charakteristiky krajiny Moravskoslezského kraje*. 2012 (KÚ MSK).

VOREL, I. – KUPKA, J. – ŠTRÉBLOVÁ, K. – VORLOVÁ, J.: *Preventivní hodnocení krajinného rázu území CHKO Jeseníky*. 2011 (AOPK ČR).

VOREL, I. – KUPKA, J. – ŠTRÉBLOVÁ, K. – VORLOVÁ, J.: *Preventivní hodnocení území CHKO Broumovsko z hlediska krajinného rázu*. 2010 (AOPK ČR).

VOREL, I. – KUPKA, J. – VORLOVÁ, J. – HRONOVSKÁ, K. – VYHNÁLEK, V. – et al.: *Generel krajinného rázu Jihočeského kraje*. 2009 (KÚ JČK).

VOREL, I. – KUPKA, J. – BUKÁČEK, R. – SKLENIČKA, P. – VORLOVÁ, J. – et al.: *Vyhodnocení krajinného rázu Středočeského kraje*. 2008 (1. část), 2009 (2. část) (KÚ SČK).

VOREL, I. – KUPKA, J. – VORLOVÁ, J. – HRONOVSKÁ, K.: *Preventivní hodnocení CHKO Kokořínsko z hlediska krajinného rázu*. 2008 (AOPK ČR).

VOREL, I. – KUPKA, J. – VORLOVÁ, J. – HRONOVSKÁ, K.: *Třinecko - studie vyhodnocení krajinného rázu dle §12 zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, údaje pro územně analytické podklady dle vyhlášky 500/2006 Sb. na území ORP Třinec*. 2008 (MÚ Třinec).

VOREL, I. – KUPKA, J.: *Branžovský hvozď. Návrh delimitace hranic nového přírodního parku v rámci Branžovského bioregionu na základě posouzení krajinného rázu dle §12 zák. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny*. 2008 (KÚ Plzeňský kraj).

VOREL, I. – KUPKA, J. – VORLOVÁ, J. – KIBIC, K. – HRONOVSKÁ, K.: *Preventivní hodnocení území CHKO Český kras z hlediska krajinného rázu*. 2008 (AOPK ČR).

VOREL, I. – KUPKA, J. – HRONOVSKÁ, K.: *Preventivní hodnocení území Dokeska z hlediska krajinného rázu*. 2007 (AOPK ČR).

VOREL, I. – KUPKA, J. – HRONOVSKÁ, K.: *Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Český les*. 2007 (AOPK ČR).

¹ g) vydávat odborná stanoviska, zpracovávat dokumentaci a posudky, pro dílčí hodnocení vlivu staveb na životní prostředí, b) a to i pro účely řízení před státními orgány,

- KUČA, K. – VOREL, I. – KUPKA, J. – ŠVECŮVÁ, S. – KUČOVÁ, V.: *Metodika plánů ochrany krajinných památkových zón*. 2015 (metodika).
- VOREL, I. – SKLENIČKA, P.: *Preventivní hodnocení území kraje nebo menších samosprávných celků*, 2009 (metodika).
- VOREL, I. – BUKÁČEK, R. – MATĚJKA, P. – CULEK, M. – SKLENIČKA, P.: *Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz*. 2004 (metodika).
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení*. Praha: ČVUT, 2011. ISBN 978-80-01-04766-8 (monografie).
- KUPKA, J.: *Krajiny kulturní a historické. Vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny*. Praha: ČVUT, 2010. ISBN 978-80-01-04653-1 (monografie).
- VOREL, I. – KUPKA, J. – ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. (ed.): *Hodnoty krajinného rázu, charakter a identita v analýzách a v plánování*. Praha: ČVUT, 2015. ISBN 978-80-01-05835-0 (kolektivní monografie).
- ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. – KUPKA, J. – VOREL, I. (ed.): *Osobitost kulturní krajiny. Od rozpoznání k ochraně*. Praha: ČVUT, 2014. ISBN 978-80-01-05607-3 (kolektivní monografie).
- ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. – KUPKA, J. (ed.): *Ochrana kulturní krajiny - hledání cílů, možností a pravidel*. Praha: ČVUT, 2013. ISBN 978-80-01-05391-1 (kolektivní monografie).
- VOREL, I. – KUPKA, J. (ed.): *Krajinný ráz v sídlech. Sídlá v rázu krajiny*. Praha: ČVUT, 2011. ISBN 978-80-01-04908-2 (kolektivní monografie).
- VOREL, I. – KUPKA, J. (ed.): *Aktuální otázky ochrany krajinného rázu*. Praha: ČVUT 2010. ISBN 978-80-01-04537-4 (kolektivní monografie).
- Desítky odborných článků vč. řady recenzovaných periodik, příspěvků na konferencích ad.
- Výběr aktuálních hodnocení KR z posledních let (menší zakázky, zakázky starší než 9 let a zakázky zpracovávané pro fyzické osoby nejsou uvedeny) – názvy studií jsou zjednodušené:
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Administrativně obchodní areál Pankrác*. KAAMA, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Administrativní budova MPP. Main Point Pankrác*. 2013.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Administrativní centrum Budějovická*. EKOLA group, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Břevnovská radiála - stavba 7553*. MHMP, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Bydlení Spiritka*. Aqua reality, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Bydlení u Šalamounky*. MALVAZINKY PARK, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Zelené Město IV*. Daramis Development, 2014.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Centrum Lužiny. Polyfunkční domy*. Lužiny Alfa, Lužiny Beta, 2014.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Crystal Towers Hloubětín*. LOXIA, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *FVE Dešenice – Milence*. VEMA-NOVA, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Vodní cesta v úseku VD Hněvkovice – Týn nad Vltavou*. ŘVC ČR, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *ECO-Green-Field Odolena Voda*. BERGGER, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Ekocentrum Pleš – Václav*. Gordion, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Energocentrum v Býšově (ESDB)*. EKOAUDIT, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Fotovoltaická elektrárna Frymburk*. Městys Frymburk, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *FVE Býšov*. EKOAUDIT, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *FVE Rabí-Bojanovice*. BL SOL, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Green City Tower*. EKOLA Group, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Hornická činnost v dobývacím prostoru Luhov*. CHLUP s.r.o., 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *II/244 Přezletice, přeložka silnice*. PUDIS, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Industriální park Užice-sever*. EKOBÁZE, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Kladensko-Lísky, základnová stanice sítě GSM*. T-mobile Czech, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Kladno-Pavlov, ZS veř. radiotelefonní sítě*. Telefonica O2, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Koncertní a kongresové centrum A. Dvořáka ČB*. EIA SERVIS, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Kováků Smíchov*. CIG a.s., 2013.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Litochlebský park*. m4 architekti, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *R48 Horní Tošanovice a R11Třanovice-Hnojník*. KB Král, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Louny - Sádek, zákl. stanice veřejné radiotelefonní sítě*. SFIN, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Nová skladovací hala Coca-Cola Hellenic ČR*. AS CHEMOPRAG, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Nový obytný soubor Kamenné Žehrovice*. EKOLA group, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obchodní a skladové centrum Na Jelenách*. AED PROJEKT, 2014.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obytný areál Čertousy*. EXCON, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obytný komplex Happy way district II*. Elemír Kubíni, 2011.

- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obytný soubor Braník*. Multiprojekt Braník, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obytný soubor Kavčí Hory*. Aulík Fišer architekti, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obytný soubor Milíčovský háj, jih a východ*. EILEN, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obytný soubor nízkoenergetických domů Prokopské údolí*. JRD, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Obytný soubor Prokopské údolí*. JRD, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *OC Stromovka České Budějovice*. SAZERAC, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Plavení komora Praha – Staré Město*. ŘVC ČR, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Plavební stupeň Děčín – Plavební kanál Rozbělesy*. ŘVC ČR, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Plavební stupeň Děčín*. ŘVC ČR, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Plzeň-Švabiny – změna ÚPMP č. 674*. Statutární město Plzeň, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Pobřežní IV. Stavba 8265*. PUDIS a.s., 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Změna stavby před dokončením pro VTE Neklid*. MŽP ČR, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Prague Eye Towers*. CMC architects, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Prague Marina*. KMS ARCHITECTS, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Průmyslová zóna Přestanov – Chabařovice*. EUROFORM, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Počeradský potok*. PROJEKT LOUNY ENGINEERING, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Ratibořské Hory - Podolí. Změna č. 1 ÚPn*. Podolí Energy, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Regulační plán Propojení Klápa-Hraničnick*. EIA SERVIS, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Rezidence Nové Stodůlky*. Stodůlky s.r.o., 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Rezidenční bydlení na Kavčích horách*. Prominecon Group, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *R52. Stavba 5206 Perná – státní hranice*. ŘSD ČR, 2015.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *R11 stavba 1108 Jaroměř - Trutnov*. SUDOP PRAHA a.s., 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Shopping and Office Centrum Bořislavka*. Aulík Fišer Architekti, 2014.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *SO kolem Prahy - stavby 518 + 519*. Jacobs Consultancy, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *STACHEMA Kolín s.r.o*. KAREKO, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Strachov Park - Sportovní centrum Pískovna*. TEZZAV, 2013.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Suchdolský ostroh – obytný komplex*. MCA, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *TOP REZIDENCE Šárecké údolí*. AED PROJECT, 2013.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Tower City Holešovice*. CMC architects, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Trojmezí - krajinářsko analytický podklad*. MCA, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Václavov u Bruntálu. Posouzení vlivu změny ÚPn*. Infogold, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Větrná elektrárna Hranice u Aše*. AREA Group, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Větrná elektrárna Újezd u Krásné*. AREA Group, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Větrná farma Kryštofovo údolí a Výsluní*. AREA Group, 2011.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Větrné farmy Křimov a Hora sv. Šebestiána*. AREA Group, 2010.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Větrný park Chomutov*. KÚ Ústeckého kraje, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Větrný park Chomutov / změna záměru*. AREA Group, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Větrný park Mšené-Lázně*. Ústecký kraj, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Víceúčelové obchodní a relaxační centrum Strážný*. ARCHINA, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Vřesová studánka*. Spolek pro obnovu poutního místa, 2015.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *VTE Moldava*. EKOLA Group, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Vysočanská radiála v úseku Balabenka – Kbelská*. PUDIS, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Výstavba FVE Vlkov nad Lesy*. TCN energie, 2009.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Základnová stanice T-Mobile Praha - Hájek*. STAND BY, 2012.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Změna č. 5 územního plánu Vodochody*. BÍLEK ASSOCIATES, 2013.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Zóna Kovářov*. UBM Bohemia, 2014.
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *40114 Liberec_Svarovska*. SBM Holding group, 2013.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – HRONOVSKÁ, K.: *Ubytovací objekty Rokytice n. Jizerou*. AK Hala, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J. et al.: *Suchdol n. Lužnicí – Č. Velenice, .2X110 kV*. E.ON ČR, 2008.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – HRONOVSKÁ, K.: *Letkov – zadání změny ÚPn*. Urbioprojekt, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – HRONOVSKÁ, K.: *Václavická spojka II/112*. ŘSD ČR, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – LANGEBOGEROVÁ, Š.: *SO kolem Prahy – stavba 520*. PUDIS, 2007.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – VORLOVÁ, J.: *Přístav Hruštica – Rekr. park Lipno*. UBM Bohemia, 2008.

1.2 Specifické otázky hodnocení – legislativní rámec

Odborná a metodická východiska jsou podrobně popsána v publikaci:
VOREL, I. – KUPKA, J., *Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení*. Praha: ČVUT, 2011,
ve které je uvedena veškerá použitá literatura a prameny. Zde je popsán pouze základní metodický
rámec, nakolik souvisí s hodnocením NZ.

(1.2.1) Ochrana KR je zakotvena v **§12 zák. č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny:

- (1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, estetických hodnot, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítko a harmonických vztahů v krajině.*
- (2) K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*
- (3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.*
- (4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody 9a)*

(1.2.2) Každá krajina má svůj ráz ve smyslu §12 zákona. Každou krajinu je možno popsat pomocí přírodní, kulturní a historické charakteristiky. KR je však v různých oblastech a lokalitách (místech KR) různě výrazný, různě čitelný. V určitých situacích jsou znaky jednotlivých charakteristik KR dobře zřetelné a spoluvytvářejí jedinečnost a nezaměnitelnost krajinné scény – vizuálně vnímaného obrazu krajiny. V jiných typech krajiny jsou znaky KR nezřetelné, ty výraznější nejsou příliš četné a celkově vzniká krajina, která zdánlivě není ničím specifická ani zajímavá.

(1.2.3) Ochrana KR bere v úvahu skutečnost, zdali jsou v krajině přítomny cenné znaky KR, nebo ne. Pokud NZ zasahuje do méně významných a nepříliš cenných znaků a hodnot, může být brán jako únosný. Někdy nemůže zasahovat do cennějších znaků a hodnot, protože takové nejsou vůbec v krajině přítomny. Z toho vyplývá, že v krajině s výraznými a jedinečnými znaky a hodnotami KR bude umísťování staveb a záměrů využití území narážet na požadavky ochrany KR dle § 12 mnohem více než v krajině, kde takové znaky a hodnoty nejsou. Stavba nebo záměr se bude muset v cenné krajině více přizpůsobovat zachování znaků a hodnot KR nebo ji v daném rozsahu, objemu a architektonickém řešení nebude možné realizovat vůbec. V ostatních typech krajiny budou omezení z hlediska ochrany KR slabší nebo vzhledem k absenci zákonných znaků a hodnot nebudou stanovena žádná omezení.

(1.2.4) Je třeba zjistit, zdali NZ nesníží nebo výrazně nezmění hodnotu KR, a to zejména proto, že NZ prochází územím chráněné krajinné oblasti Český kras, kde je ochrana krajinného rázu (charakteru krajiny) jedním z důležitých předmětů ochrany. Jestliže z Černošic vede trať, ještě mimo území CHKO, značně urbanizovanou krajinou, opouští západně od Řevnic za Zadní Třebaní Řevnickou brázdu a vstupuje do srdce

Českého krasu, do Karlštejnské vrchoviny. Údolí Berounky se při cestě proti proudu uzavírá do hluboce zaříznutého kaňonu s romantickými údolími přítoků (Bubovického potoka, Loděnice a Kody). Krajina Českého krasu je zde velmi členitá, různorodá a vyniká mimořádnými hodnotami přírodními i krajinářsko-estetickými. Vlastní prostor údolí Berounky, kterým vede posuzovaná trať, má specifické znaky krajinné scény, které budou pro vliv optimalizované trati na ráz krajiny velmi důležité. Je to nejenom přítomnost vzájemně oddělených a velmi výrazných – jedinečných – scenérií, ale také vizuální oddělení kaňonu a zejména jeho dna od okolní cenné krajiny. Vznikla zde krajina s výraznou morfologií terénu a specifickým charakterem vegetačního krytu – neobyčejná, působivá a velmi dramatická krajina s mimořádnou harmonií sídel a krajinného rámce, s mimořádnými estetickými, přírodními a kulturně-historickými hodnotami.

Charakteristickým rysem takto utvářené krajiny je její přehlednost pouze v menších úsecích – oddělených prostorech – které mají díky toku Berounky protáhlý tvar koridorů. Z vyšších poloh na okrajích údolí se však naskýtají dlouhé pohledy, propojující jednotlivé části koridoru a otevírající se do okolních celků krajiny. Tyto vazby vytvářejí významné estetické hodnoty a zapojují dramatickou krajinu toku Berounky do širších krajinných souvislostí.

V každém případě **je jisté, že stavba takových dimenzí nutně zasáhne do krajinného rázu**. Železniční trať vede zejména v úseku z Řevnic do Berouna (s výjimkou krátkého úseku mezi Poučnickem a Krupnou) po velmi úzkém pravém břehu Berounky, ohraničeném strmými, často zcela kolmými srázy a skalami. Optimalizace trati proto nemůže spočívat ve změnách trasy nebo nivelety, nýbrž v stavebních a technických úpravách a v doprovodných stavbách. Pozornost tohoto posouzení bude proto soustředěna právě na tyto stavby a zásahy, doprovázející vlastní trať, přičemž nejproblematictější zásahem může být návrh galerie pod Tetínskými skalami (galerie Tetín) a různé formy sanace skal nad tratí.

- (1.2.5) Při posuzování vlivu NZ se bude jednat především o **zjištění, zdali a do jaké míry bude zasahovat do tzv. „zákonných kritérií ochrany krajinného rázu“**, tj. přírodních a estetických hodnot, významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině.

1.3 Specifické otázky hodnocení – odborný a metodický rámec

1.3.1 Znaky krajinného rázu

- (1.3.1.1) Charakter krajiny je fenoménem, který se vyznačuje dvěma důležitými vlastnostmi. Je to proměnlivost a neopakovatelnost. Neobyčejná rozmanitost přírodních a kulturních podmínek vytváří různorodé obrazy krajiny (pojmem „obraz“ vyjadřujeme vnější projev vnitřní struktury). Příkladem je např. krajina členitých pahorkatin, rybníčních pánví, údolí velkých řek nebo krajina s převažujícím pokryvem lesů, s intenzivním zemědělstvím v nížinách nebo s rozsáhlými plochami sadů, krajina více či méně urbanizovaných (dokonce urbánních či suburbánních) nebo industrializovaných (ev. postindustriálních) území. Důvody proměnlivosti charakteru krajiny tkví v přítomnosti a nepřítomnosti určitých znaků, v jejich vizuálním projevu, výraznosti a jedinečnosti, kombinaci a prostorových vztazích.
- (1.3.1.2) Jsou to tedy tzv. „**znaky krajinného rázu**“, které odlišují od sebe různé oblasti a místa v krajině a které zároveň mohou být různým segmentům krajiny společné. Tyto znaky jsou převážně vizuálně vnímatelné v krajinné scéně. Jsou to rysy georeliéfu, přítomnost určitých specifických vodních prvků, které určují charakter dílčích scenérií a projevují se i v celkových panoramatech krajiny. Je to také charakter porostů odpovídající přírodním podmínkám toho či onoho místa nebo oblasti. Stejný význam jako přírodní prvky mají pro vizuální scénu též prvky

kulturní (civilizační). Jedná se o způsoby hospodářského využívání krajiny, o formy osídlení (včetně polohy sídel v krajině), o strukturu sídel a architektonický výraz jednotlivých staveb (forma, hmota, půdorys, materiály, barvy, architektonické detaily). Kulturní prvky a jejich vazby spoluvytvářejí krajinnou scénu a podobně jako přírodní prvky dotvářejí prostorovou skladbu, výraznost a nezaměnitelnost scenérií. Navíc velmi výrazně spoluvytvářejí harmonii či disharmonii měřítka krajiny a také se výrazně projevují v harmonii či disharmonii vztahů v krajině.

- (1.3.1.3)** Těmito vlastnostmi jsou spoluurčovány také další důležité vizuální aspekty krajinné scény – prostorové členění krajiny, morfologie jednotlivých prostorů a uspořádání (konfigurace) jednotlivých prvků. Tak vznikají důležité znaky KR, jakými je uzavřenost či otevřenost scény, způsob vymezení prostoru, návaznost jednotlivých prostorů, uspořádání a tvar horizontů, uspořádání dominant a podobně.
- (1.3.1.4)** V krajinných scénách různých segmentů krajiny často nalézáme společné znaky. Hovoříme o krajinách podobného charakteru a máme na mysli především vizuální projev různých prvků, jevů a rysů krajiny – vizuální scénu. V přítomnosti společných základních znaků přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky tkví podstata určitých typů krajinného rázu. Rozmanitost krajiny je však neobyčejná. K tomu přispívá neopakovatelnost situací, diverzita, výraznost a jedinečnost jednotlivých znaků KR, prostorové uspořádání – konfigurace hmotných prvků krajinné scény a proměnlivost měřítka.
- (1.3.1.5)** Ráz krajiny je výrazně ovlivněn charakterem přírodních složek a jejich vizuálním projevem v krajinné scéně. Přírodní hodnota KR je tvořena hodnotou přírodovědnou a hodnotou vizuální (správněji senzuální). Zatímco přírodovědná hodnota je dána součtem měř vzácnosti (ojedinělosti), dochovanosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému, vizuální či senzuální hodnota prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka a velikosti ovlivněného území (CULEK, 2006). Podle Culka můžeme přírodní podmínky tvořící charakter krajiny rozdělit na pět složek, a to na složku topografickou (georeliéf), petrologicko-pedologickou, hydrologickou, atmosférickou a biotickou. Přírodovědná hodnota se nemusí výrazněji projevit v krajinné scéně a ovlivní KR pouze omezeně. Přesto je ve smyslu §12 zákona míra zásahu do přírodních (tedy i přírodovědných) hodnot jedním z kritérií ochrany KR. Je to proto, že KR je sice především kategorií vizuální, ale význam místa a cennost jednotlivých znaků se na výraznosti a zvláštnosti KR podílí.
- (1.3.1.6)** Často se při hodnocení KR objevuje otázka, zdali lze hodnoty, které jsou chráněny podle jiných částí zákona č. 114/1992 Sb., než je §12, považovat za přírodní hodnoty ve smyslu tohoto paragrafu. Přírodní hodnoty krajiny, spočívající např. v přítomnosti cenných biotopů a přirozených ekosystémů, mohou být do určité míry viditelné a spoluvytvářejí krajinnou scénu a dílčí scenérie. Tyto přírodní hodnoty jsou již velmi často chráněny existující legislativou jako významné krajinné prvky, součásti ÚSES, zvláště chráněná území, památné stromy a plochy soustavy Natura 2000. Přítomnost lokalit chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. lze při identifikaci znaků KR považovat za indikátory přítomnosti přírodních hodnot. Samotnou skutečnost, že se např. jedná o maloplošné ZCHÚ, nelze tedy považovat za hodnotu KR. Tou je cennost vlastní lokality a její vizuální projev, tvořící spolu znak přírodní charakteristiky. Zásah NZ do ZCHÚ je však tzv. kritériem ochrany KR dle §12 zákona.
- (1.3.1.7)** Krajina v sobě skrývá stopy kulturního a historického vývoje. Tyto stopy dokládají odlišnosti a specifické rysy vývoje krajiny v závislosti na přírodních podmínkách krajiny, na kulturních tradicích i na významných impulsech vývoje krajiny, jakými

byly politické události nebo vliv významných osobností. Všechny tyto skutečnosti jsou významné pro ráz krajiny, neboť rázovitost a charakter krajiny, vyjádřené především působivostí vizuální scény, se skrývá též ve vlastnostech nehmotných, v kulturních a historických hodnotách a v symbolických významech.

- (1.3.1.8)** Mnohé ze znaků kulturní a historické charakteristiky KR jsou takovými hodnotami, které jsou chráněny památkovou péčí. Skutečnost, že některý prvek krajiny je kulturní památkou, že určitý segment krajiny je krajinnou památkovou zónou nebo že sídlo je památkovou rezervací nebo zónou, představuje z hlediska KR indikátor přítomnosti kulturních a historických hodnot (tkvících v cennosti a významu nebo ve vizuálním projevu), které mohou významně spoluvytvářet rázovitost krajiny. Nelze proto a priori považovat pozornost věnovanou určitým významným stopám kulturního a historického vývoje ze strany státní památkové péče a státní ochrany přírody za konfliktní překryv. K tomu většinou dojde nikoliv v případě ochrany KR (tam jsou si zájmy ochrany přírody a památkové péče většinou blízké), ale pokud je ochranou přírody a krajiny chráněn např. určitý prvek historické krajinné úpravy (park, alej) jako VKP, památný strom, součást ÚSES nebo v rámci ZCHÚ.
- (1.3.1.9) Rysy krajiny jsou tvořeny skupinami znaků jednotlivých charakteristik a estetické atraktivnosti (estetických hodnot):**

A Přírodní charakteristika	
A.1	reliéf terénu a síť vodotečí
	vytváří základní členění krajiny, základní prostorový rámec, vymezení prostorů a základní rysy konfigurace, prostorových a měřítkových vztahů
A.2	aktuální stav vegetace
	dotváří obraz krajiny a její prostorové členění, spoluvytváří přírodní nebo přírodě blízký výraz krajinné scény a obraz hospodářského využití krajiny, svědčí o způsobech kultivace a proměn krajiny v současnosti i v historii
B Kulturní a historická charakteristika	
B.1	struktura osídlení a cestní síť
	svědčí o vývoji postupného osidlování a hospodářského využití krajiny a spoluvytváří obraz kulturní krajiny
B.2	vesnická sídla a lidová architektura
	vytváří nezaměnitelné znaky obrazu kulturní krajiny
B.3	kulturní dominanty
	jsou často markantními body krajiny
B.4	dominantní rysy krajinné struktury
C Estetická atraktivnost (estetické hodnoty) krajinné scény	
C.1	vymezení prostorů, konfigurace prvků, význam dominant
	základní aspekty uspořádání vizuální scény, vytvářející předpoklady pro vznik estetických hodnot
C.2	rozlišitelnost a nezaměnitelnost scenérií
	významné aspekty jedinečnosti a svébytnosti charakteru krajiny
C.3	harmonie prostorových vztahů, harmonie měřítko
	významné rysy krajinné scény, které spoluvytvářejí estetické hodnoty krajiny
C.4	přírodní charakter scenerií
	významná estetická hodnota

1.3.2 Metodika

Použitá metodika VOREL, I. – BUKÁČEK, R. – MATĚJKA, P. – CULEK, M. – SKLENIČKA, P.: *Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz*. Praha, 2004 je dostupná na <http://www.krajinnyrasz.cz>. Zde je uveden pouze stručný výtah. Komentář k metodice je uveden v článku VOREL, I. – KUPKA, J., *Metoda posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. EIA – IPPC – SEA*. roč. XIV/2009, č. 2, s. 7–14 dostupném na <http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/doc/E4021F6D7EA066B9C12575BB00416372>.

(1.3.2.1) Posouzení bude využívat postupu hodnocení dle Metodického postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004), který vychází z textu §12 zákona. Výklad jednotlivých pojmů koresponduje s metodikou hodnocení krajinného rázu používanou správou CHKO ČR (BUKÁČEK – MATĚJKA, 1997) a s návrhem metodického doporučení, vypracovaného AOPK ČR (MÍCHAL et al. 1999). Dle Metodického postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) probíhá posouzení navrhovaného záměru na KR v následujících fázích:

1 Vymezení hodnoceného území
1.1 Popis navrhovaného záměru (stavby nebo využití území)
popis z hlediska možného ovlivnění krajinného rázu navrhovanou stavbou nebo navrhovaným využitím území, konfliktů, definování cílů a klíčových otázek hodnocení na základě obecné charakteristiky území a očekávaného vlivu NZ
1.2 Vymezení potenciálně dotčeného krajinného prostoru (PDoKP)
vymezení dotčeného krajinného prostoru (místa krajinného rázu) pomocí okruhu potenciální viditelnosti a pomocí vizuálních bariér jakožto území skutečně nebo potenciálně zasaženého vlivem navrhované stavby nebo využití území. Vymezuje se pomocí bariér očekávané viditelnosti stavby (terénní horizonty, okraje lesních porostů, hmoty nelesní zeleně, horizonty a okraje zástavby)
2 Hodnocení
2.1 Vymezení oblastí (ObKR) a míst krajinného rázu (MKR)
vymezení jednotlivých míst KR v PDoKP – obecná charakteristika širšího území (oblasti krajinného rázu) a jeho zařazení do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie)
2.2 Identifikace znaků a hodnot přírodní, kulturní a historické charakteristiky
identifikace znaků a hodnot krajinného rázu v oblastech a místech krajinného rázu a klasifikace identifikovaných znaků z hlediska významu jednotlivých znaků v souboru typických znaků krajinného rázu dané oblasti nebo místa a z hlediska jejich cennosti
3 Posouzení zásahu
3.1 Posouzení míry vlivu záměru na identifikované znaky a hodnoty
odstupňování významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot na hodnoty běžné, významné pro ráz krajiny, určující ráz krajiny, jedinečné v rámci oblasti krajinného rázu nebo v rámci státu
3.2 Určení únosnosti zjištěné míry vlivu
shrnutí výsledků předchozího hodnocení, zvážení míry zásahů do jednotlivých hodnot, zvážení významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot (významné, určující, jedinečné), vyslovení závěru (přijatelný, nepřijatelný, na hranici přijatelnosti), eventuálně podmínek pro minimalizaci zásahu do krajinného rázu

- (1.3.2.2) Ve výše uvedeném Metodickém postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) jsou vysvětleny pojmy, se kterými posouzení pracuje. Jedná se o pojmy uvedené v §12 zákona a o pojmy související:

krajina – část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona).

krajinný ráz – je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik

oblast krajinného rázu – je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

místo krajinného rázu – část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

estetická hodnota krajiny – je projevem přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině a je výsledkem trvale udržitelného vývoje krajiny. Předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek).

přírodní hodnota – je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, vysokou četností jednotlivých typů ekosystémů, členitou morfologií krajiny, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny.

významný krajinný prvek – dle ustanovení §3, odst. 1, písm. b) zákona.

zvláště chráněné území – dle ustanovení §3, odst. 1, písm. f) zákona.

kulturní dominanta krajiny – je krajinný prvek či složka v krajině nebo dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují souhrn charakteristik daného místa či oblasti.

harmonické měřítko krajiny – vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí a způsobům trvale udržitelného využívání dané krajiny. Z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka a jednotlivých prvků.

harmonické vztahy v krajině – vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků a prostorů krajinné scény.

charakteristika krajinného rázu – uspořádání krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny. Jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické. Vnímáme ji jako soubor typických znaků.

historická charakteristika krajinného rázu – je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa. Historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním a vzhledem a jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti.

kulturní charakteristika krajinného rázu – je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal.

přírodní charakteristika krajinného rázu – zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním staveb ekosystémů.

činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu oblasti či místa – taková činnost, která natolik naruší specifické znaky a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah jednotlivých charakteristik.

1.4 Výchozí podklady

Tato studie má charakter technické zprávy, nikoli vědeckého článku, proto používá pouze zjednodušený systém bibliografických citací, kdy je v tomto seznamu (1.4) uvedena pouze v textu přímo citovaná literatura. Zákony a další legislativa jsou citovány přímo v textu stejně jako zdroje obrázků a mapových výstupů. V tomto seznamu tedy nejsou znovu jmenovány. Zdroje k obecné části jsou uvedené v citované knize na začátku kap. 1.2 resp. 1.3.2. Zdroje k charakteristice oblastí a míst KR jsou uvedené v citované studii SČ kraje (2008, 2009) a CHKO Český kras (2008)..

- Dokumentace poskytnutá objednatelem (SUDOP Praha, a. s.)
- Optimalizace trati Černošice (včetně) – Beroun (mimo). Dokumentace dle přílohy č. 4 zákona č.100/2001 Sb., posuzování vlivů na životní prostředí (SUDOP Praha, 2013)
- Optimalizace trati Řevnice – Beroun. Posouzení vlivu na krajinný ráz (Atelier V, 2005)
- Studie vyhodnocení krajinného rázu na území Středočeského kraje (Atelier V, Lareco, Studio B&M, 2008, 2009)
- Studie Preventivní hodnocení území CHKO Český kras z hlediska krajinného rázu (Atelier V, 2008)
- Terénní průzkum byl v lokalitě proveden v září 2016.

Přímo citované zdroje (řazeno dle významu ve studii, nikoli dle abecedy):

- VOREL, I. – BUKÁČEK, R. – MATĚJKA, P. – CULEK, M. – SKLENIČKA, P., *Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz* (metodický postup). Praha, 2004.
- VOREL, I. – KUPKA, J., *Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení*. Praha: ČVUT, 2011 (v knize je uvedena další použitá literatura a prameny)
- VOREL, I. – KUPKA, J., *Metoda posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na KR. EIA – IPPC – SEA*. roč. XIV, č. 2, s. 7–14. (v článku jsou uvedena další použitá literatura a prameny)
- KUPKA, J., *Krajiny kulturní a historické*. Praha: ČVUT, 2010.
- CULEK, M., *Přírodní podmínky území a jejich význam pro krajinný ráz*. In: VOREL, I. (ed.) et al., *Krajinný ráz a východiska jeho hodnocení*. Praha: ČVUT, 2006, s. 47-68.
- BUKÁČEK, R. – MATĚJKA, P. et al., *Metodický podklad hodnocení krajinného rázu v chráněných krajinných oblastech*. SCHKO ČR 1997.
- MÍCHAL, I. et al., *Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě* (metodické doporučení). Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), 1999.

2 HODNOCENÉ ÚZEMÍ

2.1 Popis NZ a specifické otázky vlivu NZ v dané lokalitě

Záměr je stručně popsán z materiálů poskytnutých objednatelem, kde je k dispozici podrobnější popis vč. technických parametrů NZ, které jsou zde uváděné jen zjednodušeně, ve vztahu k vlivu na KR.

(2.1.1) Předmětem hodnocení je záměr optimalizace stávající železniční trati v úseku Černošice (včetně) – Beroun (mimo) v katastrálním území Černošice, Všenory, Dobřichovice, Lety u Dobřichovic, Řevnice, Zadní Třebaň, Běleč u Litně, Poučnick, Srbsko u Karlštejna, Korno a Tetín u Berouna.

Stavba navazuje ve svém počátku (km 9,964) na stavbu „Praha Smíchov (mimo) – Černošice (mimo)“, resp. její ukončení za žst. Radotín. V konci úseku (km 37,600) je na tuto stavbu navázán úsek „Optimalizace trati Beroun (včetně) – Králův Dvůr“. Jedná se o rekonstrukci stávající liniové dopravní stavby s využitím dosavadní trasy. Stavební délka kolejových úprav je 24,901 km.

Rekonstrukce byla navržena ve stopě stávající tratě, s navrhovanou traťovou rychlostí do 120 km/h včetně (s dílčími omezeními vlivem stávajícího trasování tratě v zastavěném území až na 80 km/h).

Navržena je rekonstrukce železničního svršku a úpravy železničního spodku, rekonstrukce mostních objektů, trakce a silnoproudých zařízení. V rámci stavby je navržena instalace nového zabezpečovacího a sdělovacího zařízení. Ve všech stanicích jsou navrženy úpravy, vedoucí k vybudování nástupišť o základní délce 200 m a výšce nástupištní hrany 550 mm nad TK. Na nástupiště jsou navrženy mimoúrovňové bezbariérové přístupy.

Podrobnější popis řešení jednotlivých úseků je součástí dokumentace EIA. Relevantní části budou součástí hodnocení jednotlivých dotčených prostorů.

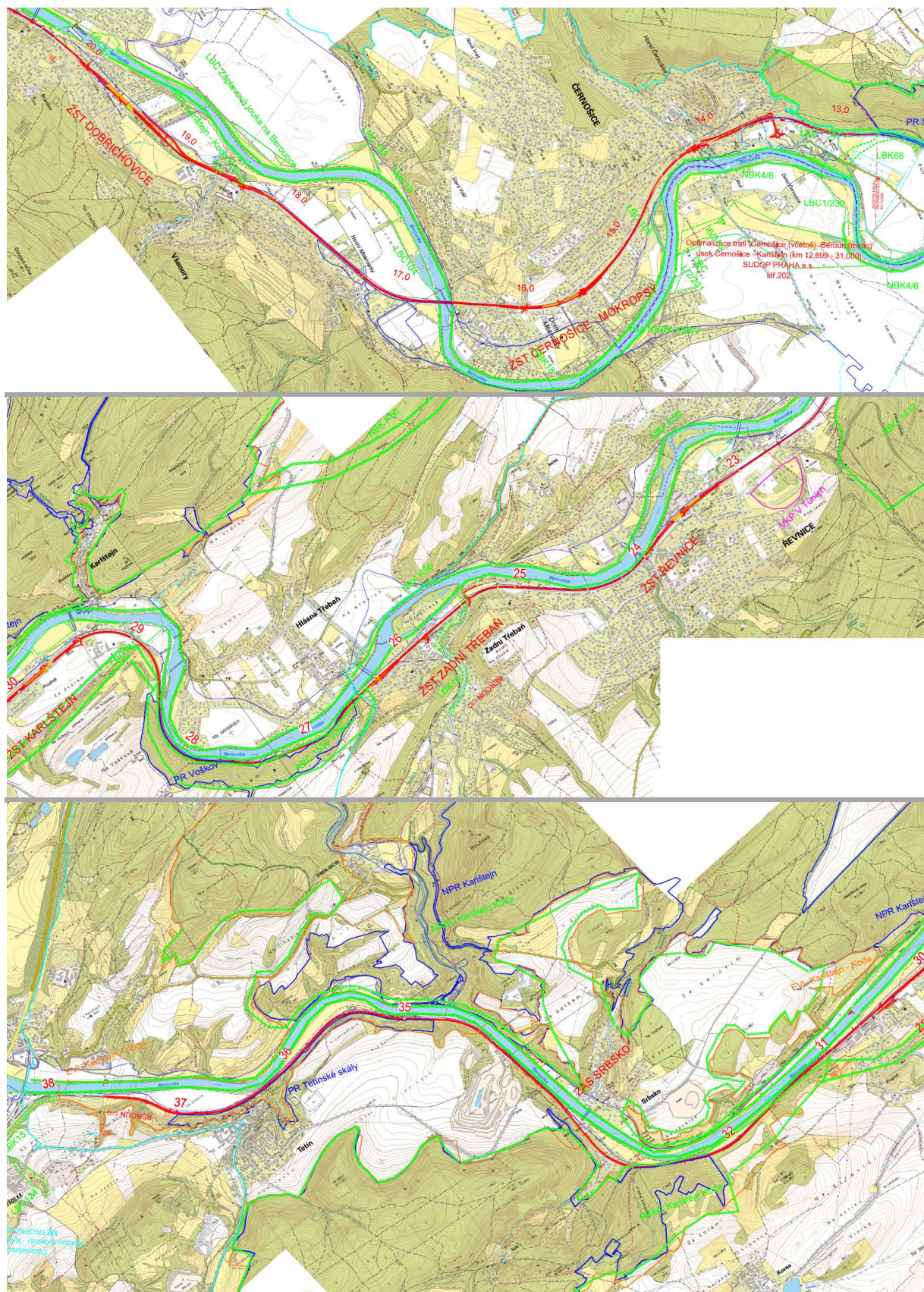
(2.1.2) Z hlediska ochrany přírody a krajiny (a krajinného rázu) je nejproblematictější řešení trati pod Tetínskými skalami (Galerie Tetín). V lokalitách mezi km 36,430 – 36,650 je proveden návrh galerie nad tratí ČD. Její předpokládané rozměry jsou 6,450 m (světlost) x 10,610 m (vnitřní rozměr šířky mezi stojkami a svislou stěnou přiléhající k vlastní skále). Osová vzdálenost stojek v podélném směru předpokládána 7,2 m, světla vzdálenost rozteče stojek 6 m. Tloušťka stropní konstrukce je navržena 0,8m. Dalším problematickým zásahem mohou být sanace skal nad tratí, a to v různých úsecích a v různých technických formách, vč. osazení sítí.

(2.1.3) Z hlediska zásahu do krajinného rázu je především nutné zohlednit:

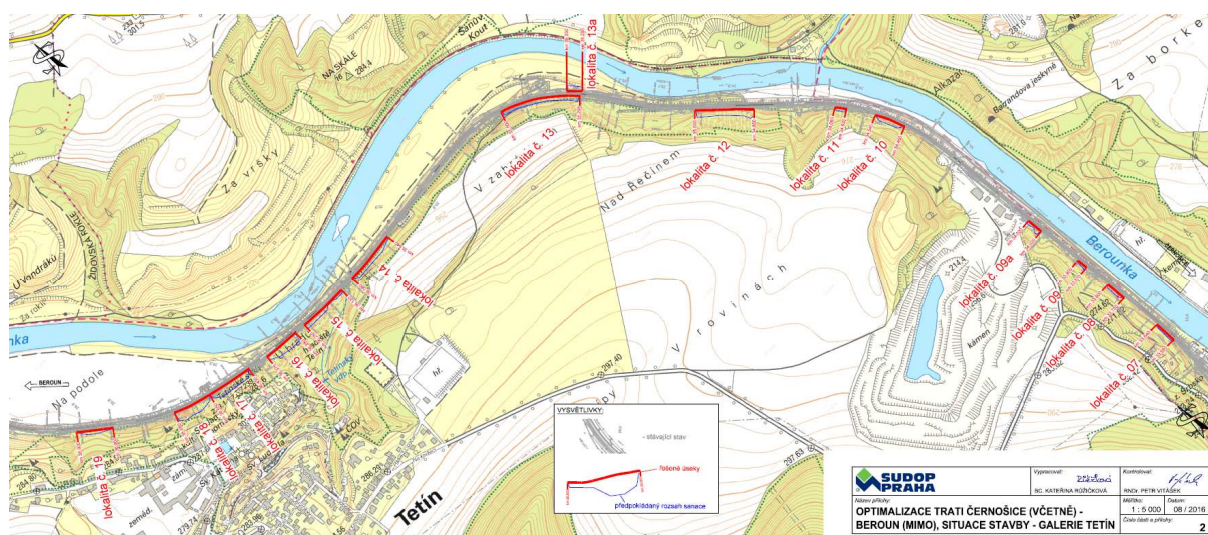
a) Možnost vizuálního vnímání změn optimalizované trati (NZ) v krajinných panoramatech (**úroveň tzv. „oblasti krajinného rázu“**). Významnou roli hraje možnost vnímání změn vzniklých optimalizací trati z míst, která umožňují pozorování větších úseků krajiny – pozorování krajinných panoramat. Pozorování z výše položených míst umožní vnímat určité úseky NZ v souvislosti v širších krajinných souvislostech. Důležitá je okolnost, že se NZ promítá na pozadí krajinné scény a vytváří zanořený a z větší vzdálenosti pozorovatelný prvek mimo horizonty a siluety krajinného panoramatu.

b) Zásah dílčích úseků optimalizované trati do krajinných scenerií (**úroveň tzv. „místa krajinného rázu“**). Zřetelnější bude možná zásah některých změn vzniklých v souvislosti s optimalizací trati do dílčích prostorů – míst krajinného rázu – kde mohou vzniknout určité změny v krajinné scéně.

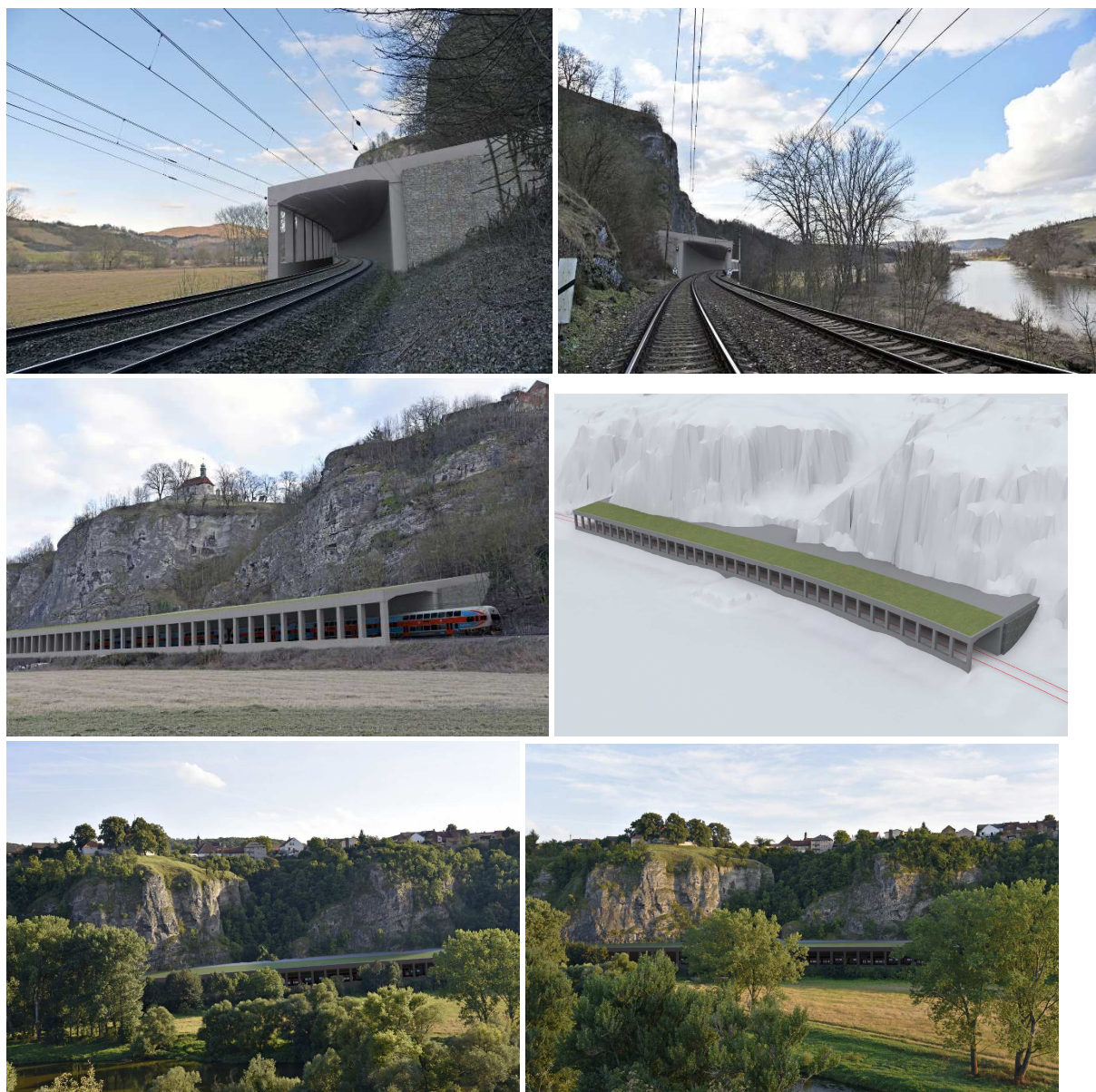
c) Ohled navrhované modernizace trati k **zákonným kritériím ochrany krajinného rázu**. Rozhodujícím hlediskem bude zjištění, zda NZ je navržen s ohledem na VKP, ZCHÚ, kulturní dominanty a na harmonické měřítko a vztahy v krajině.

Obr. 2.1: Trasa trati Černošice (včetně) – Beroun (mimo) (poskytnuto objednatelem)

Obr. 2.2: Galerie Tetín – situace (poskytnuto objednatelem)

Obr. 2.3: Galerie Tetín – vizualizace (poskytnuto objednatelem)

(2.1.4) V rámci **komentáře k NZ** se bude nutné vyjádřit ke **specifickým otázkám problematiky vizuálního projevu NZ** v krajině scéně, což se týká zejména:

- polohy NZ vůči cenným partiím krajiny
- plochy a formy NZ vzhledem ke geomorfologii a vzhledem ke skutečné viditelnosti v blízkých i v dálkových pohledech
- vizuálního uplatnění NZ v kontextu přírodních a přírodě blízkých partií krajiny

(2.1.5) Všechny tyto otázky jsou v případě posuzovaného záměru relevantní. Jedná se o záměr, který má z hlediska vizuálního projevu v krajině několik **výhod**, ale i četné **nevýhody**:

1 Výhody

- Za výhodu NZ je možno považovat skutečnost, že se nejedná o nový vpád velké technické stavby do krajiny, nýbrž o průchod územím, ve kterém již železniční trať existuje. Existující trať nejen že vytvořila v krajině technickou stopu, ale vytvořila též tradici železničního propojení touto krajinou. To je velmi důležité pro vnímání železniční trati jako tradičního nebo nového (a proto cizorodého) fenoménu.
- Vedení liniové stavby je příznivější v členitějším terénu, který je prostorově členěn na menší vizuálně vnímatelné úseky. Nelze proto běžně spatřit celkovou délku trasy z jednoho místa.
- Výhodou navrhovaného řešení je skutečnost, že nedojde ke změně trasy (vytváření nových úseků) ani ke změně nivelety existující trati.

2 Nevýhody

- Optimalizovaná trať bude mít složitější vybavení doprovodnými zařízeními a stavbami, což se projeví v krajině scéně jako posílení vizuálního významu trati. Je jisté, že to zároveň přispěje k zlepšení např. hlukových a bezpečnostních poměrů, ale to není otázka ochrany KR. K tomu přistupuje i skutečnost, že existující trať je do krajiny zapojena doprovodnou zelení a návazností na další strukturu vegetačních prvků (lesní porosty i nelesní rozptýlená zeleň), což se v důsledku výstavby v některých úsecích změní. Vzhledem k významu a nadčasovosti stavby – existující trať je stará již půldruhého století – je však tuto okolnost brát s rezervou.
- Galerie Tetín vytvoří novou výraznou technickou dominantu v jedné z nejcennějších partií úseku NZ, která měřítkem a dimenzemi neodpovídá ostatním objektům na trati (byť jsou navržena zmírňující opatření k zapojení stavby do krajiny)

(2.1.6) Pro celkové posouzení NZ je kromě toho potřeba odpovědět na **standardní otázky**:

a) Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem NZ znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?

b) Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich NZ nepříznivě zasahovat a jakou měrou?

c) Ovlivní NZ podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií?

2.2 Vymezení oblasti KR (ObKR)

- (2.2.1) Aby bylo možné zařadit řešené území do určitého širšího krajinného rámce, do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie), lze v rámci posouzení vymezit tzv. „**oblast krajinného rázu**“ (ObKR), která reprezentuje určitý charakter utváření krajiny z hlediska geomorfologie a vegetačního krytu, z hlediska charakteru a forem osídlení a hospodářského využití.

Dle výše uváděného Metodického postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) je oblast krajinného rázu definována jako krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

OBLAST KRAJINNÉHO RÁZU HOŘOVICKO

- (2.2.2) V letech 2008, 2009 byla vypracována *Studie vyhodnocení krajinného rázu na území Středočeského kraje* (ATELIER V, LARECO, STUDIO B&M), v rámci kterého byly mj. vymezeny a popsány oblasti krajinného rázu na území Středočeského kraje. Vzhledem k existenci tohoto dokumentu (jehož jsou autoři této studie spoluautory) dostupného na webu Středočeského kraje, přebírá tato studie zde uvedené vymezení oblastí KR.

NZ dle tohoto dokumentu náleží ve své východní části (mimo CHKO Český kras) k oblasti krajinného rázu **Hořovicko**.

ObKR Hořovicko textová zpráva *Studie vyhodnocení krajinného rázu na území Středočeského kraje* (ATELIER V, LARECO, STUDIO B&M, 2008, 2009) charakterizuje takto:

Oblast zaujímá prostor sníženiny v okolí Hořovic rozdělené do dvou rovnoběžných větví obepínajících jihozápadní část území Karlštejska. Z jedné strany pokračuje brázdou zakončenou v prostoru zástavby města Berouna, ze strany opačné pokračuje kotlinou táhnoucí se k Řevnicím. Území Hořovicka se jednoznačně čitelně vymezuje jak k území Karlštejska, tak i k navazujícímu Brdskému hřbetu a zalesněné křivoklátské oblasti. Oblast pokračuje v jihozápadním směru za hranice Středočeského kraje.

- (2.2.2.a) **Přírodní charakteristika ObKR Hořovicko.** Oblast tvoří protažená sníženina ve směru jihozápad – severovýchod utvářená ordovickými břidlicemi, prachovci, jílovci, pískovci a křemenci rozdělené do dvou větví vyplněných mírně zvlněným denudačním reliéfem Zdické brázdy a Hostomické kotliny. Kotlina představuje území široké úvalovité sníženiny nad dalším pokračováním brázdy protékaným Berounekou. Ploché dno překrývají fluvialní nánosy potoků, při úpatí navazujících Brd a Karlštejska jsou patrné svahové uloženiny a proluviální kužele. Území pokračuje na území hlavního města Prahy Řevnickou brázdou – výraznou strukturní sníženinou barrandienského směru (JZ-SV) na měkkých horninách ordoviku (převážně břidlicích). Brázdou, sledující severozápadní úpatí hřebenů, prohlubuje široké údolí dolní Berounky (od Řevnic po soutok s Vltavou), s výrazně vyvinutými kvartérními terasami téměř úplného systému (do relativní výšky kolem 80 m nad řekou). Mocné písčité štěrky (až přes 20 m) hlavní středopleistocenní terasy mezi Lipenci a Zbraslaví byly v nedávné době vytěženy pro stavební účely (patrný znak krajiny). Mezi Černošicemi a soutokem s Vltavou vytváří Berounka 1500-2000 m širokou údolní nivu s náplavy mocnými 10-12 m a s dobře patrnými opuštěnými koryty. Střídání měkkých a tvrdších hornin vede k tomu, že si řeka Berounka občas razí cestu úzkým kaňonem, jindy se rozlévá.

Oblast je značně odlesněná, lesy tvoří fragmenty drobných borových porostů s příměsí smrku a fragmenty doubrav, místy se uplatňují smrčiny viditelného hospodářského charakteru. Mimolesní zeleň je typickým znakem odlesněné krajiny Hořovicka a dotváří místy strukturu krajiny a některé liniové kulturní prvky (přikopy a v okolí komunikací, vodní toky a drobné vodní nádrže) a je specifickým doprovodem siluet sídel.

(2.2.2.b) Kulturní a historická charakteristika ObKR Hořovicko. Oblast Hořovicko je historicky poměrně pestré území s několika historickými centry. Archeologické nálezy svědčí o jeho prehistorickém osídlení (...)

Většina vesnic v této starobylé kulturní oblasti byla založena již ve středověku (první písemné zmínky od 11. století), má však velmi často kořeny mnohem starší, navazující na osídlení ještě prehistorického období. Hořovickou brázdou vedla dávná obchodní stezka spojující Prahu, Plzeň, Cheb a Norimberk (Norimberská stezka), kterou dnes nahradila dálnice D5 a železniční trať (Česká západní dráha, 1862). V její blízkosti byla zakládána obchodní a tržní sídla (Žebrák, Zdice, Beroun). Byla to však i starobylá cesta vojenská, vedoucí podbrdským krajem, který tím nesmírně trpěl. Naproti tomu Hostovický úval byl v raném středověku pokryt hlubokými lesy a až na rodiny uhlířů bylo území téměř liduprázdné. Osedlých v historické době postupně přibývalo a v údolí se namísto lesů začala rozkládat pole a osady. Kolonizace zde ve větší míře začala probíhat až ve 12. a 13. století.

Zdice údajně vznikly po návratu Břetislava I. z vítězné výpravy z Polska (1039). Narodil se zde v roce 1045 český kronikář Kosmas První písemné zmínky o obci jsou z roku 1148, kdy ve dvorci u Zdic kníže Děpold zajal odbojného knížete Soběslava. Ve 13. století patřily Zdice pražskému biskupství a byly v té době celním místem na zemské cestě.

Zdejší kraj si oblíbil král Václav I., který si nechal postavit v Počaplech lovecký hrádek. Zde také v roce 1253 zemřel. S posledními Přemyslovci je spojen mimo jiné vznik Berouna, který se stal přirozeným centrem oblasti. Město vyrostlo z trhové osady, jež se nacházela na důležité zemské stezce při brodu na Berounce, poblíž soutoku s Litávkou (zmínka 1088). Město však brzy zpustlo a musilo být znovu vybudováno za vlády Václava II.

První zmínka o Králově Dvoře pochází z roku 1394, kdy zde byl panskou jednotou zajat král Václav IV. V polovině ve 13. století si tu nechal pravděpodobně král Václav I. vystavět středověký dvůr. Ves se stala centrem královského komorního (zemského) panství a zůstala jím až do zrušení vrchnostenské správy v roce 1848.

Na počátku 14. století byly Janem Plichtou z rodu Žirotínů na místě staršího osídlení z 10. století založeny Hořovice, další významné centrum oblasti (1322 městská práva). Žirotínové vlastnili Hořovice až do poloviny 14. století. Od té doby se majitelé střídali. Asi nejvíce se do historie Hořovic zapsali páni z Říčan, hrabata z Martinic, hrabata z Vrbna a knížata z Hanau-Schaumburgu.

Pobyt na Křivoklátsku si velmi oblíbil Václav IV., který nechal přestavět hrad Žebrák a stejnojmennou osadu v roce 1396 povýšil na město. V letech 1395-1400 si poté nechal na dohled od hradu Žebrák postavit nový hrad Točnick, který byl mnohem reprezentativnější a více „stranou“ od zemské cesty.

Celou oblast výrazně zasáhly husitské války. Žižka dobyl v roce 1421 Beroun, město se poté přiklonilo k husitskému bratrství. V roce 1425 husité marně dobývali hrady Žebrák a Točnick, proto alespoň vypálili město Žebrák. Ve stejném roce lehly popelem i Hořovice. Po skončení husitských válek nastala relativní doba klidu, zvláště Beroun vzkvětal hospodářsky a kulturně.

Ve středověku a na počátku novověku se v oblasti vystřídalo množství světské i církevní vrchnosti (Ostrovský klášter, Vyšehradská kapitula, Chotěšovský klášter, Pražské biskupství, Řád křižovníků s červenou hvězdou, královské město Beroun,

královské komorní město Žebrák, komorní panství Točnick, komorní panství Zbiroh, komorní panství Karlštejn, Lobkovicové, Zajícové z Valdeku). Se zdejšími královskými hrady byl až hluboko do novověku spojen starobylý institut manství (např. Karlštejn měl k ochraně ustanoven 43 manů).

Období prosperity ukončila třicetiletá válka, která ničivě postihla celé Berounsko i Hořovicko. Krajem opakovaně táhla vojska, loupili a dopouštěli se násilností. Na konci války zůstalo v Berouně z 230 domů jen 83 obyvatelných a počet obyvatel klesl ze 1450 na 630. Podobně se vedlo i ostatním městům a městečkům, například Žebrák byl v roce 1639 vypálen a v ruinách přežilo jen 10 lidí, v témže roce byly zcela vypáleny Hostomice. Po třicetileté válce došlo k proměně majetkových vztahů v oblasti. Vznikala rozsáhlá šlechtická a církevní panství (klášter Svatá Dobrotivá, Liteňské panství, Karlštejnské panství, Suchomastské panství, Svinařské panství, Osovské panství, komorní Zbirožské panství...). Kromě toho zde mělo významné postavení královské komorní panství (Králov Dvůr, Popovice, Počaply, Zahořany, Zdice...), které v roce 1860 získali Fürstenberkové a vytvořili zde další rodový majorát (1866).

Teprve od poloviny 18. století se kraj pozvolna zotavoval a vyvíjel do dnešní podoby. 18. století přineslo kromě dalších válečných událostí také řadu reforem. V roce 1714 byl v Berouně zřízen krajský úřad pro kraj berounský.

Na konci 19. století se začal rozvíjet průmysl typický pro tuto oblast – těžba železné rudy (Zahořany, Zdice, od 14. století okolí Hořovic, vrch Ostrý, Svatá Dobrotivá...), železářství (v Karlově Huti již od poloviny 14. století, 1595 první vysoká pec v Čechách, Svatá Dobrotivá, 1543 Komárov...), cementářství (Karlova Huť od roku 1889) a vápenictví. Z Krušné hory a Hroudy vedly do Karlovy Huti visuté lanovky. Zdejší cementárnu od roku 1898 zásobovala vápencem unikátní malodráha KBK (Králov Dvůr – Beroun – Koněprusy). Pro účely hamrů a hutě vznikla u Popovic složitá soustava náhonů a rybníků, z nichž se do současné doby zachovaly pouze dva, Měrák a Popovický. Do oblasti vstoupila železnice, v roce 1862 Česká západní dráha, 1874 dráha Rakovník – Protivín, 1901 trať Zadní Třebaň-Lochovice.

V Počaplech podél hlavní silnice vyrostla v roce 1905 kolonie dvaceti dělnických domů s německou školou. Kolonie sloužila pro několik stovek německých hutníků, kteří sem přišli po dostavení nové válcovny. V Počaplech a sousedním Králově Dvoře tak vznikl největší německý národnostní ostrůvek na Berounsku.

Oblast Hořovicko, zejména koridor podél dálnice D5, byla a je silně ovlivňována blízkostí hlavního města Prahy. Sousedství s Prahou výrazně ovlivňovalo život venkovského lidu a vedlo posléze k rychlému oslabování lidového svérázu dříve než v jiných oblastech Čech.

Dnes do oblasti z malé části zasahuje CHKO Křivoklátsko. Je zde také vymezena krajinná památková zóna Osovsko.

Z jihu zasahuje do oblasti Hořovicka lidová architektura Podbrdská, pro kterou je charakteristická síť nezemědělských vesnic s drobnou zástavbou (zejména okolí Hořovic). Většina vesnic je vrcholně středověkého původu (Olešná, Zaječov). V jižní části oblasti se dochovaly roubené domy s širokými polovalbovými střechami a výrazným přesahem nad zápražím (Kleštěnice, Olešná, Zaječov). Ze severu zasahuje do oblasti region lidové architektury Berounska a Českého krasu. Ojedinele se zde dochovaly patrové roubené stavby. V této části Hořovicka převládá historizující a eklektická architektura z 2. pol. 19. stol. a poč. 20. stol.

(2.2.2.c) Vizuální charakteristika ObKR Hořovicko. Hořovicko je převážně tvořeno sníženinami, vymezenými po obvodu výraznými terénními předělky – okraji Křivoklátska, Karlštejnska a Brdů. Vzniká tak poměrně otevřená krajina prostorů Zdické brázdy a Hostomické kotliny vzájemně oddělených Litavky. V jihozápadním cípu oblasti se již krajina zvedá do okraje Brdů a v krajině se střídají větší celky lesních porostů a zemědělské krajiny s velkými zemědělskými vesnicemi (Olešná,

Zaječov). Hořovicko představuje mírně zvlněnou zemědělskou krajinu, jejíž osou je tok Červeného potoka. V krajině s historickými obcemi se objevují nevysoké ploché výšiny, lesíky a vzájemně navazující lesní prostory (na pravém břehu Červeného potoka). Území je prořazeno dálnicí D5, koridorem VVN a je mezi Komárovem, Hořovicemi a dálnicí poměrně urbanizováno. Urbanizace pokračuje skladovými a výrobními areály u dálnice v blízkosti Žebráku. Hořovicko je na severozápadě prostorově zřetelně ohraničeno výraznými okraji Křivoklátska (Holý vrch 572,1 m n. m., Zámecký vrch 452,4 m n. m.) s dominantou Točnicku a na jihovýchodě okraji Brd s nepřehlédnutelnou krajinnou dominantou Plešivce (653,8 m n. m.) a lesnatých masivů Koníčku (666,6 m n. m.) nad Jincemi. Západní cíp Komárovska již představuje přechod ze sníženiny k masivu Brd a dominuje mu Jivina (612,4 m n. m.). Estetická atraktivnost Hořovicka spočívá především v prostorovém vymezení a siluetách ohraničujících lesnatých hřbetů a dominant. Hostomická kotlina představuje velmi zachovalý obraz kultivované zemědělské krajiny s kompaktními sídly s drobnými dominantami kostelů uprostřed polí a luk. Otevřená krajina je velmi výrazně ohraničena (vymezena) výrazným lesnatým okrajem Českého krasu (Housina 461,0 m n. m.) na severu a na jihovýchodě pak okrajem Brd (Studený 660,3 m n. m., Písek 690,7 m n. m. a Roudný 637,3 m n. m.). Pravidelně uspořádané obce v úzké východní části brázdy vytvářejí pravoúhlý rastr cest a sídel v modulu cca 1,5 km. Zatímco okrajové části kotliny s obcemi vrostlými do okrajů lesů (Běštín, Malý a Velký Chlumec) vynikají harmonií zástavby a krajinného rámce, obec Osov ležící na dně kotliny je těžištěm historických komponovaných krajinných úprav schwarzenberské zemědělské krajiny. Estetická hodnota krajiny spočívá v harmonických vztazích kultivované kulturní krajiny a v dominantním působení ohraničujících lesnatých hřbetů a výrazných svahů. Oblast tvoří převážně uzavřený prostor sníženiny ohraničený krajinnými předěly a vymežujícími často zalesněnými horizonty okolních krajin. Území je krajinářsky kontrastní vůči Karlštejnsku, Brdům a Nižborsku. Lesní vegetace byla z větší části přeměněna na bezlesí, ve stávající lesní vegetaci místy převládají stanovištně nepůvodní dřeviny (smrk, borovice). Na bezlesých místech nyní převládají pole, většina vlhkých luk byla v nedávné minulosti odvodněna. Přírodní prvek je významně potlačen.

Obr. 2.2.1: ObKR Hořovicko. (Foto: Kateřina Hronovská, ATELIER V, 2008)

- (2.2.2.d)** V oblasti krajinného rázu je třeba dbát o minimalizaci zásahů a zachování významu znaků krajinného rázu, které jsou zásadní nebo spoluurčující pro ráz krajiny a které jsou dle cennosti v rámci státu či regionu jedinečné nebo význačné. Jedná se o následující zásady ochrany krajinného rázu, z nichž některé jsou obecně použitelné pro ochranu přírody a krajiny a některé pro územně plánovací činnost:

Ochrana vegetačních prvků liniové zeleně podél vodních toků a vodních ploch jakožto důležitých prvků prostorové struktury a znaků přírodních hodnot, ochrana vegetačních a stavebních prvků komponovaných krajinných úprav KPZ Osovska.

Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.

Zachování dimenze, měřítka a hmot tradiční architektury u nové výstavby situované v cenných lokalitách se soustředěnými hodnotami krajinného rázu. V kontextu s cennou lidovou architekturou bude nová výstavba respektovat i barevnost a použití materiálů. Omezení možnosti umístění staveb a technických zařízení výškového charakteru (výška přes 20 m na volném prostranství nebo přes 8 m nad obklopující lesní porost) na exponovaných horizontech (zejména okraje Křivoklátska a Českého krasu), zachování siluet a charakteru okrajů obcí s cennou архитектурou, urbanistickou strukturou a cennou lidovou архитектурou.

OBLAST KRAJINNÉHO RÁZU KARLŠTEJN – TETÍN

- (2.2.3)** V roce 2008 bylo vypracováno *Preventivní hodnocení CHKO Český kras z hlediska krajinného rázu* (ATELIER V), v rámci kterého byly mj. vymezeny a popsány oblasti a místa krajinného rázu na území CHKO. Vzhledem k existenci tohoto dokumentu (jehož jsou autoři této studie spoluautory) dostupného na webu Správy CHKO Český kras, přebírá tato studie zde uvedené vymezení oblastí KR. NZ dle tohoto dokumentu náleží ve své západní části (na území CHKO) ke krajinnému celku (na úrovni oblasti krajinného rázu) **Karlštejn – Tetín**.

Oblast krajinného rázu (krajinný celek) **Karlštejn – Tetín** studie *Preventivní hodnocení CHKO Český kras z hlediska krajinného rázu* (ATELIER V, 2008) charakterizuje takto:

Krajinný celek zaujímá střední a severozápadní část CHKO s velkými ucelenými masivy Karlštejska a Kody, obklopující kaňon Berounky a hluboce zaříznutá údolí na levém břehu – údolí Kačáku, údolí Bubovického potoka a Karlštejn.

- (2.2.3.a) Přírodní charakteristika ObKR (KC) Karlštejn – Tetín.** Území patří do Karlštejské vrchoviny s mírně zvlněným reliéfem se strmými svahy, s kaňonem Berounky a s hluboce zaříznutými přítoky (na levém břehu delšími). Profil kaňonu Berounky s terénními terasami dává krajině dramatický charakter a větší měřítko, umožňující dokonce delší pohledy ve směru toku. Měřítko krajiny se zmenšuje v prostorech kaňonů přítoků. Morfologie terénu a charakter terénních prvků je základem charakteru krajiny.

Charakter přírodních složek je dán nejvýznamnějšími MZCHÚ, vyplňujícími podstatnou část krajinného celku (KC). Je to Národní přírodní rezervace Koda v jižní části krajinného celku, což je, podobně jako NPR Karlštejn v severní části KC, území cenné geologicky, geomorfologicky, paleontologicky, archeologicky i biologicky. Vyskytují se zde jeskyně a další krasové jevy i cenné ekosystémy s šípákovými doubravami, s porosty třemdavy bílé a Kavylu Ivanova, na skalních hranách s jeřábem mukem a skalníkem celokrajným. Podobnými hodnotami a charakterem se vyznačuje Národní přírodní rezervace Karlštejn na levém břehu Berounky. Dubohabrové háje a teplomilné doubravy zde přecházejí ve skalní stepi na exponovaných jižních a jihozápadních svazích s vzácnou xerotermní květenou a

dominantními travinami – kostřavou, kavyly a smělkami. Na stinných stránkách se vyskytují též dealpinské druhy rostlin.

(2.2.3.b) Kulturní a historická charakteristika ObKR (KC) Karlštejn – Tetín. Jedná se o cenné území jak z historického tak i archeologického hlediska. Dokladem toho jsou archeologické nálezy jeskynních sídlišť starší doby kamenné v Srbsku, Svatém Janu pod Skalou a Tetíně. Dále pak laténské hradiště u Korna, středohradištní hradiště „V Kozle“ u Hostimi a v neposlední v řadě historické hradiště Tetín.

Přestože se jedná o sídelně velice staré území, o němž první historické písemné zmínky sahají až do 10. století, kdy Tetín a Sedlec je připomínán už v roce 1000 a Svatý Jan pod Skalou v roce 1037, obce z hlediska zachování jejich původní urbanistické struktury, či dochované lidové architektury nevykazují přílišné hodnoty. Původní charakter zástavby si z urbanistického hlediska podržely spíše obce drobného půdorysu, ukryté v údolních prohlubních či kařonech. Lze sem zařadit obec Hostim (významná zděná usedlost č. 30), Svatý Jan pod Skalou a Sedlec.

Historické jádro si dochovala obec Tetín, kde se nachází významné kulturní památkově chráněné objekty, jakými jsou areál kostela sv. Kateřiny, areál kostela sv. Ludmily, kostel sv. Jana Nepomuckého, panský dvůr č. 1 a Mariánský sloup. Z archeologických lokalit je to Tetínské hradiště, jeskyně Koda a archeologický soubor jeskyní pod Tetínem. Pozůstatek usedlosti typu franckých dvorců lze nalézt v Srbsku č. 10.

Ve Svatém Janu pod Skalou patří mezi památkově chráněné objekty areál benediktinského kláštera, kaple sv. Maxmiliána, areál kaple sv. Kříže a sousoší Panny Marie. Dále je to pravěké hradiště a archeologická lokalita jeskynního areálu v Srbsku je památkově chráněna.

Zcela dominantním prvkem v krajině je areál hradu Karlštejn, spolu s ním jsou památkově chráněny obléhající husitská zařízení a pozice nad Hankovým dolem a na Kněží hoře, socha sv. Šebestiána, areál fary č. 11, areál kostela sv. Palmacia, Hostinec Karla IV., boží muka, Šjíní příkop. Cenný z památkového hlediska je areál statku č. 20 a kapličky, které jsou rovněž chráněny. Další kulturní památkou je hradiště „Na Brdláku“ a archeologická lokalita jeskyně nad vodopády.

Krajinný celek Karlštejn – Tetín zaujímá ústřední polohu v CHKO. Je protnutý osou Berounky s výraznou a frekventovanou železniční tratí. Na východě se stýká s poměrně intenzivní zástavbou urbanizovaného pásu Poberouní, charakteristického převahou vilové a chatové zástavby částečně v nivě (Dobřichovice), převážně však na svazích údolí Berounky (Všenory, Řevnice, Zadní Třebáň).

Na západě přiléhá k okrajům zástavby Berouna. Charakter krajiny, její značná nepřístupnost, absence komunikačního spojení obou břehů a přítomnost rozsáhlých Národních přírodních rezervací Koda a Karlštejn způsobuje poměrně řídké osídlení a malý rozvoj obcí, z nichž nejvýznamnější je Tetín s přímou vazbou na Beroun a Hlásná Třebaň, výběžek poberounského osídlení.

Charakter obcí je dán zejména jejich terénní polohou. Tetín leží ve významné dominantní poloze na terénní hraně Tetínských skal. Odpovídající jeho historickému významu a vývoji. Další obce leží buď v údolí Berounky (Hlásná Třebaň, část Karlštejna) nebo v úzkých sevřených údolích přítoků Berounky (Srbsko, Hostim, Sv. Jan pod Skalou, Sedlec). Tyto obce se pohledově uplatňují většinou pouze z blízkých pohledů a z nadhledů a mají poměrně kompaktní zástavbu, rozvíjející se do poloh, které umožňuje terén.

(2.2.3.c) Vizuální charakteristika ObKR (KC) Karlštejn – Tetín. Vizuální charakteristika – projev znaků přírodních, kulturních a historických charakteristik v krajině scéně – je v KC velmi výrazná a rozlišitelná. Základním rysem je rozdílnost charakteru krajiny kařonu Berounky a jejích hluboce zařiznutých přítoků. Tyto mimořádně

dynamické a rázovité (až bizarní) segmenty krajiny jsou provázeny a sceleny velkými souvislými lesními celky, které lesnatými horizonty uzavírají prostor Berounky. I v tomto prostoru existují vzájemně vizuálně oddělené úrovně – úroveň říční nivy a strmých srázů nad oběma břehy rozbrázděnými skalními útvary a lomy a úroveň terasy, od které se zvedají svahy k terénním horizontům. Oblast jižně od lesního masivu Kody přechází do dalšího krajinného celku, odlišného georeliéfem i charakterem.

Obr. 2.2.2: KC Karlštejn – Tetín. Pohled na Tetín ze severu. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Konfigurace výrazných prvků terénu, vegetace a zástavby vytváří dynamickou krajinnou scénu s velkými terénními rozdíly, s uzavřenými prostory hlubokých údolí s výraznými horizonty a s prostorovou členitostí a s odlišností vyšších poloh teras nad Berounkou, kde je možno pozorovat výrazné horizonty ve více prostorových plánech. Scénérie zaříznutého kaňonu Berounky mezi Srbskem a Tetínem nebo Kačákem mezi Hostimí a Sv. Janem pod Skalou vynikají neopakovatelností a jedinečností a jsou jedním ze symbolů Středních Čech. Jedná se o krajinu s vysokými estetickými hodnotami, s harmonickým měřítkem a harmonickými prostorovými vztahy.

Hranice KC vůči okolní krajině jsou v severní části tvořeny zpravidla okrajem lesních porostů, v jižní přecházejí plynule do krajiny sousedícího krajinného celku.

Obr. 2.2.3: KC Karlštejn – Tetín. Herinky v pohledu přes údolí Berounky. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

- (2.2.3.d)** Krajinný celek představuje ústřední prostor CHKO a zahrnuje jak významné přírodní hodnoty soustředěné v rozlehlých NPR Karlštejn a Koda včetně kaňonu Berounky, tak také nejvýznamnější kulturní a historické hodnoty CHKO – hrad Karlštejn a hradiště Tetín. Cílem péče o krajinný ráz v tomto celku je zachování výraznosti kulturních dominant a postupné odstraňování rušivých vlivů na ně.

Zejména se jedná o uchování indiferentního charakteru zástavby obce Karlštejn bez měřítkově a hmotově vybočujících staveb a bez zásahů snižující význam hradu v krajinných scénériích. Rovněž je třeba zachovat charakter, hmoty a výšky objektů historického středu Tetína s cílem uchování dominance kostelů sv. Jana Nepomuckého, sv. Kateřiny a sv. Ludmily a zachování výrazu siluety sídla. Rovněž další sídla s významnými kulturními a historickými hodnotami (sv. Jan pod Skalou) a výjimečným zasazením do krajiny (Hostim) je třeba chránit z hlediska harmonie zapojení do krajinného rámce a harmonie měřítka.

2.3 Vymezení místa KR (MKR) a PDoKP

- (2.3.1)** V rámci jednotlivých oblastí je možno najít prostorově ohraničené menší části krajiny s výrazným a specifickým krajinným rázem. Jsou to tzv. „**místa krajinného rázu**“ (**MKR**), což jsou určité krajinné prostory, v krajině prostorově ohraničené a vnímatelné. Krajinný prostor je buď vizuálně vnímatelným a zřetelně vymezeným prostorem v krajině nebo částí území (třeba i méně přehlednou), která má výrazně stejnorodý charakter. Dle výše uváděného Metodického postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) je místo krajinného rázu část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojený z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

Ve výše citované studii *Preventivní hodnocení CHKO Český kras z hlediska krajinného rázu* (ATELIER V, 2008) byly uvnitř oblastí krajinného rázu vylíšena i místa krajinného rázu. NZ prochází místy krajinného rázu (krajinnými prostory, dále KP) **A.1 Tetín**, **A.3 Karlštejn–Srbsko** a **A.7 Hlásná Třebaň**, přibližuje se místům **A.2 Koda** a **A.5 Svatý Jan pod Skalou**.

V rámci studie *Studie vyhodnocení krajinného rázu na území Středočeského kraje* (ATELIER V, LARECO, STUDIO B&M, 2008, 2009) nebyla na celokrajské úrovni místa krajinného rázu vymezována.

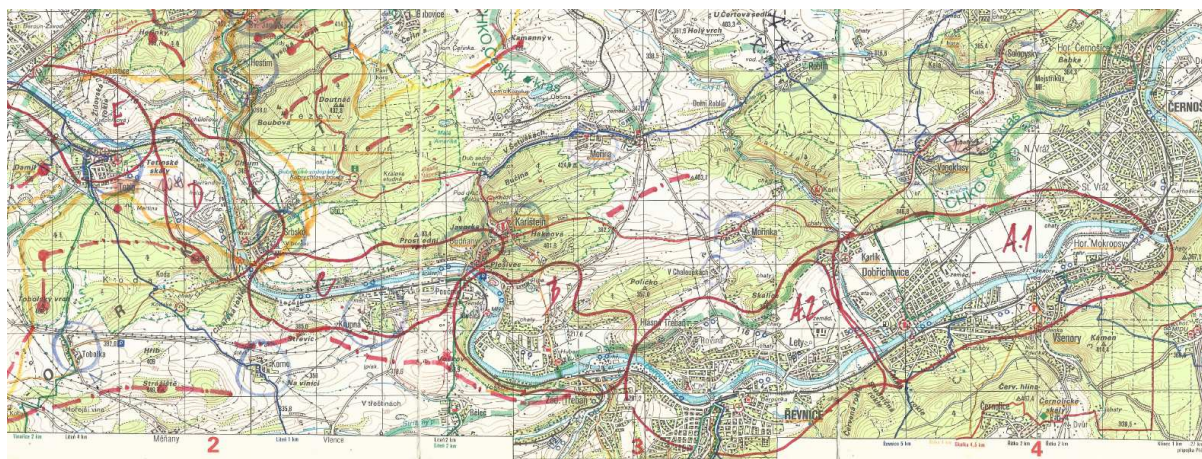
- (2.3.1.a) MKR (KP) Hlásná Třebaň.** Krajinný prostor zaujímá nejvýchodnější část krajinného celku KC A. Z vyšších poloh lesnaté výšiny Políčko klesá terén k jihozápadu do mírných svahů a do nivy na levém břehu Berounky v místech, kde řeka vytváří velký meandr se strmými severními svahy Voškova. Prostor je výrazně vymezen lesnatými pravobřežními srázy, lesnatými dominantami Plešivec (362,3 m n. m.) a Haknová (401,8 m n. m.) na severu a na severovýchodě lesnatými horizonty Políčka. Prostor je silně zastavěn starou chatovou zástavbou s četnými novostavbami rekreačních a rodinných domů. Navzdory různorodé a poměrně intenzivní zástavbě prostor působí výrazností lesnatého vymezení a dramatickým terénem meandru Berounky.
- (2.3.1.b) MKR (KP) Karlštejn–Srbsko.** Rozlehlé údolí s hlubokým zářezem Berounky mezi Srbskem a Hlásnou Třebaní vytváří krajinný prostor, navazující na západě na prostor Tetína. Na východě se otevírá za soutěskou Zadní Třebaně do širokého údolí se zástavbou Řevnic. Východní hranice prostoru je na rozdíl od západní hranice velmi výrazná. Je to hranice CHKO, blízká hranici Karlštejnské vrchoviny a Řevnické brázdy. Podobně jako u prostoru Tetína i zde je prostor tvořen skalnatým kaňonem Berounky a vyvýšenou říční terasou, která se nalézá ale pouze na severním (levém) břehu Berounky. Jižní břeh se zvedá k terénnímu hřbetu s výšinami Střevíc a Voškov, tvořícímu hranici dvou krajinných celků (KC A a KC B). Severní hranici prostoru vytváří okraj lesních masivů NPR Karlštejn a vegetační kryt tak tvoří převážně menší lesní celky, v členitém terénu však velmi

výrazné. Prostor má otevřený charakter (s výjimkou kaňonu Berounky) s převahou mírně svažitých nečleněných zemědělských ploch.

(2.3.1.c) MKR (KP) Tetín. Jedná se o krajinný prostor zaujímající údolí Berounky v nejzápadnější části toku v CHKO. Z úzkého skalnatého kaňonu řeky se prostor otevírá na vyvýšené říční terasy a stoupá k lesnatým horizontům, které jej vymezují na jihu (Koda) a na severu (Herinky). Na západě se prostor otevírá směrem k Berounu mimo hranice CHKO, na východě je spojen s navazujícím prostorem Karlštejn–Srbsko. Charakter krajinného prostoru je dán především tokem údolí Berounky s větším měřítkem, hluboce zaříznutými roklemi a skalnatými srázy, horizonty rozsáhlých lesních masívů a zástavbou obce Tetín s výraznou historickou siluetou v dominantní krajinné poloze.

(2.3.2) Aby nebylo nutné hodnotit zbytečně rozsáhlé území, bývá v některých případech potřeba vymezit v krajině prostor, který může být fyzicky, vizuálně nebo dojemově dotčen NZ. Takový prostor se označuje jako „**potenciálně dotčený krajinný prostor**“ (PDoKP). Z hlediska §12 může být PDoKP tvořen jedním nebo více „místy KR“. U liniové stavby – což je i případ NZ – je možné posouzení rozdělit dle vymezení potenciálně dotčeného krajinného prostoru jakožto soustavy na sebe navazujících krajinných prostorů (míst či souborů míst krajinného rázu) na posouzení jednotlivých úseků. Pro každý úsek se následně dělá samostatné hodnocení.

V případě tohoto konkrétního NZ tvoří PDoKP **pět krajinných prostorů (A1/A2, B, C, D, E)**, z nichž každý můžeme považovat za jedno místo KR (MKR), byť zcela jejich hranice neodpovídají hranicím míst KR vymezených ve studii *Preventivní hodnocení CHKO Český kras z hlediska krajinného rázu* (ATELIER V, 2008). Je to proto, že tato místa byla vymezována na základě jiných kritérií (ne tolik dle homogenního charakteru území jako spíše dle prostorových parametrů území dotčených NZ). Úsek trati vedoucí Černošicemi není vymezován, neboť zde trať prochází urbanizovaným územím, s minimálním možným dopadem na krajinný ráz. Pro identifikaci znaků krajinného rázu v rámci jednotlivých PDoKP budou využity provedené analýzy a identifikované znaky pro PDoKP B, C, D, E ze studie *Preventivní hodnocení CHKO Český kras z hlediska krajinného rázu* (ATELIER V, 2008) a pro PDoKP A1/A2 přiměřeně ze studie *Studie vyhodnocení krajinného rázu na území Středočeského kraje* (ATELIER V, LARECO, STUDIO B&M, 2008, 2009).

Obr. 2.3.1: Potenciálně dotčený krajinný prostor (PoDKP) je tvořen vzhledem k charakteru reliéfu a vizuálním bariérám pěti (resp. šesti) krajinnými prostory: A1/A2, B, C, D, E (Atelier V, 2016, zakresleno do turistické mapy)

3 HODNOCENÍ – IDENTIFIKACE ZNAKŮ KR

(3.1) PDoKP je tvořen pěti (resp. šesti) částmi, proto bude – jak je u liniových staveb běžné – identifikace a klasifikace znaků a hodnot probíhat pro každou část zvlášť.

Ve smyslu díky § 12 zákona a výše uvedených zásad Metodického postupu posouzení (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) bude pro každý PDoKP provedena identifikace znaků KR. V rámci identifikace budou zjišťovány znaky a definován vliv NZ na tyto znaky. Bude se jednat zejména o:

- přírodní charakteristiku (viz 3.2)
- ZCHÚ (viz 3.2)
- VKP (viz 3.2)
- kulturní a historickou charakteristiku (viz 3.3)
- kulturní dominanty (viz 3.3)
- estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy (viz 3.4)

(3.2) Charakteristiky KR utváří jejich znaky, které můžeme v krajině nalézt a popsat. **Přírodní charakteristika KR** je utvářena přírodními složkami a prvky krajiny (reliéf, vegetace, geomorfologie, vodstvo...). Přírodní hodnoty KR jsou pak tvořeny souborem znaků přírodní povahy, které společně vytváří přírodní charakteristiku KR oblasti či místa, jejich mírou přítomnosti, kvalitou a vnímatelným projevem. Kvalitativní výše přírodní hodnoty závisí nejen na míře přítomnosti znaků přírodní charakteristiky v krajině, ale především na jejich poměru vůči ostatním. Znaky přírodní povahy neovlivněné nebo jen málo ovlivněné člověkem jsou vnímány vesměs kladně.

Přírodní hodnota může být u některých prvků krajiny vnímána jako součást kulturní a historické hodnoty KR (např. aleje, parky...). Někteří odborníci však přírodní hodnotu spojují pouze s přírodními a přírodě blízkými dochovanými segmenty krajiny.

(3.3) **Kulturní a historická charakteristika KR** je dána způsobem využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti, a proto nelze jednu od druhé oddělit.

Odborná a metodická východiska kulturní a historické charakteristiky jsou podrobně popsány v publikaci KUPKA, J., *Krajiny kulturní a historické*. Praha: ČVUT, 2010, ve které je uvedena veškerá použitá literatura a prameny.

Důležitým podkladem pro identifikaci znaků kulturní a historické charakteristiky KR a pro popis vývoje území je studium archivních map, které zachycují plasticky podobu krajiny v mapovaném období. Zejména od 18. století jsou v archivech doloženy podrobné mapy v takových měřících, že poskytují podrobné a spolehlivé informace o řešené krajině. Pro porovnání soudobého stavu s původní krajinnou strukturou budou využity mapy I. a II. vojenského mapování (dostupné na <http://mapire.eu>).

(3.4) **Vizuální charakteristika KR.** Stejně jako se v krajině vizuálně projevují jednotlivé prvky, projevuje se navenek i celková struktura krajinných složek – přírodních a civilizačních. Ať definujeme krajinu jakkoliv, vnějším projevem její vnitřní struktury je krajinný obraz. I když má krajinný obraz význam především vizuální, je ve skutečnosti vnímán senzuálně, resp. multisenzuálně (vícesmyslově). Estetická hodnota krajiny pak vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem přírodních, kulturních a estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině. Pro

úvahy o krajinném rázu je vnější výraz krajiny – krajinný obraz – základní kategorií a to proto, že krajinný ráz je ve smyslu zákona z velké části kategorií vizuální. Znak krajinného rázu má stránku obsahovou a stránku vizuální. Přítomnost přírodních, kulturních a historických hodnot je sice důležitá z hlediska významu, cennosti a vzácnosti, avšak pro charakter krajiny se stává důležitou zejména tehdy, pokud se projevuje vizuálně.

(3.5) Identifikace znaků krajinného rázu pro jednotlivé PDoKP

PDoKP je tvořen pěti (resp. šesti) částmi, proto bude – jak je u liniových staveb běžné – identifikace a klasifikace znaků a hodnot probíhat pro každou část zvlášť.

PDoKP „A“.

Rozlehlý prostor, tvořený dvěma subprostory A1 a A2, se rozkládá mezi Horními Mokropsy (Černošice) a Zadní Třebaní (resp. Řevnicemi).

Úsek trati vedený Černošicemi prochází zastavěným územím, s minimálními možnostmi vizuálního uplatnění a vzhledem k charakteru NZ (optimalizace stávající trati) i s minimálním dopadem na hodnoty krajinného rázu. Proto není tato část trati do PDoKP zahrnuta. Významnou změnou bude až výměna mostu přes Berounku. Stávající most byl postaven roku 1911 na místě předchozího jednokolejného mostu. Pohledově je ovšem tvar mostu navržen tak, aby zachovával stávající vzhled v krajině. Odstín vrchní vrstvy nátěru je také stanoven shodně se stávající mostní konstrukcí tzn. červený DB 310. Dále je na trati navrženo několik drobnějších technologických objektů (Černošice-Mokropsy, Dobřichovice, Řevnice) a protihluková stěna (PHS) ve Všenorech (150 m dlouhá, km 17,45-17,6, pravostranná, 2,5 m vysoká). Úpravy nástupišť a dalších objektů nádraží nejsou z hlediska krajinného rázu vzhledem k poloze uvnitř zástavby podstatné.

(3.5.1) Přírodní charakteristika KR – PDoKP A (A1/A2). Rozlehlý prostor tvoří široké údolí Berounky omezené strmými svahy sousedních Hřebenů, Třebotovské plošiny a Karlštejnské vrchoviny. Náleží k Řevnické brázdě, což je okresek ve východní části jihovýchodní větve Hořovické brázdy, k oblasti krajinného rázu Hořovicko. Je tvořena převážně z břidlic svrchního ordoviku. Údolí je vyplněné holocenními sedimenty údolních niv a písčitymi štěrky převážně středopleistocenních a mladopleistocenních teras. Osu území tvoří tok Berounky, do různé míry s upraveným korytem. U Řevnic jsou zachována i vedlejší ramena s břehovými porosty a ostrovy. Území je minimálně zalesněné, a to především akátinami, smrkovými a borovými porosty. Plochu pokrývají pole a louky, záplavové louky i podmáčené lokality (VKP V Tůních – tůně a mokřad slepého ramene řeky, vlhká louka, olšina při okraji Řevnic), převažující část území však tvoří hustá zástavba velkých vilových obcí (Řevnice, Lety, Dobřichovice, Všenory, Černošice) s množstvím soukromé zeleně. Na jihu tvoří hranici prostoru přírodní park Hřeben, na severu CHKO Český kras. Proto má prostor výrazně přírodní rámeček zalesněných svahů (na jihu je místy převýšení oproti dnu údolí až 300 metrů, na severu o více než 100 metrů) klesajících na dno údolí, které samo o sobě nevykazuje jedinečné přírodní hodnoty. Berounka je nadregionálním biokoridorem K59 Karlštejn–Koda. Na území se dále nacházejí prvky regionálního a lokálního USES.

Přírodní charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu. Vychází z logického předpokladu, že znaky a hodnoty krajinného rázu identifikované v hodnoceném území nemají stejnou váhu, stejný význam v krajinném rázu ani stejnou cennost. Z toho důvodu je nutné jejich cennost a význam v krajinném rázu hodnoceného území specifikovat (klasifikovat).

Klasifikace dle projevů znaků. Každá charakteristika, krom toho, že má určitý podíl na výrazu dané krajiny, se vyznačuje projevem. Projev může být **pozitivní (+)**, to znamená, že daná charakteristika působí v celkové krajinné scéně kladně, nebo

negativní (-), příp. neutrální (N). Pro hodnocení pozitivnosti krajinného rázu podle zákona o ochraně přírody je rozhodující aspekt trvalé udržitelnosti dané charakteristiky, kterou znak prezentuje. Určení projevu je velmi důležité pro následné vyhodnocení charakteristik.

Klasifikace dle významu. Významem rozumíme určitý podíl znaku nebo hodnoty v celkovém výrazu krajiny. Význam stanovujeme ve třech stupních podle následující stupnice: **Znak zásadní (XXX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny. **Znak spoluurčující (XX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny. **Znak doplňující (X)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny.

Klasifikace dle cennosti znaků. Znaky a hodnoty krajinného rázu, které byly identifikovány (...) nemají z hlediska obdoby stejnou cennost. Některé z nich můžeme proto označit jako jedinečné, jiné jako význačné nebo běžné. **Znak jedinečný (XXX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu. **Znak význačný (XX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je význačný v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu. **Znak běžný (X)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který není významný ani ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu.

(VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004)

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „A“				
1	Mírně zvlněný reliéf širokého údolí Berounky uvnitř Řevnické brázdy	O	XXX	X
2	Výrazné zalesněné svahy Hřebenů, Třebotovské plošiny a Karlštejnské vrchoviny vymezující údolí	+	XXX	XX
3	Řeka Berounka s břehovými porosty, místy s přírodnějšími břehy, vedlejšími rameny a ostrovy a s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX
4	Přítoky Berounky (Všenorský, Karlický, Nazabudický potok a řada dalších menších toků), místy s přírodnějšími břehy, místy regulované, s doprovodnou vegetací	+	X	X
5	Louky a pastviny, místy podmáčené a záplavové (ojedinělé tůně)	+	X	X
6	Nelesní krajinná zeleň (drobné segmenty, zeleň podél komunikací, na svazích atd.)	+	X	X
7	Rozsáhlé lesní celky na svazích vymezujících PDoKP	+	XXX	XX
8	Zeleň zahrad rodinných domů, zeleň areálů, zeleň urbanizovaná a parková	+	XX	X

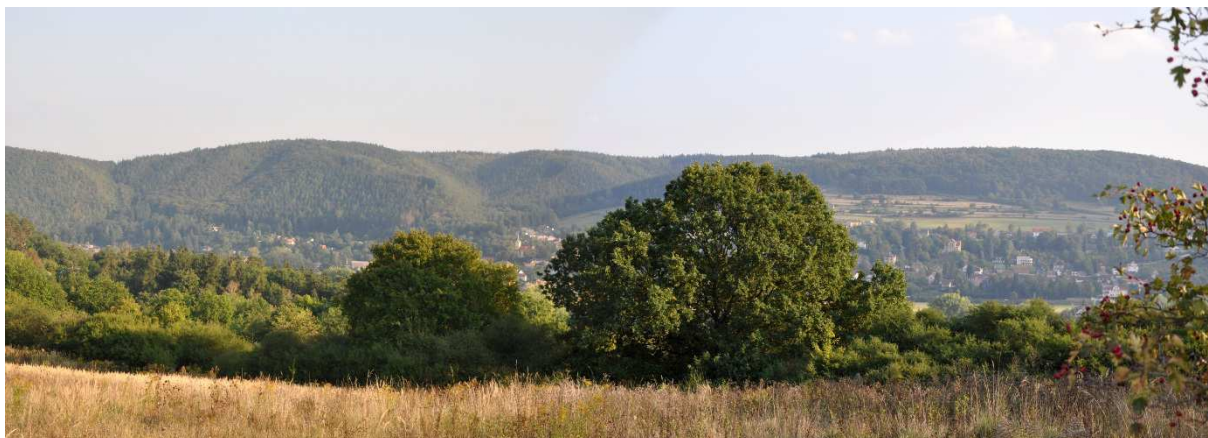
(3.5.2) Kulturní a historická charakteristika KR – PDoKP A (A1/A2). Území leží ve staré sídelní oblasti kontinuálně osídlené již od pravěku. Teplé klima, blízkost řeky a možnost lovu i rybolovu lákaly člověka již odnepaměti. Četné archeologické nálezy mnoha kultur dokládají přítomnost lidí již od doby kamenné (hroby, hradiště atd.). Rozvoj území podpořila tzv. Zlatá stezka vedoucí Všenorským údolím a dále přes řeku, po níž putovali kupci od Jadranu k Baltu. První písemné zprávy o zdejších sídlech, která jsou vesměs starší, pocházejí ze středověku (dle Historického lexikonu obcí Lety 1088, Černošice 1115, Všenory 1205, Dobřichovice 1253, Řevnice 1253, Karlík 1385). Historicky zde měly své panství zejména církevní instituce (křižovníci s červenou hvězdou). Železniční propojení s Prahou v roce 1862 zapříčinilo, že se

zdejší obce staly vyhledávanými letovisky Pražanů. Na letní pobyt sem zajíždělo mnoho osobností českého veřejného života, což zapříčinilo velký stavební rozvoj spojený s výstavbou řady pozoruhodných vil v zahradách, restaurací, plováren (1884 vznikla na Berounce první veřejná plovárna) a dalších turistických, sportovních a rekreačních objektů podobně (1889 první brdská turisticky značená cesta, třetí v Čechách). Došlo tím k postupné proměně charakteru venkovských sídel ve villegiatury pražské honorace. Další proměnu zaznamenala zdejší krajina budováním chat a rozsáhlých chatových oblastí v okolí sídel, na svazích v blízkosti řeky. Další stavební rozvoj nastal po roce 1990, kdy vznikla řada nových projektů a zdejší sídla dosáhla dnešní velikosti, kdy v údolí Berounky můžeme vidět téměř souvislou zástavbu na sebe navazujících měst a obcí vázaných na železnici, která pohltila původní vsi (Horní a Dolní Mokropsy, Vráž). Dnes zdejší sídla již nemají charakter středověkých zemědělských vsí, nýbrž vilových předměstí. Původní urbanistické struktury se dochovaly je částečně (Řevnice s vidlicovým náměstím), spíše se jedná o jednotlivé objekty, některé památkově chráněné, vč. několika kulturních dominant (kostely ve Všenorech, Karlíku, Řevnicích, zámek v Dobřichovicích a řada dalších). Kulturní a historická charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „A“				
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast s četnými archeologickými nalezišti od doby kamenné	O	X	X
2	Středověká sídelní struktura původně venkovských vsí a dvorů, dnes částečně pohlcená novou výstavbou a dochovaná pouze torzálně	O	X	X
3	Fragmenty původní urbanistické struktury středověkých sídel (centrum Řevnic, náves v Letech atd.)	X	X	X
4	Fragmenty původní krajinné struktury (vedení některých cest)	O	X	X
5	Železnice z roku 1862 s budovami nádraží a zbytky dalších doprovodných objektů	+	X	X
6	Rozsáhlé vilové čtvrti budované na přelomu 19. a 20. století s cennými objekty (tradiční villegiatura)	+	XX	XX
7	Rozsáhlá novodobá zástavba rodinnými domy a chatami (chatové kolonie v okolí sídel)	O	XX	X
8	Průmyslové, obchodní a logistické areály na dně údolí (Lety, Dobřichovice, Řevnice)	-	XX	X
9	Architektonicky a památkově cenné objekty (kostely, kaple, zámky, venkovské usedlosti, pomníky atd.)	+	X	XX
10	Kulturní dominanty (kostely v Řevnicích, Všenorech, Karlíku, zámek s kaplí v Dobřichovicích, některé velké vily ve vyvýšených polohách, domov pro seniory v Dobřichovicích)	+	X	XX
11	Kulturně historicky významná místa (místa spojená s historií, slavní rodáci)	O	X	X

(3.5.3) Vizuální charakteristika KR – PDoKP A (A1/A2). Prostor plochého širokého údolí Berounky je zřetelně vymezen zalesněnými svahy na terénním horizontu. Na jihu jej tvoří výrazný masiv Hřebenů s terénními dominantami a zřetelnými liniemi horizontu, na severu nižší svahy Třebotovské plošiny a dále na západ Karlštejnské pahorkatiny. Převýšení oproti mírně zvlněnému údolí je místy až 300 metrů a působí velmi výrazně. Při vstupech do údolí se objevují charakteristické průhledy a místa panoramatického vnímání krajiny umožňující přehlédnutí celého údolí s pozadím zalesněných vymežujících svahů. Tato krajinná konfigurace je velmi působivá a dává

celému území, byť značně urbanizovanému, výrazně přírodní rámeček. Oproti širokému přehlednému údolí velkého měřítka působí kontrastně navazující sevřená údolí přítoků Berounky (Karlické údolí, Všenorské údolí) se zaklíněnou zástavbou ale i navazující úseky toku Berounky, které jsou o poznání užší, místy až kaňonovitěho charakteru s prudkými, téměř kolmými svahy a skalami.

Obr. 3.5.1: PDoKP A1. Pohled na Všenory s dominantou kostela sv. Václava na pozadí masivu Hřebenů od Černošic. Fotografie zachycuje zřetelné vymezení prostoru terénním horizontem, místa panoramatického vnímání krajiny i výrazně přírodní krajinný rámeček daný zalesněnými svahy a horizonty. (foto: J. Kupka, 2016)

Obr. 3.5.2: PDoKP A1. Pohled na Dobřichovice a Všenory rozložené na svazích Hřebenů. Fotografie ze silnice mezi Dobřichovicemi a Černošicemi opět zachycuje zřetelné vymezení prostoru terénním horizontem tvořícím výrazně přírodní krajinný rámeček daný zalesněnými svahy a horizonty. Krajina má velké měřítko a velkoplošnou strukturu. Na úpatí vymezujících svahů, za řekou Berouňkou vede optimalizovaná trať. (foto: J. Kupka, 2016)

Obr. 3.5.3: PDoKP A1. Řeka Berounka tvoří výraznou krajinnou osu širokého údolí. Na řeku jsou vázány břehové porosty a další přírodě blízké plochy. Řeka zde tvoří nadregionální biocentrum. (foto: J. Kupka, 2016)

Obr. 3.5.4: PDoKP A2. Pohled na Lety a Řevnice rozložené v údolí řeky Berounky. Velkoplošná struktura krajiny a její jednoznačné vymezení zalesněnými horizonty Hřebenů na jihu jsou stejným znakem jako v případě subprostoru A1. (foto: J. Kupka, 2016)

Obr. 3.5.5: PDoKP A2. Pohled na Dobřichovice a Karlík ukazuje vymezení PDoKP i na severu. Není již tak výrazné, jak v případě Hřebenů, přesto tvoří zalesněné svahy Třebotovské plošiny výraznou hranici oproti mírně zvlněné krajinné údolí. (foto: J. Kupka, 2016)

Obr. 3.5.6: PDoKP A2. Pohled od Mořinky dokumentuje velké měřítko řešeného prostoru a kontrast údolí proti výraznému masivu Hřebenů. Zalesněné svahy dávají celému prostoru výrazně přírodní rámeček. Zástavba Řevnic vystupuje vysoko do svahů. Optimalizovaná trať pak vede na dně údolí. (foto: J. Kupka, 2016)

Struktura prostoru je vesměs velkoplošná, objevují se velké plochy polí a luk, převládají však plochy zástavby, která vystupuje vysoko do svahů Hřebenů. Jde především o vilovou a rodinnou zástavbu v zahradách s výraznou vzrostlou zelení, ale i o velké chatové osady vstupující do okolních lesů. Zdejší sídla, zejména na pravém břehu Berounky, mají charakter zahradních měst, nikoli středověkých zemědělských osad (kterými historicky byly). Na dně údolí se objevují i novodobé průmyslové a obchodní areály, které narušují harmonické měřítko i harmonické

zapojení zástavby do krajiny. Osou údolí je řeka Berounka a železniční trať, která byla historicky hlavním urbanizačním faktorem území. Krajinnou scénu doplňují kulturní dominanty, z nich nejvýraznější je kostel sv. Václava ve Všenorech, umístěný na vyvýšenině nad údolím. Celkově má krajina silně urbanizovaný, přeměněný charakter (předměstský), ovšem v působivém krajinném rámci.

Vizuální charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „A“				
1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s vysokými výraznými svahy	+	XXX	XX
2	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX
3	Velkoplošná struktura údolí (pole, louky, plošná zástavba, na svazích lesy)	O	XX	X
4	Velké měřítko plochého otevřeného mírně zvlněného údolí Berounky	O	XXX	X
5	Přírodní rámec prostoru daný vymezujícími zalesněnými svahy	+	XXX	XX
6	Berounka a železniční trať jako osy údolí, na které se váže zástavba a provoz	O	XX	X
7	Kontrast otevřeného údolí Berounky a sevřených údolí jejich přítoků a navazujících úseků s malým měřítkem	+	XX	XX
8	Silně urbanizovaný charakter údolí s převahou vilové, rodinné a chatové zástavby v zahradách s velkým podílem zeleně	O	XXX	X
9	Areály a objekty průmyslu a obchodu měřítkově a hmotově se vymykající okolní zástavbě	-	X	X
10	Kulturní dominanty (kostel ve Všenorech, domov důchodců v Dobřichovicích, kostel v Karlíku a další)	+	X	XX
11	Technická stavba železničního mostu přes Berounku v kontrastu s přírodě blízkým charakterem této části údolí	O	X	X

(3.6) PDo KP je tvořen pěti (resp. šesti) částmi, proto bude – jak je u liniových staveb běžné – identifikace a klasifikace znaků a hodnot probíhat pro každou část zvlášť.

PDoKP „B“.

PDoKP tvoří meandr Berounky mezi Zadní Třebaní a Karlštejnem. Optimalizovaná trať vede ze železniční stanice Řevnice k západu velmi různorodým územím. Jeho různorodost spočívá v tom, že na jižní straně (vlevo ve směru kilometráže) přiléhá k trati bezprostředně zástavba Řevnic, přecházející za pravobřežním přítokem Berounky, Svinařským potokem, do zástavby Zadní Třebaně. Jedná se o zástavbu rodinnými domy na poměrně velkých parcelách se vzrostlými zahradami. Na pravé straně trati se střídají úseky řeky se vzrostlou zelení se zahradami a starými chatovými koloniemi.

Dále je již doposud velmi osídlená krajina ovlivněna vysokým lesnatým severním srázem PR Voškov. Úsek trati mezi Zadní Třebaní a Karlštejnem se dostává do velmi zajímavého krajinného prostoru, který je již součástí CHKO Český kras. Berounka zde vytváří velký oblouk s plochou nivou na levém břehu, kde se rozkládá rozvolněná forma zástavby Hlásné Třebaně pro tuto lokalitu typické svou různorodostí. Železniční trať se zde vymanila z kontaktu se zástavbou a vede těsně po břehu Berounky pod strmým srázem Voškova. Teprve v lokalitě Klučice se opět vzdaluje od břehu řeky.

Trať vede ve stávající trase, nejproblematictějšími úpravami z hlediska krajinného rázu mohou být PHS v Zadní Třebani (230 m dlouhá, km 25,46-25,69, levostranná, 2 m vysoká) a sanace skal v lokalitách 00 (250 m), 01 (200 m), 02 (200 m), 03 (310 m) spočívající mj. v odstranění dřevinné vegetace, očištění skalní stěny příp. srovnání profilu, někde kotvení, záchytný plot či překrytí skalní stěny ocelovou sítí.

(3.6.1) Přírodní charakteristika KR – PDoKP B. Většina PDoKP již leží v hranicích CHKO Český kras. Zaujímá nejvýchodnější část krajinného celku KC A. Geomorfologicky náleží k okrsku Bubovická vrchovina, severovýchodní části Karlštejské vrchoviny. Je tvořen souvrstvím siluru a devonu centrální části barrandienské pánve, kde se kromě převládajících vápenců podřadně uplatňují i žilné a výlevné bazalty.

Prostor tvoří zřetelně vymezené asymetrické údolí Berounky tekoucí ve velkém oblouku. Na levém břehu Berounky klesá terén z vyšších poloh zalesněné výšiny Políčko k jihozápadu, do mírných svahů a do rovinaté nivy v místech, kde řeka vytváří meandr se strmými severními svahy Voškova (368,6 m n. m.). Převýšení výrazné hrany je téměř 150 metrů nad hladinou Berounky. Na severu je pak prostor ohraničen lesnatými dominantami Plešivec (362,3 m n. m.) a Haknová (401,8 m n. m.) ležícími již uvnitř NPR Karlštejn. PR Voškov je vyhlášena k ochraně význačných rostlinných společenstev, zejména fragmentů bučin a suťových porostů s bohatým výskytem vzácných druhů rostlin. Listnaté a smíšené lesy převládají na hranicích prostoru, ve vazbě na terén. V nivě se objevují louky, trvalé travní porosty, ale i orná půda, niva je však stále intenzivněji velkoplošně zastavována různorodou rodinnou zástavbou a chatami. Přírodní charakteristiku doplňuje četná nelesní zeleň i bohatá zeleň zahrad.

Přírodní charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštěcí X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „B“				
1	Ploše vrchovinný reliéf Bubovické vrchoviny s asymetrickým údolím Berounky a terasami	+	XXX	XX
2	Výrazné zalesněné svahy Voškova, Plešivce, Haknové a Políčka	+	XXX	XX
3	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy, ostrovy a s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX
4	Skály nad trati v PR Voškov	+	XX	XX
5	Listnaté a smíšené lesy	+	XX	XX
6	Fragmenty bučin a suťových porostů s bohatým výskytem vzácných druhů rostlin v PR Voškov	+	XX	XXX
7	Drobné bezejmenné sezónní přítoky Berounky	O	X	X
8	Nelesní krajinná zeleň (drobné segmenty, remízky, zeleň podél komunikací, železnice, vodotečí na mezích atd.)	+	X	X
9	Louky (částečně záplavové) a nivní porosty	+	XX	X
10	Zeleň zahrad rodinných domů a chatových kolonií	+	X	X

(3.6.2) Kulturní a historická charakteristika KR – PDoKP B. Území leží ve staré sídelní oblasti kontinuálně osídlené již od pravěku. Třebaž ležící v centru prostoru je prvně zmiňována v roce 1000, kdy byla věnována knížetem Boleslavem III. ostrovskému benediktinskému klášteru. V roce 1357 vykoupil ves Karel IV. a připojil ji k hradu

Karlštejn. V 15. století je část obce blíže hradu a před řekou uváděna jako „Přední“ – část vzdálenější, za řekou, jako „Zadní“. Nedlouho poté byla Přední Třeboň přejmenována na „Hlásnou“ – podle robotní povinnosti mužů obce vykonávat strážní a hlásnou službu na věžích a hradbách Karlštejna. Zadní Třeboň je dnes samostatnou obcí. Ještě koncem 19. století to byla malá, převážně zemědělská ves s několika usedlostmi postavenými ve slohu „selského baroka“ s branou, postavené kolem návsi s kapličkou a ležící podél cesty vedoucí od brodu k Mořině. Ve vsi bylo několik košíkářů. Od začátku 20. století se rozrostla na dnešních 285 obytných domů s 606 stálými obyvateli. Od třicátých let je oblast obce vyhledávána k rekreačním účelům. Bylo postaveno 620 rekreačních objektů. Dnes Hlásná ani Zadní Třeboň nemají charakter středověkých zemědělských vsí, nýbrž rezidenčních, rekreačních a chatařských osad. Původní urbanistické struktury se dochovaly je částečně (Hlásná Třeboň částečně dochovaná, ovšem s velkým podílem přestaveb a novostaveb, strukturu Zadní Třebaně ovlivnila v roce 1862 železniční trať vedoucí prakticky původní návsi), spíše se jedná o jednotlivé objekty (statky, vesměs přestavěné), některé památkově chráněné (kaplička na návsi v Hlásné Třebani). Historickou atmosféru (dnes spíše rekreační, turistickou) má původní mlýn Klučice (přestavěný na Romantický Hotel Mlýn Karlštejn). První historické zprávy o dvorci s mlýnem pocházejí již z roku 1263. Později dvůr patřil karlštejnskému panství. Součástí mlýnského areálu byla i kovárna a uprostřed dvora stál věžovitý holubník, který se zachoval dodnes. Poslední mlynář na mlýně působil až do roku 1949.

Kulturní a historická charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „B“				
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast	O	X	X
2	Středověká sídlení struktura původně venkovských vsí a dvorů, dnes částečně či zcela pohlcená novou výstavbou a dochovaná pouze torzálně (Hlásná a Zadní Třeboň, Klučický mlýn)	O	X	X
3	Fragmenty původní urbanistické struktury středověkých sídel (centrum Hlásné Třebaně, méně Zadní Třebaně)	+	X	X
4	Minimální fragmenty původní krajinné struktury (vedení některých cest)	O	X	X
5	Železnice z roku 1862 s budovami nádraží a zbytky dalších doprovodných objektů	+	XX	X
6	Vilové objekty zejména z první pol. 20. století s cennými objekty	+	X	X
7	Rozsáhlá novodobá zástavba rodinnými domy a chatami (chatové kolonie v okolí sídel) – od poloviny 19. století (nedaleká Rovina)	O	XX	X
8	Architektonicky (několik usedlostí a statků, mlýn Klučice) a památkově cenné objekty (kaple v Hlásné Třebani)	+	XX	XX
9	Tradice rekreace (chataři, vodáci, trampové) ve vazbě na Berounku a železnici	O	X	X

(3.6.3) Vizuální charakteristika KR – PDoKP B. Prostor vytvořený velkým obloukem Berounky mezi Zadní Třebaní a Karlštejnem je zřetelně vymezený terénním horizontem. Údolí je výrazně asymetrické, pravý břeh je prudký a krátký, levý břeh je mírný a rozlehlý. Na pravém břehu tvoří výraznou hranici téměř 150 metrů vysoký prudký svah Voškova (369 m n. m.) se skalními odkryvy a cennými lesními porosty, který vytváří stinnou lesnatou stěnu prostoru. V patě svahu prochází železniční trať, na kterou již navazuje tok Berounky s výraznou břehovou vegetací. Teprve v lokalitě

Klučice se trať mírně vzdaluje od břehu řeky. Tento břeh není ve větší části úseku urbanizovaný (menší chatová kolonie na části břehu), má výrazně přírodní ráz. Naproti tomu je levý břeh mírný, částečně zaplavovaný. Volně stoupá k severovýchodu, k zalesněnému masivu Políčko (361 m n. m.). Rozsáhlé plochy levého břehu jsou oproti pravému zastavěné a zastavované velmi různorodou zástavbou Hlásné Třebaně, kterou tvoří staré jádro vsi s několika historickými objekty, byť přestavovanými, vilová a rodinná zástavba intenzivně počínající ve druhé polovině 19. století a znovu o sto let později a velké množství chat a rekreačních objektů na různě velkých parcelách, s množstvím různorodé zeleně, s loukami, políčky a volnými parcelami. Na severu vynikají zalesněné dominanty Plešivce (363 m n. m.) a Haknové (402 m n. m.).

Vzrostlá břehová zeleň odděluje z velké části tok Berounky od zbytku území a vytváří velmi přírodní koridor řeky se vzrostlými stromy na březích a zalesněnými horizonty v druhém prostorovém plánu. Kromě těchto uzavřených přírodně blízkých lokalit má prostor údolí, zejména na levém břehu, poměrně velké měřítko a otevřený charakter. Vzhledem k tomu, že zde nejsou objekty, které by se výrazně hmotově či výškově vymykaly měřítku převažující zástavby, lze říci, že je v PDoKP přítomno harmonické měřítko a zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků (harmonické vztahy). Klučický mlýn, byť adaptovaný na hotel, vytváří spolu s usazením v terénu a s jezem na Berounce harmonický vztah zástavby a přírodního rámce.

Vyšší polohy mimo zástavbu umožňují širší panoramatické pohledy na krajinu s výraznými horizonty a průhledy. Charakteristické a velmi atraktivní průhledy nabízí i koridor Berounky (vzhledem k intenzitě využívání vodáky lze i tento koridor považovat za referenční bod vnímání krajiny). V PDoKP „B“ tedy vznikají díky působivé skladbě prvků krajině scény (terén, řeka, vzrostlá zeleň) výrazné hodnoty krajinářsko-estetické, spočívající ve formě vymezení prostoru a ve výrazné konfiguraci a charakteru jednotlivých prvků. Lze tedy mluvit o krajině charakterizované výrazností, neopakovatelností, zapamatovatelností scénérií a nezaměnitelností významu prvků krajiny ve vizuální scéně.

Obr. 3.6.1: PDoKP „B“. Obrázek zachycuje přírodně blízký charakter toku Berounky u Hlásné Třebaně, který díky konfiguraci terénu opustil zástavbu údolí Berounky (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Obr. 3.6.2: PDoKP „B“. Hlásná Třebaně. Obrázek zachycuje zcela různorodou zástavbu Hlásné Třebaně prostoupenou volnými parcelami, loukami (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Vizuální charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštěcí X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „B“				
1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s vysokými výraznými svahy na pravém břehu Berounky (Voškov) a výraznými zalesněnými horizonty vymezujícími široké údolí na levém břehu	+	XXX	XX
2	Zalesněné terénní dominanty na hranicích prostoru (Plešivec, Haknová)	+	XX	X
2	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX
3	Velké měřítko plochého otevřeného mírně zvlněného údolí na levém břehu Berounky oproti malému měřítku vzrostlou vegetací vymezeného koridoru toku Berounky	+	XX	XX
4	Přírodě blízký charakter scénérií, zejména pravého břehu a koridoru Berounky	+	XX	XX
5	Působivý přírodní rámeček prostoru daný vymezujícími zalesněnými svahy	+	XXX	XX
6	Berounka a železniční trať jako osy výrazně asymetrického údolí	O	XX	X
7	Působivá skladby prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace)	+	XX	XXX
8	Silně urbanizovaný charakter levého břehu údolí s převahou nesourodé vilové, rodinné a chatové zástavby v zahradách s velkým podílem zeleně	O	XXX	X
9	Harmonický vztah zástavby (mlýn Klučice) a krajinného rámce (terén, jez na Berounce, vzrostlá vegetace)	+	X	XX
10	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkové, výškové či hmotové se vymykajících objektů	+	XX	XX

- (3.7) PDoKP je tvořen pěti (resp. šesti) částmi, proto bude – jak je u liniových staveb běžné – identifikace a klasifikace znaků a hodnot probíhat pro každou část zvlášť.

PDoKP „C“.

PDoKP zahrnuje přímý úsek Berounky mezi ohbím u Klučic a ohbím u Srbska. Je to mimořádně působivá krajina s úzkou nivou na levém břehu ohraničenou skalnatými srázy se zřetelnou terénní hranou a dalšími výšinami v pozadí. Na pravém břehu se v lokalitě Poučnická otevírá širší prostor nivy s nádražím a průmyslovým areálem.

Trať probíhá ve východní části PDoKP nejprve mezi zahradami zástavby rodinných domů a chat, aby se dostala do otevřeného prostoru (je vedena na náspu) železniční stanice Karlštejn a dále do kontaktu s průmyslovým areálem. Zde se již přibližuje těsně ke břehu řeky. Další trasa vede těsně po břehu řeky a před hranicí s vedlejším PDoKP „D“ se začíná mírně vzdalovat a je oddělena úzkou luční nivou.

Z hlediska krajinného rázu jsou nejvíce problematické sanace skal v lokalitách 04 (400 m), 05 (200 m) a 06 (250 m) spočívající mj. v odstranění dřevinné vegetace, očištění skalní stěny příp. srovnání profilu, někde kotvení, záchytný plot či překrytí skalní stěny ocelovou sítí.

- (3.7.1) Přírodní charakteristika KR – PDoKP C. Celý PDoKP již leží v hranicích CHKO Český kras. NZ přímo prochází 3. (v zastavěném území Karlštejna), 2. i 1. zónou (v ohbí u Srbska). Geomorfologicky náleží k okrsku Bubovická vrchovina, severovýchodní části Karlštejnské vrchoviny. Je tvořen souvrstvím siluru a devonu

centrální části barrandienské pánve, kde se kromě převládajících vápenců podřadně uplatňují i žilné a výlevné bazalty. Území má charakter staré terciární paroviny, do které se během kvartéru zahloubily kaňony Berounky a jejích přítoků.

Prostor tvoří zřetelně vymezené údolí Berounky tekoucí poměrně v přímém směru mezi ohbím u Srbska a Klučic. V meandru u Klučic je údolí úzké, ale dále po proudu se v lokalitě Poučnická otevírá do poměrně široké ploché nivy s nádražím a novou zástavbou, aby se dál za průmyslovým areálem na pravém břehu zase zúžilo a sevřelo, takže řeka opouští PDoKP v uzavřeném neurbanizovaném koridoru. Svahy na levém břehu jsou výrazné a poměrně prudké, spadající do údolí. Břeh je úzký, vesměs neurbanizovaný (až na lokalitu bývalých Budňan a Ve Spáleném). Horizont je rozvolněný, vynikají v něm terénní dominanty Prostřední hory (383 m n. m.), Javorky (384 m n. m.) a Plešivce (362 m n. m.). Svahy jsou převážně pokryté listnatými a smíšenými lesy na svazích, sutích a v roklicích (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny), objevují se však na jižních svazích i menší plochy vinic vč. terénních úprav teras, opadavých křovin a suchých trávníků (vegetace skalních stepí). Do levobřežních svahů se zařezává úzké a hluboké údolí Budňanského potoka, na jehož dně a svazích je rozložena zástavba Karlštejna (Budňan) se stejnojmenným hradem na výrazném ostrohu. Z hlediska ochrany přírody se jedná o jedno z nejvzácnějších území CHKO, zařazené do NPR Karlštejn, představující nejtípcištější a nejrozsáhlejší ukázkou přírody Českého krasu.

Pravý břeh je širší, vytváří poměrně široké údolí, postupně urbanizované. Je vymezen zalesněnou hranou pod Voškovem (369 m n. m.). Protékají jím drobné vodní toky, pravostranné přítoky Berounky. V západní části údolí jsou již listnatými porosty zalesněné svahy pod vrchem Střevíc (385 m n. m.) prudší, se skalami prudce klesajícími k úzkému pravému břehu, po které vede železniční trať a mezi ní a řekou úzká niva. V této části údolí již žádná zástavba není a krajina má výrazně přírodní charakter.

Zatímco část levého břehu je součástí NPR Karlštejn, pravá je vyhlášena jako NPR Koda sloužící k ochraně krajinného rázu, zvířeny a květeny. Velká část území též náleží k EVL Karlštejn-Koda, velké plochy jsou zařazeny mezi skladebné prvky nadregionálního, regionálního i lokálního ÚSES.

V nivě se objevují louky, trvalé travní porosty, niva mezi Poučnickem a Krupnou je však stále intenzivněji zastavována různorodou rodinnou zástavbou. Přírodní charakteristiku doplňuje četná nelesní zeleň i bohatá zeleň zahrad.

Přírodní charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní 0 neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštěcí X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „C“				
1	Ploše vrchovinový reliéf Bubovické vrchoviny se zaříznutým údolím Berounky a Budňanského potoka s terasami a zaříznutými roklemi (Císařská, Myší, Klenová)	+	XXX	XXX
2	Terénní dominanty Prostřední hory (383 m n. m.), Javorky (384 m n. m.) a Plešivce (362 m n. m.)	+	XX	XX
3	Výrazné zalesněné svahy vymezujících údolí, místně velmi prudké, místy s agrárními terasami (vinice) a tvary po těžbě (Petzoldův lom)	+	XXX	XXX
4	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy (částečně regulovaný tok) s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX
5	Budňanský potok a další drobné přítoky Berounky	+	X	X

6	Skály nad tratí na pravém břehu, skály a skalní odkryvy na svazích (Budňanská skála), v Císařské roklí ad.	+	XXX	XX
7	Listnaté a smíšené lesy (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny)	+	XX	XXX
8	Opadavé křoviny a suché trávníky na svazích	+	XX	XXX
9	Louky (částečně záplavové) a nivní porosty	+	XX	X
10	Nelesní krajinná zeleň (drobné segmenty, remízky, zeleň podél komunikací, železnice, vodotečí na mezích atd.)	+	X	X
11	Zeleň zahrad rodinných domů a chatových kolonií	+	X	X

(3.7.2) Kulturní a historická charakteristika KR – PDoKP C. Území leží ve staré sídelní oblasti kontinuálně osídlené již od pravěku (v jeskyni „Nad vodopády“ doloženy archeologické stopy sídliště jeskynního člověka ze starší doby kamenné). PDoKP náleží k obci Karlštejn, která pod tímto jménem vznikla až v roce 1952 administrativním spojením obcí Budňany (1794 od císaře Františka I. povýšeny na městys) a Poučnick. Založení vsi je spojeno se stavbou hradu Karlštejn, který dal vybudovat Karel IV. Základní kámen ke stavbě hradu byl položen v roce 1348 a stavba byla dokončena v roce 1355. V období výstavby hradu byl vybudován i kostel sv. Palmácie v Budňanech. Původní stavba byla poničena za husitských válek a dnešní podoba kostela pochází z počátku 16. století. Obě hlavní části obce, Budňany a Poučnick, rozdělené řekou Berouňkou, spojuje ocelový obloukový most dokončený v roce 1998. Okolí mlýna u jezu ve východní části Poučnicku se nazývá Klučice, leží však již ve vedlejším PDoKP „B“. Zástavba Budňan má částečně dochovanou urbanistickou strukturu bez měřítkově či hmotově se vymykajících staveb. Urbanistická struktura Poučnicku je ovlivněna tratí, která přechází přes původní centrum vsi (dochovány hmoty původních statků). Řada staveb má dochován tradiční výraz, je zde však také velký podíl přestaveb a novostaveb. Charakter obce je velmi výrazně ovlivněn turistickým významem hradu. Na území Karlštejna se dochovala řada kulturních památek a architektonicky zajímavých staveb. Nejvýznamnější je hrad Karlštejn, národní kulturní památka a výrazná dominanta zaklesnutá v hlubokém údolí Budňanského potoka. Dnešní podoba hradu je výsledkem romantické, novogotické restaurace z konce 19. století. Drobnou, ale působivou dominantou při vstupu do údolí je kostel sv. Palmácie se hřbitovem, vystavěný v roce 1351 a v 18. století upravený do nynější podoby. Památkově chráněný je o barokní objekt fary z roku 1755 s bránou, měšťanský dům čp. 53 či socha sv. Šebestiána na návsi z roku 1714 z Braunovy dílny. V okolí Karlštejna jsou dochovány zbytky polního husitského opevnění

V západní části katastrálního území Poučnick se ve svahu nachází osada Krupná. Leží na ostrohu nad levým břehem řeky Berouňky, jihozápadním směrem od obce Karlštejn. Západně od Krupné se zvedá kopec Střevíc, jižně je stará pískovna. Zmínky o obci Krupná i o osadě Poučnick, ležící poněkud východněji a blíže k obci Karlštejn, jsou starší, nežli zmínky o hradě Karlštejně. Na hrad, na řeku Berouňku i na obec Karlštejn, je z Krupné velmi pěkný výhled. Krupná je v roce 1869 uváděna jako osada obce Běleč (Bělč), později se jako osada již neuvádí. V Krupné se nenachází žádné architektonicky cenné či památkově chráněné objekty. Urbanistická struktura centra bývalé vsi s kapličkou na návsi a původními statky, byť s četnými přestavbami a novostavbami, je částečně dochovaná. Území ovlivnila v roce 1862 železniční trať. Zástavba se rozšířila i do údolí směrem ke Krupné, kde vedle rozsáhlé rodinné zástavby byl vybudován i průmyslový areál. Z dochovaných historických krajinných struktur v PDoKP lze uvést železniční trať, trasy řady cest, staré lomy, či vinice.

Kulturní a historická charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „C“				
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast (archeologické stopy pravěkého člověka)	O	X	X
2	Středověká sídlení struktura původně venkovských vsí a dvorů, s více či méně dochovanou urbanistickou strukturou (Budňany, Poučnick, Klučice, Krupná)	O	X	X
3	Unikátní kulturní dominanta hradu Karlštejna (NKP)	+	XXX	XXX
4	Dílčí kulturní dominanty kostela sv. Palmacie v Budňanech	+	XX	XX
5	Stopy husitských obléhacích zařízení (archeologické stopy) v okolí Karlštejna	O	X	XX
6	Železnice z roku 1862 s budovami nádraží a dalšími doprovodnými objekty	+	XX	X
7	Dochované architektonicky cenné objekty vč. památkově chráněných i objekty s dochovanou formou venkovských usedlostí	+	X	XX
8	Novodobá zástavba rodinnými domy, bytovkami, přestavby, průmyslový areál – zejm. na pravém břehu v údolí	O	XX	X
9	Výrazný charakter turistické lokality (restaurace, ochody, stánky, parkování, informace, ubytování atd.) – zejm. na levém břehu a v údolí Budňanského potoka	O	XX	X
10	Dochované historické krajinné struktury (trasy cest, vinice, lomy)	+	XX	X

Obr. 3.7.1: PDoKP „C“. Krupná. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

(3.7.3) Vizuální charakteristika KR – PDoKP C. Prostor, zřetelně vymezený terénním horizontem, je vytvořený téměř přímým údolím Berounky mezi ohbím řeky u Klučic a u Srbska. Jedná se o poměrně přehledný úsek zanořený v západní části do skalnatého kaňonu, působivého tím, že zde není žádná viditelná zástavba (s výjimkou vápencových lomů na obou stranách). Je to mimořádně působivá krajina s úzkou nivou na levém břehu ohraničenou skalnatými srázy se zřetelnou terénní hranou na výšce cca 260 m n. m. (převýšení cca 50 až 60 m) a dalšími výšinami (Prostřední hora 383 m n. m., Javorka 384 m n. m., Plešivec 363 m n. m.) v pozadí. Na pravém břehu se v lokalitě Poučnick otevírá širší prostor nivy s nádražím a průmyslovým areálem. Terénní hrana je patrná pod areálem golfu a poté západně od Krupné, kde za měnící se již ohraničuje skalnatý sráz. Terénní dominanty jsou posunuty do pozadí, dále od břehu řeky (Voškov 368 m n. m., Střevíc 385 m n. m.). Velmi působivé je úzké a hluboké údolí Budňanského potoka, na jehož počátku vyniká

drobná dominanta kostela sv. Palmacia a v pozadí, v průhledu údolím, dominanta hradu Karlštejna pod Kněží horou (357 m n. m.), usazená na vyvýšenině obklopené zalesněnými kopci.

Osou údolí je řeka Berounka a železniční trať. Údolí je výrazně asymetrické, levý břeh je úzký, pravý břeh je v centrální části prostoru mírný a rozlehlý. Terén na levém břehu spadá do údolí Berounky prudkými srázy a skalami. Kromě zástavby Budňan při vyústění údolí Budňanského potoka je bez zástavby, výrazně přírodní. Naproti tomu pravý břeh doprovázený zaplavovanými loukami volně stoupá k jihozápadu, k terénní hraně pod golfem. Rozsáhlé plochy jsou oproti levému břehu zastavěné a zastavované velmi různorodou zástavbou vč. nádraží a průmyslového areálu.

Kromě uzavřených přírodě blízkých lokalit na okrajích prostoru, kde řeka vytváří úzké údolí, na západě téměř kaňon se skalami a množstvím zeleně, má prostor údolí, zejména na pravém břehu, větší měřítko a otevřený charakter. Vzhledem k tomu, že zde nejsou objekty, které by se výrazně hmotově či výškově vymykaly měřítku převažující zástavby (průmyslový areál leží mimo centrální část prostoru), lze říci, že je v PDoKP přítomno harmonické měřítko a zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků (harmonické vztahy). Vyšší polohy mimo zástavbu (zejména od jihu) umožňují širší panoramatické pohledy na krajinu s výraznými horizonty a průhledy. Charakteristické a velmi atraktivní průhledy nabízí i koridor Berounky (vzhledem k intenzitě využívání vodáky lze i tento koridor považovat za referenční bod vnímání krajiny). V PDoKP „C“ tedy vznikají díky působivé skladbě prvků krajině scény (terén, řeka, vzrostlá zeleň, unikátní kulturní dominanta) výrazné hodnoty krajinářsko-estetické, spočívající ve formě vymezení prostoru a ve výrazné konfiguraci a charakteru jednotlivých prvků. Lze tedy mluvit o krajině charakterizované výrazností, neopakovatelností, zapamatovatelností scénérií a nezaměnitelností významu prvků krajiny ve vizuální scéně.

Obr. 3.7.2: PDoKP „C“. Obrázek zachycuje pohled prostorem od Krupné ke Karlštejnu (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Obr. 3.7.3: PDoKP „C“. Obrázek zachycuje údolí Berounky pod Srbskem s výrazně přírodním charakterem a sevřenějším menším měřítkem oproti centrálnímu prostoru údolí. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Obr. 3.7.4: PDoKP „C“. Obrázek zachycuje údolí Berounky pod Srbskem s výrazně přírodním charakterem a sevřenějším menším měřítkem oproti centrálnímu prostoru údolí. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Obr. 3.7.5: PDoKP „C“. Obrázek zachycuje pohled přes údolí Berounky na unikátní dominantu hradu Karlštejn zasazenou v údolí Budřanského potoka. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Vizuální charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „C“				
1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s výraznými svahy a skalami na levém břehu Berounky a postupně stoupajícím terénem až k vysokému horizontu na pravém břehu	+	XXX	XX
2	Zalesněné terénní dominanty na hranicích prostoru (Prostřední hora, Javorka, Plešivec) či v dalších plánech (Voškov, Střevíc, Kněží hora)	+	XXX	XX
2	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX
3	Velké měřítko plochého otevřeného mírně zvlněného údolí v centrální části prostoru na pravém břehu Berounky oproti malému měřítku údolí Berounky na východě a na západě	+	XX	XX
4	Přírodě blízký charakter scénérií, zejména kařonu Berounky v západní části prostoru se skalami, roklemi, řekou a různorodou	+	XX	XXX

	cennou vegetací			
5	Působivý přírodní rámeček prostoru daný vymezujícími zalesněnými svahy (proměnlivost barev, pestrost lesních okrajů)	+	XXX	XX
6	Berounka a železniční trať jako osy výrazně asymetrického údolí	O	XX	X
7	Působivá skladba prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály – kulturní dominanty)	+	XX	XXX
8	Kulturní dominanta hradu Karlštejna ve výrazně přírodním rámci pod Kněží horou na konci Budňanského údolí	+	XXX	XXX
9	Díleč kulturní dominanta kostela sv. Palmacia	+	XX	XX
10	Harmonický vztah zástavby a krajinného rámečku (zejména Budňany) se stopami hospodářské činnosti (vinice, lomy)	+	XX	XX
11	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkové, výškové či hmotové se vymykajících objektů	+	XX	XX
12	Technicistní prvky dopravní a technické infrastruktury (elektrické vedení, most přes Berounku) a průmyslu	O	X	X

- (3.8) PDoKP je tvořen pěti (resp. šesti) částmi, proto bude – jak je u liniových staveb běžné – identifikace a klasifikace znaků a hodnot probíhat pro každou část zvlášť.

PDoKP „D“.

PDoKP zahrnuje úsek údolí Berounky od ohbí pod Srbskem po ohbí pod Tetínskými skalami. Jedná se o území sice sevřené prudkými skalnatými srázy, ale dosti rozmanité. Zástavba Srbska vystupuje vysoko do levobřežních svahů a „urbanizuje“ toto morfologicky divoké území. Naproti Srbsku se zařezávají do lesnaté krajiny údolí Císařská rokle a Koda. Proti proudu se objevuje na pravém břehu mohutná „rána“ v krajině – Lom Tetín a vysoko na levém břehu opuštěný lom na Chlumu. Mimo Srbsko již rozptýlená zástavba chat nepůsobí výrazně a není v krajině příliš patrná. Údolí Berounky se otevírá na levém břehu hlubokým údolím Loděnice, prostor Hostimi je však od Berounky vizuálně oddělen. Úzká niva Berounky je v západní části PDoKP ohraničena srázy Tetínských skal na pravém břehu a členitými skalnatými srázy na levém břehu. Trať vede po úzkém pravém břehu Berounky pod strmými skalními stěnami krajinou bez trvalého osídlení.

Technické úpravy důležité pro krajinný ráz se zde omezují na sanace skal a budování staveb zajišťující bezpečnost trati pod skalními stěnami. Jde o lokality 07 (60 m), 08 (50 m), 09 (30 m), 09a (40 m), 10 (80 m), 11 (30 m), 12 (150 m), 13 (205 m) a 13a (40 m). Sanace spočívají mj. v odstranění dřevinné vegetace, očištění skalní stěny, někde kotvení, záchytný plot či překrytí skalní stěny ocelovou sítí.

- (3.8.1) **Přírodní charakteristika KR – PDoKP D.** Celý PDoKP leží v hranicích CHKO Český kras. NZ přímo prochází především 1. a 2. zónou. Geomorfologicky náleží k okrsku Bubovická vrchovina, severovýchodní části Karlštejnské vrchoviny. Je tvořen souvrstvím siluru a devonu centrální části barrandienské pánve, kde se kromě převládajících vápenců podřadně uplatňují i žilné a výlevné bazalty. V hlubokých roklích s vývěry krasových vod se tvoří pěnovec. Území má charakter staré terciární paroviny, do které se během kvartéru zahlubily kaňony Berounky, Loděnice a přítoků (v PDoKP Kodský, Císařský, Bubovický potok). Do údolí se kolmo zařezávají skalnaté rokle (Císařská) a velké i menší lomy, již nepoužívané a zapojené harmonicky do krajiny (Alkazar, Tetín) či velkolom Tetín, kde probíhá těžba vápence dodnes.

Prostor tvoří zřetelně vymezené údolí Berounky tekoucí mezi ohbími u Císařské rokly a u Tetínských skal. V meandru u Srbska je údolí mírně širší, dále proti proudu se zužuje do úzkého kaňonu vymezeného svahy a výraznými skalami s převýšením kolem 60 m. Trať zde vede po úzkém pravém břehu Berounky pod strmými skalními

stěnami krajinou bez trvalého osídlení. Zástavba Srbska je vklíněna mezi svahy při širším ústí Bubovického potoka. Horizont je rozvlněný, vynikají v něm terénní dominanty v dalších prostorových plánech, dále od řeky (Herinky 440 m n. m., Vysoká stráň 424 m n. m., Doutnáč 433 m n. m.), které se však ze dna údolí neuplatňují. Svahy, pokud nejsou tvořeny skalami, jsou převážně pokryté listnatými a smíšenými lesy na svazích, sutích a v roklich (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny), objevují i menší plochy opadavých křovin a suchých trávníků (vegetace skalních stepí), ale i louky a trvalé porosty. Četné jsou vzácné druhy rostlin a živočichů.

Z hlediska ochrany přírody se jedná o jedno z nejcennějších území CHKO, zařazené do NPR Karlštejn, představující nejtýpčtější a nejrozsáhlejší ukázkou přírody Českého krasu, NPR Koda, sloužící k ochraně krajinného rázu, zvířeny a květeny, a PR Tetínské skály, chránící zbytky skalních stepí s původním druhovým složením vegetačního krytu a lomové odkryvy skalního podloží. Velká část území též náleží k EVL Karlštejn-Koda a velké plochy jsou zařazeny mezi skladebné prvky nadregionálního ÚSES (nadregionální biocentra).

Údolí má tedy výrazně přírodní charakter narušený jen lomem Tetín, protože zástavba Srbska je poměrně harmonická a krajinný rámec nenarušuje. Niva je vyvinuta jen u Srbska, při ústí Bubovického potoka, kde jsou i menší záplavové louky a množství nelesní krajinné zeleně. Přírodní charakteristiku doplňuje i bohatá zeleň zahrad Srbska.

Přírodní charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní 0 neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoleuvrčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „D“				
1	Ploše vrchovinový reliéf Bubovické vrchoviny se zaříznutým údolím Berounky, Loděnice, Bubovického potoka a dalších přítoků a s zaříznutými roklemi (Císařská, Myší, Klenová)	+	XXX	XXX
2	Krasové jevy a jeskyně (Barrandova) v kaňonu a roklich	+	X	XX
3	Terénní dominanty zalesněných kopců v druhém prostorovém plánu (Herinky, Vysoká stráň, Doutnáč 433 m n. m.)	+	XX	XX
4	Skalní stěny a skály vymezující prostor údolí, skály v roklich a údolích přítoků, skály na místě zaniklých lomů vč. specifický skalních útvarů (Blážina stěna, Vlastina stěna, Stítek, Stěna kotlů, Pupek, Kavčí lom, Matterhorn, Homole ad.)	+	XXX	XX
5	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy (částečně regulovaný tok) s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX
6	Loděnice, Kodský, Císařský, Bubovický potok s přírodními břehy	+	XX	X
7	Staré vápencové lomy (Alkazar, Chlum ad.)	+	XX	XX
8	Listnaté a smíšené lesy (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny)	+	XX	XXX
9	Opadavé křoviny a suché trávníky na svazích, louky	+	X	XXX
10	Lom Tetín	N	XX	X
11	Nelesní krajinná zeleň (v úzké nivě, podél trati, při vodotečích a komunikacích)	+	X	X
12	Zeleň zahrad rodinných domů a chatových kolonií v Srbsku	+	X	X

(3.8.2) Kulturní a historická charakteristika KR – PDoKP D. Území leží ve staré sídelní oblasti kontinuálně osídlené již od pravěku (Barrandova jeskyně, Patrová jeskyně – archeologické nálezy člověka ze starší doby kamenné, kultura gravettská a magdalenská). Většina PDoKP náleží k obci Srbsko, která se nachází převážně na levém a zčásti i na pravém břehu řeky a podél Bubovického potoka, který se do Berounky vlévá zleva. Berounka zde vytváří hluboké údolí ostře zaříznuté do zdejších prvohorních vápenců. První zmínka o vsi pochází z roku 1428, ale zdejší osídlení může být mnohem starší (ze stejné doby jsou i zmínky o vsi Koda). Přechod přes řeku zajišťoval od pradávna brod, který byl později nahrazen jednoduchým lodním převozem, později větším prámem a následně lávkou. Výrazný rozvoj původně zemědělské vsi souvisí s vybudováním železnice a s rozvojem těžby ve zdejších vápencových lomech, které patří ke kulturní charakteristice českého krasu. Železniční trať byla jako jednokolejná zprovozněna v roce 1862 a roku 1902 byla v Srbsku otevřena železniční zastávka. V roce 1900 byla zbudována silnice do Karlštejna. První lom byl otevřen v roce 1882 na pravém břehu Berounky, další dva lomy v roce 1908. V roce 1923 začal rozvoj závodu C. T. Petzold a spol., který koupil skalní parcely v roce 1916. Vápencový lom na Chlumu byl založen roku 1920. Dodnes probíhá těžba ve velkém lomu Tetín, kde se těží již od začátku 20. století. Lom je otevřen v pěti těžebních patrech a surovina zde těžená obsahuje vápence chemické i vápence vhodné jako stavební kamenivo. Ke zdejšímu kraji patří i turistika, vodáctví, horolezectví a trampingu. V roce 1919 vznikla u Srbska v Kodě proslulá trampska osada Údolí děsu.

Sama ves Srbsko má původní urbanistickou strukturu částečně setřenu, převažují stavby novodobého charakteru bez architektonicky cenných či památkově chráněných objektů, ovšem bez měřítkově vybočujících staveb. S historií obce je spojena stavba dvou kapliček. Jedna se zvonem je umístěna v symbolickém středu obce od roku 1755.

Kulturní a historická charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „D“				
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast	O	X	X
2	Středověká sídelní struktura (Srbsko, Koda)	O	X	X
3	Železnice z roku 1862, zastávka z roku 1902	+	XX	X
4	Bývalé vápencové lomy od druhé poloviny 19. století, tradice těžby vápence v Českém krasu	+	XX	XX
5	Funkční lom Tetín	N	XX	X
6	Krasové jeskyně s archeologickými nálezy přítomnosti pravěkého člověka	O	XX	XXX
7	Fragmenty původní vsi s kapličkou na návsi	O	X	X
8	Doložené trasy některých cest a fragmenty dochované krajinné struktury doložené od 19. století	O	X	X
9	Novodobá zástavba rodinnými domy, přestavby, chaty, rekreační objekty	O	XX	X
10	Tradice trampingu, rekreace (hostinec), turistiky, vodáctví	O	X	X

(3.8.3) Vizualní charakteristika KR – PDoKP D. Prostor, zřetelně vymezený terénním horizontem, je vytvořený úsekem údolí Berounky od ohbí pod Srbskem po ohbí pod Tetínskými skalami. Jedná se o dost rozmanité území sevřené prudkými skalnatými srázy. Skály spolu s opuštěnými lomy a zalesněnými svahy dávají prostoru jedinečný charakter a přírodě blízký ráz. Trať vede po úzkém pravém břehu Berounky pod strmými skalními stěnami krajinou bez trvalého osídlení. Terénní hrany údolí převyšují dno údolí o 50 až 60 metrů, ovšem terénní dominanty dále od řeky (zalesněný ostroh naproti Srbsku) i o více než 150 metrů. Do úzkého kaňonu Berounky ústí hluboké údolí Bubovického potoka. Při jeho vtoku do Berounky je rozložena zástavba obce Srbsko, která vystupuje vysoko do levobřežních svahů a „urbanizuje“ toto morfologicky divoké území. Naproti Srbsku se zařezávají do lesnaté krajiny údolí Císařská rokle a Koda (údolí Kodského potoka). Proti proudu se objevuje na pravém břehu mohutná „rána“ v krajině, funkční lom Tetín, a vysoko na levém břehu opuštěný lom na Chlumu. Údolí Berounky se otevírá na levém břehu hlubokým údolím Loděnice, prostor Hostimi je však od Berounky vizuálně oddělen. Úzká niva Berounky je v západní části PDoKP ohraničena srázy Tetínských skal na pravém břehu a členitými skalnatými srázy na levém břehu.

Osou údolí je řeka Berounka a železniční trať na pravém břehu. Břehy jsou úzké, pouze u Srbska se objevuje úzká zaplavovaná niva vytvářející širší prostor, do kterého ústí údolí Kodského a Bubovického potoka. Kromě uzavřených přírodě blízkých lokalit v části údolí, kde řeka vytváří úzký kaňon se skalami, má prostor Srbska větší měřítko a otevřenější charakter. Vzhledem k tomu, že zde nejsou objekty, které by se výrazně hmotově či výškově vymykaly měřítku převažující zástavby a mimo Srbsko již rozptýlená zástavba chat nepůsobí výrazně a není v krajině příliš patrná, lze říci, že je v PDoKP přítomno harmonické měřítko a zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků (harmonické vztahy). Vyšší polohy umožňují širší panoramatické pohledy na krajinu s výraznými horizonty a průhledy údolím Berounky (vzhledem k intenzitě využívání vodáky lze i tento koridor považovat za referenční bod vnímání krajiny). V PDoKP „D“ tedy vznikají díky působivé skladbě prvků krajinné scény (terén, skály, řeka, vzrostlá zeleň) výrazné hodnoty krajinářsko-estetické, spočívající ve formě vymezení prostoru a ve výrazné konfiguraci a charakteru jednotlivých prvků.

Lze tedy mluvit o krajině charakterizované výrazností, neopakovatelností, zapamatovatelností scénérií a nezaměnitelností významu prvků ve vizuální scéně.

Obr. 3.8.1: PDoKP „D“. Údolí Berounky. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Obr. 3.8.2: PDoKP „D“. Pohled na velmi různorodou zástavbu Srbska stoupající do svahů údolí Bubovického potoka a Berounky (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Vizuální charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „D“				
1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s výraznými svahy a skalami (vč. různých stěn a skalních útvarů a zaniklých lomů)	+	XXX	XXX
2	Zalesněné terénní dominanty na hranicích prostoru (ostroh proti Srbsku) či v dalších plánech (Boubová)	+	XXX	XX
3	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX
4	Malé měřítko sevřeného kaňonu Berounky a přítoků, mírně rozšířeného v prostoru Srbska	+	XX	XX
5	Přírodě blízký charakter scenérií, zejména kaňonu Berounky, zalesněných skalnatých údolí Bubovického a Kodskeho potoka a Loděnice	+	XX	XXX
6	Působivý přírodní rámeček prostoru daný vymežujícími zalesněnými svahy a skalami s nezastavěnými horizonty	+	XXX	XX
7	Berounka a železniční trať jako osy údolí	O	XX	X
8	Působivá skladba prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály)	+	XX	XXX
9	Lom Tetín – rozsáhlá plocha aktivního lomu	N	XXX	XXX
10	Harmonický vztah zástavby a krajinného rámce (Srbsko) se stopami hospodářské činnosti (starší lomy zapojené do krajiny)	+	XX	XX
11	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkově, výškově či hmotově se vymykajících objektů	+	XX	XX
12	Technicistní prvky dopravní a technické infrastruktury (lávka přes Berounku, železnice)	O	X	X

- (3.9)** PDoKP je tvořen pěti (resp. šesti) částmi, proto bude – jak je u liniových staveb běžné – identifikace a klasifikace znaků a hodnot probíhat pro každou část zvlášť.

PDoKP „E“.

DoKP zahrnuje úsek údolí Berounky od ohbí pod Tetínskými skalami po vstup do prostoru Berouna u železničního mostu. Údolí již není tak sevřené jako v předchozím PDoKP „D“, terénní hrana na levém břehu již není tak výrazná.

Trať vede po úzkém pravém břehu Berounky a až k Tetínu přiléhá ke skalnatým pravobřežním srázům. Až po Tetín není krajina osídlena, proto zde nejsou navrhovány PHS a další technické úpravy trati nejsou výrazné. Zřetelné však budou sanační zásahy do skal. Jedná se o lokality 14 (140 m), 15 (130 m), 16 (95 m), 17 (120 m) 18 (100 m) a 19 (100 m). Sanace spočívají mj. v odstranění dřevinné vegetace, očištění skalní stěny, srovnání profilu svahu, někde kotvení, záchytný plot či překrytí skalní stěny ocelovou sítí. Pod Tetínskými skalami v lokalitách 17 a 18 se předpokládá vybudování galerie nad tratí ČD. Předpokládané rozměry galerie by jsou 6,450 m (světlost) x 10,610 m (vnitřní rozměr šířky mezi stojkami a svislou stěnou přiléhající k vlastní skále). Osová vzdálenost stojek v podélném směru je předpokládána 7,2 m, světlá vzdálenost rozteče stojek 6 m. Tloušťka stropní konstrukce je navržena 0,8 m.

- (3.9.1) Přírodní charakteristika KR – PDoKP E.** Prakticky celý PDoKP leží v hranicích CHKO Český kras. NZ prochází 2. a 3. zónou, v bezprostředním kontaktu s 1. zónou (pod Tetínskými skalami). Geomorfologicky náleží k okrsku Bubovická vrchovina, severovýchodní části Karlštejnské vrchoviny. Je tvořen souvrstvím siluru a devonu centrální části barrandienské pánve, kde se kromě převládajících vápenců podřadně uplatňují i žilné a výlevné bazalty. Území má charakter staré terciární paroviny, do které se během kvartéru zahlubil kaňon Berounky. Bohatě modelovaný reliéf je rozčleněn roklemi (Židovská), skalními odkryvy, terasami, pozůstatky staré těžby vápence a krasovými útvary (prameny, jeskyně).

Prostor tvoří zřetelně vymezené úzké údolí Berounky tekoucí od ohbí pod Tetínskými skalami po vstup do prostoru Berouna u železničního mostu. Ačkoli je velmi zřetelně vymezené, nemá na rozdíl od jiných úseků Berounky tak výrazný kaňonovitý ráz, neboť vytváří plochou zaplavovanou nivu, uprostřed které protéká řeka a nad kterou se zvedají asi 50 až 60 metrů vysoké svahy, na pravém břehu téměř kolmé skály pod Tetínem, na levém břehu místy povlnnější, místy s terasami. Trať zde vede po pravém břehu Berounky pod strmými skalními stěnami krajinou bez trvalého osídlení. Dno údolí pokrývají louky a břehová či doprovodná zeleň. Svahy, pokud nejsou tvořeny skalami, jsou převážně pokryté menšími segmenty listnatých lesů na svazích, sutích a v roklích (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny), převažují však suché trávníky, louky a plochy opadavých křovin (vegetace skalních stepí), kde jsou četné vzácné druhy rostlin a živočichů.

Z hlediska ochrany přírody se jedná o jedno z nejcennějších území CHKO, jeho východní část je zařazena do NPR Karlštejn, představující nejtypičtější a nejrozsáhlejší ukázkou přírody Českého krasu, nejexponovanější část území patří do PR Tetínské skály, chránící zbytky skalních stepí s původním druhovým složením vegetačního krytu a lomové odkryvy skalního podloží. Velká část území též náleží k EVL Karlštejn-Koda. Berounka je osou nadregionálního biokoridoru.

Přírodní charakter krajiny PDoKP je v západní části narušen čističkou odpadních vod a vizuálním kontaktem s okraji Berouna u železničního mostu.

Přírodní charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	zásadní XX spoleupřijící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „E“				
1	Ploše vrchovinný reliéf Bubovické vrchoviny se zaříznutým údolím Berounky, s roklemi (Židovská) a terasami	+	XXX	XXX
2	Krasové jevy (prameny) a jeskyně v údolí a roklicích	+	XX	XX
3	Skalní stěny a skály vymezující prostor údolí vč. specifických skalních útvarů a pozůstatků těžby vápence	+	XXX	XX
4	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy (částečně regulovaný tok) s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX
5	Fragmenty listnatých a smíšených lesů (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny)	+	XX	XX
6	Opadavé křoviny a suché trávníky na svazích, louky	+	XX	XX
7	Zbytky porostů skalních stepí s vzácnými druhy rostlin	+	XX	XX
8	Nelesní krajinná zeleň (v úzké nivě, podél trati, při vodotečích a komunikacích)	+	X	X

(3.9.2) Kulturní a historická charakteristika KR – PDoKP E. Území leží ve staré sídelní oblasti kontinuálně osídlené již od pravěku (archeologické stopy přítomnosti člověka již od paleolitu, řada dalších archeologických nálezů v okolí). Nejvýznamnějším a historicky nejcenějším sídlem v území je Tetín s daleko nejvýznamnějším slovanským hradištěm na území Českého krasu. Bylo zde původně hradiště s patrně dřevěným hradem pocházejícím z 10. století, který byl vdovským sídlem kněžny Ludmily, jež zde byla v roce 921 zavražděna. V 11. a 12. století býval Tetín knížecím hradem. Za Václava II., kolem roku 1288, byl vybudován nový zděný hrad (purkrabětem byl Hynek), který byl zničen za husitských válek roku 1422. Manský statek byl zde založen pravděpodobně za Karla IV. a skládal se ze dvora s grunty.

Obec s částečně dochovanou urbanistickou strukturou, ovšem s velkým podílem přestaveb a novostaveb, je rozložena kolem prostorné obdélné návsi, na níž je na západní straně hospodářský dvůr s obytnou budovou. Východně od náměstí jsou kostely sv. Kateřiny a sv. Ludmily na skále v obci. Východněji na skalnatém výběžku nad Berounkou stojí kostel sv. Jana Nepomuckého a v jeho blízkosti nepatrné zbytky původního hradu.

Kostel sv. Kateřiny je románský, založený v době kolem roku 1200. Obnoven byl v roce 1858, kdy byla také postavena nízká zvonice a schodiště na kruchtě. Při kostele je ohrazené prostranství (asi hřbitůvek), přístupné vstupní zvonici v severozápadním nároží. Kostel sv. Jana Nepomuckého (dříve arch. Michaela), původně románský z doby kolem roku 1225, byl zbarokizován ve druhé třetině 18. století. Kostel je jednoduší z řádkového zdiva. Před hřbitovem stojí mramorový kříž z roku 1790. Kolem kostela je hřbitov. Kostel sv. Ludmily je barokní z konce 17. století, obdélného půdorysu s okosenými rohy. Před kostelem stojí socha P. Marie z doby kolem roku 1700. Hospodářský dvůr se sestává z obytné budovy z 2. poloviny 19. století. Je to barokní patrový obdélný objekt se středním rizalitem a s ukončením trojúhelným štítem. V zahradě hospodářského dvora stojí bývalá kaple sv. Jana Nepomuckého z 1. poloviny 18. století, přestavěná koncem 18. nebo počátkem 19. století na zahradnický domek.

Obec s historickým jádrem na půdorysu hradiště vyniká dominantní polohou na hraně Tetínských skal. V siluetě se uplatňují kostely sv. Jana Nepomuckého, sv. Ludmily, sv. Kateřiny a velkostatek s objektem zámku.

Naproti tomu údolí je prakticky neobydlené. Vede jím železniční trať zprovozněná v roce 1862. Na protějším břehu vedla v první polovině 20. století úzkokolejná dráha

od lomu Alkazar směrem na Beroun, jejíž zbytky se dochovaly dodnes. Objevuje se zde drobná osada Šanův kout, skalní stěna nad domem, bývalým zahradnictvím, se velmi příhodně nazývá Hradby, dále statek v lokalitě u Vondráků a blíže k Beroun ČOV a železniční most.

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštěcí X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „E“				
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast (množství archeologických lokalit)	O	X	X
2	Středověká sídelní struktura (Tetín) v lokalitě staršího raně středověkého hradiště	O	XX	XX
3	Částečně dochovaná urbanistická struktura centra Tetína	+	XX	X
4	Železnice z roku 1862, zbytky úzkokolejky, železniční most, trasy některých cest	O	XX	X
5	Bývalé vápencové lomy, tradice těžby vápence v Českém krasu	+	XX	XX
6	Kulturně-historicky významné místo spjaté se smrtí sv. Ludmily	+	XX	XXX
7	Cenné architektonické objekty v Tetíně vč. památkově chráněných (kostely, dvůr, zámek, hrad, hradiště, sochy ad.)	+	XX	XX
8	Kulturní dominanty tetínských kostelů a zámku na hraně Tetínských skal (specifická silueta)	O	XXX	XXX
9	Novodobá zástavba rodinnými domy, přestavby, rekreační objekty	O	XX	X

Obr. 3.9.1: PDoKP „E“. Kaňon Berounky. Snímek zachycuje hluboce zaříznutý kaňon Berounky s výraznými skalními stěnami (Foto: Ivan Vorel, 2008)

3.9.3 Vizuální charakteristika KR – PDoKP E. Jedná se o krajinný prostor zaujímající údolí Berounky v nejzápadnější části toku v CHKO. Prostor, zřetelně vymezený terénním horizontem, je tvořený údolím Berounky od ohbí pod Tetínskými skalami až po vstup do prostoru Berouna u železničního mostu. Jedná se o poměrně přehledný úsek přehlédnutelný z vyšších poloh, které umožňují širší panoramatické pohledy na krajinu s výraznými horizonty a průhledy údolím. Charakteristické a velmi atraktivní průhledy nabízí i koridor Berounky (vzhledem k intenzitě využívání vodáky lze i tento koridor považovat za referenční bod vnímání krajiny). Údolí již není tak sevřené jako v předchozím PDoKP, terénní hrana na levém břehu již není tak výrazná a svah stoupá postupně k dominantní výšce Herinky (439 m n.m.). Na pravém břehu stoupá prudký svah k dominantě Damil (396 m n.m.) a ostrá terénní hrana se vytváří až blíže Tetínu. Terénní hrana pokračuje od Tetína Tetínskými skalami až k východnímu okraji PDoKP. Na západě se prostor otevírá směrem

k Berounu, mimo hranice CHKO, na východě je spojen s navazujícím prostorem Srbska meandrem pod Tetínskými skalami. Trať vede po úzkém pravém břehu Berounky a až k Tetínu přiléhá ke skalnatým pravobřežním srázům. Až po Tetín není krajina údolí osídlena a má výrazně přírodní ráz. Charakter krajinného prostoru je dán především tokem údolí Berounky s větším měřítkem, hluboce zaříznutými roklemi a skalnatými srázy, horizonty rozsáhlých lesních masívů a zástavbou obce Tetín s výraznou historickou siluetou v dominantní krajinné poloze, ve které se uplatňují kostely sv. Jana Nepomuckého, sv. Ludmily a sv. Kateřiny a velkostatek s objektem zámku. Jedná se o území s významnými přírodními hodnotami a na ně vázanými hodnotami krajinářsko-estetickými, danými výrazným vymezením prostorů a výraznou konfigurací a specifickým charakterem jednotlivých prvků vizuální scény. Osou údolí je řeka Berounka s rovinatou nivou, na pravém břehu pak železniční trať. Vzhledem k tomu, že zde nejsou objekty, které by se výrazně hmotově či výškově vymykaly, lze říci, že je v PDoKP přítomno harmonické měřítko a zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků (harmonické vztahy). Lze tedy hovořit o krajině charakterizované výrazností, neopakovatelností, zapamatovatelností scénérií a nezaměnitelností významu prvků krajiny ve vizuální scéně.

Obr. 3.9.2: PDoKP „E“. Tetínská terasa. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

Vizuální charakteristika je popsána tabelární formou pomocí identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu.

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
PDoKP „C“				
1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s více prostorovými plány, s výraznými svahy a skalami na pravém břehu Berounky a postupně stoupajícím terénem na levém břehu	+	XXX	XX
2	Bohatá morfologie terénu s roklemi, terasami, pozůstatky lomů	+	XXX	XXX
3	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX
4	Větší měřítko prostoru širšího údolí s plochou luční nivou v centrální části oproti malému měřítku kaňonu Berounky u Srbska	+	XX	X
5	Přírodě blízký charakter scénérií, zejména údolí Berounky se skalami, roklemi, řekou a různorodou cennou vegetací	+	XX	XXX
6	Berounka s doprovodnou vegetací a železniční trať jako osy údolí	O	XX	X
7	Působivá skladba prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály – kulturní dominanty)	+	XX	XXX
8	Kulturní dominanty Tetína na skále nad údolím s kostelem sv. Jana Nepomuckého	+	XX	XX
9	Harmonický vztah zástavby a krajinného rámce (Tetín) se stopami hospodářské činnosti (staré lomy)	+	XX	XX

10	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkové, výškové či hmotové se vymykajících objektů	+	XX	XX
11	Technicistní prvky dopravní a technické infrastruktury (elektrické vedení, most přes Berounku) a průmyslu (ČOV u Berouna)	O	X	X

Obr. 3.9.3: PDoKP „E“. Kaňon Berounky s povlovnějším levým břehem a plochou nivou. (Foto: Ivan Vorel)

Obr. 3.9.4: PDoKP „E“. Levý břeh Berounky. Snímek zachycuje vzdálenější terénní dominanty, které podstupují od údolí Berounky do dalšího prostorového plánu. (Foto: Ivan Vorel, 2008)

4 VLIV NZ NA IDENTIFIKOVANÉ ZNAKY A HODNOTY

4.1 Vliv NZ na zákonná kritéria ochrany krajinného rázu

4.1.1 Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky

Míru zásahů NZ do některých znaků a hodnot přírodní charakteristiky KR, indikovaných přítomností (či nepřítomností) standardizovaných indikátorů, ukazuje následující tabulka:

Indikátor důležitých znaků nebo hodnot přírodní charakteristiky KR v PDoKP		přítomnost indikátoru v řešeném území (PDoKP)		Vliv NZ v jednotlivých PDoKP				
		ANO	NE	A	B	C	D	E
1	Přítomnost NPR či NPP (včetně jejího ochranného pásma – OP)	(B)CDE	A	-	O	XX	XX	O
2	Přítomnost PR či PP (včetně jejího ochranného pásma – OP)	BDE	AC	-	XX	-	XX	XXX
3	Přítomnost velkoplošného ZCHÚ (NP či CHKO)	BCDE	A*	-	X	XX	XX	XX
4	Přítomnost přírodního parku dle § 12		A* BCDE	-	-	-	-	-
5	Přítomnost lokalit přírodního a přírodě blízkého charakteru	ABCDE		O	X	XX	XX	XX
6	Přítomnost specifického terénního reliéfu (horizont)	ABCDE		O	O	O	O	X
7	Přítomnost specifických a cenných prvků vegetačního krytu	BCDE	A	-	O	O	O	XX
8	Přítomnost prvků nelesní zeleně ve struktuře zemědělské krajiny	(A)(B)(C)(D)E		O	O	O	O	O
žádný zásah O, slabý zásah X, středně silný zásah XX, silný zásah XXX, velmi silný zásah XXXX								
* na hranici PDoKP								

Míru zásahů NZ do identifikovaných a klasifikovaných znaků přírodní charakteristiky KR v jednotlivých PDoKP ukazuje následující tabulka:

Vliv NZ na identifikované a klasifikované znaky přírodní charakteristiky KR		Klasifikace identifikovaných znaků			
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	vliv záměru
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštěcí X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX strážící
Znaky přírodní charakteristiky vč. přírodních hodnot, VKP a ZCHÚ					
PDoKP „A“					
1	Mírně zvlněný reliéf širokého údolí Berounky uvnitř Řevnické brázdy	O	XXX	X	O
2	Výrazné zalesněné svahy Hřebenů, Třebotovské plošiny a Karlštejské vrchoviny vymezující údolí	+	XXX	XX	O
3	Řeka Berounka s břehovými porosty, místy s přírodnějšími břehy, vedlejšími rameny a ostrovy a s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX	O/X*
4	Přítoky Berounky (Všenorský, Karlický, Nazabudický potok a řada dalších menších toků), místy s přírodnějšími břehy, místy regulované, s doprovodnou vegetací	+	X	X	O
5	Louky a pastviny, místy podmáčené a záplavové (ojedinělé tůně)	+	X	X	O
6	Nelesní krajinná zeleň (drobné segmenty, zeleň podél)	+	X	X	X**

	komunikací, na svazích atd.)				
7	Rozsáhlé lesní celky na svazích vymezujících PDoKP	+	XXX	XX	O
8	Zeleň zahrad rodinných domů, zeleň areálů, zeleň urbanizovaná a parková	+	XX	X	O
* realizace nového mostu ovlivní – alespoň dočasně – dotčenou část toku (staveniště, úpravy břehu atd.)					
** při realizaci dojde ke kácení a úpravám v okolí železniční trati					
PDoKP „B“					
1	Ploše vrchovinový reliéf Bubovické vrchoviny s asymetrickým údolím Berounky a terasami	+	XXX	XX	O
2	Výrazné zalesněné svahy Voškova, Plešivce, Haknové a Políčka	+	XXX	XX	O
3	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy, ostrovy a s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX	X*
4	Skály nad tratí v PR Voškov	+	XX	XX	XX**
5	Listnaté a smíšené lesy	+	XX	XX	O
6	Fragmenty bučin a suťových porostů s bohatým výskytem vzácných druhů rostlin v PR Voškov	+	XX	XXX	O
7	Drobné bezejmenné sezónní přítoky Berounky	O	X	X	O
8	Nelesní krajinná zeleň (drobné segmenty, remízky, zeleň podél komunikací, železnice, vodotečí na mezích atd.)	+	X	X	X*
9	Louky (částečně záplavové) a nivní porosty	+	XX	X	O
10	Zeleň zahrad rodinných domů a chatových kolonií	+	X	X	O
* zeleň podél trati, zejména bezprostředně u řeky (při realizaci dojde ke kácení a úpravám v okolí železniční trati)					
** sanační opatření v lokalitách 00 (250 m), 01 (200 m), 02 (200 m), 03 (310 m)					
PDoKP „C“					
1	Ploše vrchovinový reliéf Bubovické vrchoviny se zaříznutým údolím Berounky a Budňanského potoka s terasami a zaříznutými roklemi (Císařská, Myší, Klenová)	+	XXX	XXX	O
2	Terénní dominanty Prostřední hory (383 m n. m.), Javorky (384 m n. m.) a Plešivce (362 m n. m.)	+	XX	XX	O
3	Výrazné zalesněné svahy vymezujících údolí, místně velmi prudké, místy s agrárními terasami (vinice) a tvary po těžbě (Petzoldův lom)	+	XXX	XXX	O
4	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy (částečně regulovaný tok) s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX	X*
5	Budňanský potok a další drobné přítoky Berounky	+	X	X	O
6	Skály nad tratí na pravém břehu, skály a skalní odkryvy na svazích (Budňanská skála), v Císařské rokli ad.	+	XXX	XX	XX**
7	Listnaté a smíšené lesy (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny)	+	XX	XXX	O
8	Opadavé křoviny a suché trávníky na svazích	+	XX	XXX	O
9	Louky (částečně záplavové) a nivní porosty	+	XX	X	X*
10	Nelesní krajinná zeleň (drobné segmenty, remízky, zeleň podél komunikací, železnice, vodotečí na mezích atd.)	+	X	X	X*
11	Zeleň zahrad rodinných domů a chatových kolonií	+	X	X	O
* úpravy podél trati, zejména bezprostředně u řeky (při realizaci dojde ke kácení a úpravám v okolí železniční trati)					
** sanační opatření v lokalitách 04 (400 m), 05 (200 m) a 06 (250 m) spočívající mj. v odstranění dřevinné vegetace, očištění skalní stěny příp. srovnání profilu, někde kotvení, záchytný plot či překrytí skalní stěny ocelovou sítí					
PDoKP „D“					
1	Ploše vrchovinový reliéf Bubovické vrchoviny se zaříznutým údolím Berounky, Loděnice, Bubovického potoka a dalších přítoků a s zaříznutými roklemi (Císařská, Myší, Klenová)	+	XXX	XXX	O

2	Krasové jevy a jeskyně (Barrandova) v kaňonu a roklích	+	X	XX	O
3	Terénní dominanty zalesněných kopců v druhém prostorovém plánu (Herinky, Vysoká stráň, Doutnáč 433 m n. m.)	+	XX	XX	O
4	Skalní stěny a skály vymezující prostor údolí, skály v roklích a údolích přítoků, skály na místě zaniklých lomů vč. specifický skalních útvarů (Blážina stěna, Vlastina stěna, Stítek, Stěna kotlů, Pupek, Kavčí lom, Matterhorn, Homole ad.)	+	XXX	XX	XX*
5	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy (částečně regulovaný tok) s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX	X**
6	Loděnice, Kodský, Císařský, Bubovický potok s přírodními břehy	+	XX	X	O
7	Staré vápencové lomy (Alkazar, Chlum ad.)	+	XX	XX	O
8	Listnaté a smíšené lesy (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny)	+	XX	XXX	O
9	Opadavé křoviny a suché trávníky na svazích, louky	+	X	XXX	O
10	Lom Tetín	N	XX	X	O
11	Nelesní krajinná zeleň (v úzké nivě, podél trati, při vodotečích a komunikacích)	+	X	X	X**
12	Zeleň zahrad rodinných domů a chatových kolonií v Srbsku	+	X	X	O
<p>* sanační opatření v lokalitách 07 (60 m), 08 (50 m), 09 (30 m), 09a (40 m), 10 (80 m), 11 (30 m), 12 (150 m), 13 (205 m) a 13a (40 m) spočívající mj. v odstranění dřevinné vegetace, očištění skalní stěny příp. srovnání profilu, někde kotvení, záchytný plot či překrytí skalní stěny ocelovou sítí</p> <p>** úpravy podél trati, zejména bezprostředně u řeky (při realizaci dojde ke kácení a úpravám v okolí železniční trati)</p>					
PDoKP „E“					
1	Ploše vrchovinový reliéf Bubovické vrchoviny se zaříznutým údolím Berounky, s roklemi (Židovská) a terasami	+	XXX	XXX	O
2	Krasové jevy (prameny) a jeskyně v údolí a roklích	+	XX	XX	O
3	Skalní stěny a skály vymezující prostor údolí vč. specifických skalních útvarů a pozůstatků těžby vápence	+	XXX	XX	XXX*
4	Řeka Berounka s břehovými porosty, vesměs s přírodnějšími břehy (částečně regulovaný tok) s doprovodnou vegetací	+	XXX	XX	X**
5	Fragmenty listnatých a smíšených lesů (mj. šípákové doubravy, doubravy, vápencové bučiny)	+	XX	XX	O
6	Opadavé křoviny a suché trávníky na svazích, louky	+	XX	XX	O
7	Zbytky porostů skalních stepí s vzácnými druhy rostlin	+	XX	XX	XX*
8	Nelesní krajinná zeleň (v úzké nivě, podél trati, při vodotečích a komunikacích)	+	X	X	XX**
<p>* sanační opatření v lokalitách 14 (140 m), 15 (130 m), 16 (95 m), 17 (120 m) 18 (100 m) a 19 (100 m) spočívají mj. v odstranění dřevinné vegetace, očištění skalní stěny, srovnání profilu svahu, někde kotvení, záchytný plot či překrytí skalní stěny ocelovou sítí. Pod Tetínskými skalami v lokalitách 17 a 18 se předpokládá vybudování galerie nad tratí ČD - nová a velmi výrazná linie technické stavby při patě skal bude nadměrně viditelná a bude významně zasahovat do celkové scenérie i do krajinného panoramatu.</p> <p>** úpravy podél trati, zejména bezprostředně u řeky (při realizaci dojde ke kácení a úpravám v okolí železniční trati)</p>					

Tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu (viz §12 zákona)	Vliv NZ
PDoKP „A“ (A1/A2)	minimální
PDoKP „B“	slabý/středně silný
PDoKP „C“	slabý/středně silný
PDoKP „D“	středně silný
PDoKP „E“	silný
Souhrnný vliv na rysy a hodnoty	Středně silný

přírodní charakteristiky KR

Zásahy NZ do znaků a hodnot přírodní charakteristiky KR spočívají především v sanaci skal technickými prostředky, a to nejvíce v prostoru pod Tetínskými skalami (PR), kde bude nová galerie nad tratí ČD působit výrazně a v prvních letech cizorodě, bude na sebe stahovat pozornost a sníží přírodní charakter scenérií. Další zásahy se týkají především stavebních prací v okolí trati, která bude po realizaci minimálně přechodně působit výrazněji technicistně, čímž sníží celkový přírodní charakter oblasti. V úhrnu – přes silný vliv v PDoKP je vliv na znaky a hodnoty přírodní charakteristiky hodnocen jako **středně silný**.

4.1.2 Vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky

Zásah NZ do některých znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky, indikovaných přítomností (či nepřítomností) standardizovaných indikátorů ukazuje následující tabulka:

Indikátor důležitých znaků nebo hodnot kulturní a historické charakteristiky KR v PDoKP		přítomnost indikátoru v řešeném území (PDoKP)		Vliv NZ v jednotlivých PDoKP				
		ANO	NE	A	B	C	D	E
1	Přítomnost MPR a VPR (vč. navrhovaných a vč. POP)		ABCD	-	-	-	-	
2	Přítomnost MPZ a VPZ (vč. navrhovaných a vč. POP)		ABCD	-	-	-	-	
3	Přítomnost KPZ (vč. navrhovaných a vč. POP)		ABCD	-	-	-	-	
4	Přítomnost lokalit s památkovými objekty a cennou architekturou	ABC	D	O	O	O	-	
5	Přítomnost míst s důležitým kulturním významem	ACD	B	O	-	O	O	
6	Přítomnost architektonických dominant (kulturních dominant)	AC	BD	O	-	O	-	
7	Zřetelně dochovaná struktura osídlení	(C)	ABD	-	-	O	-	
8	Zřetelně dochovaná urbanistická struktura obcí	(C)	ABD	-	-	O	-	
9	Specifický charakter a formy staveb		ABCD	-	-	-	-	
10	Přítomnost dominantních rysů	ACD	B	O	-	O	O	
žádný zásah O, slabý zásah X, středně silný zásah XX, silný zásah XXX, velmi silný zásah XXXX								
* na hranici PDoKP								

ad 10: PDoKP „A“: specifický charakter předměstské villegiatury
PDoKP „B“: specifický charakter jedné z nejvíce navštěvovaných turistických lokalit v celorepublikovém měřítku
PDoKP „D“: romantický kraj vodáků a trampů, turistů a horolezců

Míru zásahů NZ do identifikovaných a klasifikovaných znaků kulturní a historické charakteristiky KR v jednotlivých PDoKP ukazuje následující tabulka:

Vliv NZ na identifikované a klasifikované znaky kulturní a historické charakteristiky KR		Klasifikace identifikovaných znaků			
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	vliv záměru
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX strážící
Znaky kulturní a historické charakteristiky vč. kulturních dominant					
PDoKP „A“					
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast s četnými	O	X	X	O

	archeologickými nalezišti od doby kamenné				
2	Středověká sídlení struktura původně venkovských vsí a dvorů, dnes částečně pohlčená novou výstavbou a dochovaná pouze torzálně	O	X	X	O
3	Fragmenty původní urbanistické struktury středověkých sídel (centrum Řevnic, náves v Letech atd.)	X	X	X	O
4	Fragmenty původní krajinné struktury (vedení některých cest)	O	X	X	O
5	Železnice z roku 1862 s budovami nádraží a zbytky dalších doprovodných objektů	+	X	X	XX*
6	Rozsáhlé vilové čtvrti budované na přelomu 19. a 20. století s cennými objekty (tradiční villegiatura)	+	XX	XX	O
7	Rozsáhlá novodobá zástavba rodinnými domy a chatami (chatové kolonie v okolí sídel)	O	XX	X	O
8	Průmyslové, obchodní a logistické areály na dně údolí (Lety, Dobřichovice, Řevnice)	-	XX	X	O
9	Architektonicky a památkově cenné objekty (kostely, kaple, zámky, venkovské usedlosti, pomníky atd.)	+	X	XX	O
10	Kulturní dominanty (kostely v Řevnicích, Všehorech, Karlíku, zámek s kaplí v Dobřichovicích, některé velké vily ve vyvýšených polohách, domov pro seniory v Dobřichovicích)	+	X	XX	O
11	Kulturně historicky významná místa (místa spojená s historií, slavní rodáci)	O	X	X	O
* Realizace úprav dále setře charakter původních (byť přestavovaných a upravovaných) nádraží 19. století s různými (dnes již nevyužívanými) objekty.					
PDoKP „B“					
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast	O	X	X	O
2	Středověká sídlení struktura původně venkovských vsí a dvorů, dnes částečně či zcela pohlčená novou výstavbou a dochovaná pouze torzálně (Hlásná a Zadní Třebaně, Klučický mlýn)	O	X	X	O
3	Fragmenty původní urbanistické struktury středověkých sídel (centrum Hlásné Třebaně, méně Zadní Třebaně)	+	X	X	O
4	Minimální fragmenty původní krajinné struktury (vedení některých cest)	O	X	X	O
5	Železnice z roku 1862 s budovami nádraží a zbytky dalších doprovodných objektů	+	XX	X	XX*
6	Vilové objekty zejména z první pol. 20. století s cennými objekty	+	X	X	O
7	Rozsáhlá novodobá zástavba rodinnými domy a chatami (chatové kolonie v okolí sídel) – od poloviny 19. století (nedaleká Rovina)	O	XX	X	O
8	Architektonicky (několik usedlostí a statků, mlýn Klučice) a památkově cenné objekty (kaple v Hlásné Třebaně)	+	XX	X	O
9	Tradice rekreace (chataři, vodáci, trampové) ve vazbě na Berounku a železnici	O	X	X	X**
* Realizace úprav změni periferní charakter (byť přestavovaného a upravovaného) nádraží v Zadní Třebaně					
** romantický kraj vodáků s železnici z 19. století se mírně změni charakterem trati s technicistními prvky.					
PDoKP „C“					
1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast (archeologické stopy pravěkého člověka)	O	X	X	O
2	Středověká sídlení struktura původně venkovských vsí a dvorů, s více či méně dochovanou urbanistickou strukturou (Budňany, Poučnick, Klučice, Krupná)	O	X	X	O
3	Unikátní kulturní dominanty hradu Karlštejna (NKP)	+	XXX	XXX	O
4	Dílčí kulturní dominanty kostela sv. Palmacie v Budňanech	+	XX	XX	O

5	Stopy husitských obléhacích zařízení (archeologické stopy) v okolí Karlštejna	O	X	XX	O
6	Železnice z roku 1862 s budovami nádraží a dalšími doprovodnými objekty	+	XX	X	XX*
7	Dochované architektonicky cenné objekty vč. památkově chráněných i objekty s dochovanou formou venkovských usedlostí	+	X	XX	O
8	Novodobá zástavba rodinnými domy, bytovkami, přestavby, průmyslový areál – zejm. na pravém břehu v údolí	O	XX	X	O
9	Výrazný charakter turistické lokality (restaurace, ochody, stánky, parkování, informace, ubytování atd.) – zejm. na levém břehu a v údolí Budňanského potoka	O	XX	X	O
10	Dochované historické krajinné struktury (trasy cest, vinice, lomy)	+	XX	X	O

* Realizace úprav změni periferní venkovský charakter (byť přestavovaného a upravovaného) nádraží v Karlštejně

PDoKP „D“

1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast	O	X	X	O
2	Středověká sídlení struktura (Srbsko, Koda)	O	X	X	O
3	Železnice z roku 1862, zastávka z roku 1902	+	XX	X	XX*
4	Bývalé vápencové lomy od druhé poloviny 19. století, tradice těžby vápence v Českém krasu	+	XX	XX	O
5	Funkční lom Tetín	N	XX	X	O
6	Krasové jeskyně s archeologickými nálezy přítomnosti pravěkého člověka	O	XX	XXX	O
7	Fragmenty původní vsi s kapličkou na návsi	O	X	X	O
8	Doložené trasy některých cest a fragmenty dochované krajinné struktury doložené od 19. století	O	X	X	O
9	Novodobá zástavba rodinnými domy, přestavby, chaty, rekreační objekty	O	XX	X	O
10	Tradice trampingu, rekreace (hostinec), turistiky, vodáctví	O	X	X	X**

* Realizace úprav změni periferní venkovský charakter železniční zastávky Srbsko.

** Romantický kraj trampů a vodáků s železnicí z 19. století se mírně změni charakterem trati s technicistními prvky.

PDoKP „E“

1	Starobylá kontinuálně osídlená kulturní oblast (množství archeologických lokalit)	O	X	X	O
2	Středověká sídlení struktura (Tetín) v lokalitě staršího raně středověkého hradu	O	XX	XX	O
3	Částečně dochovaná urbanistická struktura centra Tetína	+	XX	X	O
4	Železnice z roku 1862, zbytky úzkokolejky, železniční most, trasy některých cest	O	XX	X	XX*
5	Bývalé vápencové lomy, tradice těžby vápence v Českém krasu	+	XX	XX	O
6	Kulturně-historicky významné místo spjaté se smrtí sv. Ludmily	+	XX	XXX	X**
7	Cenné architektonické objekty v Tetíně vč. památkově chráněných (kostely, dvůr, zámek, hrad, hradíště, sochy ad.)	+	XX	XX	O/X**
8	Kulturní dominanty tetínských kostelů a zámku na hraně Tetínských skal (specifická silueta)	O	XXX	XXX	XX**
9	Novodobá zástavba rodinnými domy, přestavby, rekreační objekty	O	XX	X	O

* Realizace úprav vč. galerie Tetín změni charakter železnice zapojené do krajiny.

** Realizace galerie Tetín sníží vizuální význam kulturních dominant a historických objektů na skále nad údolím Berounky. Velmi výrazný a v krajině viditelný a nápadný prvek (linie) na sebe upoutává pozornost více, než starobylá silueta Tetína.

Vlivy na znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR spočívají především v narušení romantického charakteru turisty, rekreanty a rezidenty vyhledávaného regionu spjatého s trampy a vodáky či villegiaturou 19. a první poloviny 20. století. Tyto vlivy jsou však slabé. Výraznější vliv způsobuje řešení galerie Tetín ve velmi cenné lokalitě pod Tetínskými skalami. Z toho důvodu je v úhrnu vliv na znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR hodnocen jako slabý, nikoli minimální.

Tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu (viz §12 zákona)	Vliv NZ
PDoKP „A“	minimální
PDoKP „B“	minimální
PDoKP „C“	minimální
PDoKP „D“	minimální
PDoKP „E“	středně silný
Souhrnný vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky	slabý

4.1.3 Vliv na ZCHÚ

V kontextu ochrany krajinného rázu dle §12 je vliv na zvláště chráněná území výslovně uveden mezi zákonnými kritérii ochrany krajinného rázu. Nelze tím však chápat vliv na onen institut, nýbrž na jeho konkrétní předmět ochrany, a to jak po stránce jeho fyzického zachování v krajině, tak jeho vizuálního významu a působení v krajinné scéně. Druhý význam ochrany je v tomto případě důležitější, neboť fyzické zachování těchto chráněných prvků a území je ošetřeno jinými částmi zákona a jednalo by se o zbytečný překryv. Jsou-li tedy zvláště chráněná území uvedena v souvislosti s ochrannou krajinného rázu, můžeme je na jedné straně chápat jako indikátory zvýšené přírodní hodnoty (o jejíž zachování resp. zabránění snížení této hodnoty se jedná) a na straně druhé hodnotit zejména ochranu jejich projevu v krajinné scéně.

V **PDoKP „A“** nejsou přítomna ZCHÚ, nebo pouze na hranici PDoKP, ve vzdálenosti, kde nelze vliv NZ předpokládat

V **PDoKP „B“** se nachází CHKO Český kras (všechny zóny – první PR Voškov a NPR Karlštejn, druhá – břeh Berounky, kudy prochází NZ, čtvrtá zástavba Hlásné Třebaně a třetí zbytek území), PR Voškov, na hranici PDoKP (mimo relevantní vliv) NPR Karlštejn. Předmětem ochrany PR Voškov je ochrana význačných rostlinných společenstev, zejména fragmentů bučin a suťových porostů s bohatým výskytem vzácných druhů rostlin. Při sanaci skal není vyloučen bezprostřední vliv, zajisté však jakýmkoli technicistním zásahem v bezprostřední blízkosti PR dojde k jejímu vizuálnímu ovlivnění a ke snížení významu chráněného území (resp. předmětu ochrany) v krajinné scéně. To se týká i CHKO, ovšem vzhledem k velikosti CHKO a předmětu ochrany je tento vliv méně závažný. Celkově je však vliv na ZCHÚ v PDoKP „B“ hodnocen jako středně silný, neboť se jedná o cenné přírodní prostředí.

V **PDoKP „C“** se nachází CHKO Český kras (první, druhá a třetí zóna), přičemž NZ prochází v západní části přes první zónu CHKO. Jsou zde vymezeny NPR Karlštejn (mimo relevantní vliv) a NPR Koda (zároveň první zóna, EVL, ÚSES). NZ leží na bezprostřední hranici NPR Koda. Při sanaci skal není vyloučen bezprostřední vliv, zajisté však jakýmkoli technicistním zásahem v bezprostřední blízkosti NPR dojde k jejímu vizuálnímu ovlivnění a ke snížení významu chráněného území (resp. předmětu ochrany) v krajinné scéně. To se týká i CHKO, ovšem vzhledem k velikosti CHKO a předmětu ochrany je tento vliv méně závažný. Celkově je však vliv na ZCHÚ v PDoKP „C“ hodnocen jako středně silný, neboť se jedná o jedno z nejceněnějších přírodních prostředí, což je indikováno výše uvedenými instituty ochrany dle zákona.

V **PDoKP „D“** se nachází CHKO Český kras (první, druhá a třetí zóna), přičemž NZ prochází i přes první zónu CHKO, zařazenou do NPR Koda (zároveň EVL, ÚSES), sloužící

k ochraně krajinného rázu, zvířeny a květeny, a PR Tetínské skály, chránící zbytky skalních stepí s původním druhovým složením vegetačního krytu a lomové odkryvy skalního podloží. Při sanaci skal nemůže být vyloučen bezprostřední vliv, byť plošně omezený, zajisté však jakýmkoli technicistním zásahem v bezprostřední blízkosti NPR a PR dojde k jejímu vizuálnímu ovlivnění a ke snížení významu chráněného území (resp. předmětu ochrany) v krajinné scéně. Na levém břehu je vymezena NPR Karlštejn, představující nejtypičtější a nejrozsáhlejší ukázkou přírody Českého krasu, do ní však NZ fyzicky nezasahuje – vliv může být pouze vizuální. Celkově je vliv na ZCHÚ v PDoKP „D“ hodnocen jako středně silný, neboť se jedná o jedno z nejcennějších přírodních prostředí, což je indikováno výše uvedenými instituty ochrany dle zákona.

V PDoKP „E“ se nachází CHKO Český kras (první, druhá a třetí zóna), přičemž NZ prochází i přes druhou a třetí zónu CHKO, bezprostředně po hranici první zóny, zařazené do PR Tetínské skály, chránící zbytky skalních stepí s původním druhovým složením vegetačního krytu a lomové odkryvy skalního podloží. Při sanaci skal a výstavbě galerie nad tratí ČD dojde k fyzickému zásahu do chráněných hodnot PR, ale především dojde k jejímu vizuálnímu ovlivnění a k významnému snížení významu chráněného území (resp. předmětu ochrany) v krajinné scéně. Ve východní části PDoKP je na levém břehu vymezena NPR Karlštejn, představující nejtypičtější a nejrozsáhlejší ukázkou přírody Českého krasu, do ní však NZ fyzicky nezasahuje – vliv může být pouze omezený, vizuální. Celkově je vliv na ZCHÚ v PDoKP „E“ hodnocen jako silný, neboť se jedná o jedno z nejcennějších přírodních prostředí, což je indikováno výše uvedenými instituty ochrany dle zákona. Galerie Tetín jej výrazně zasáhne a sníží význam přírodních prvků v krajinné scéně PDoKP.

Tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu (viz §12 zákona)	Vliv NZ
PDoKP „A“	nemá vliv
PDoKP „B“	středně silný
PDoKP „C“	středně silný
PDoKP „D“	středně silný
PDoKP „E“	silný
Souhrnný vliv na ZCHÚ	středně silný

Už tím, že NZ prochází skrze CHKO Český kras, místy přes první zónu, a fyzicky (zejména při sanaci skal) zasahuje i do dalších maloplošných ZCHÚ, je vliv na ZCHÚ poměrně významný. Kromě toho nové technicistní prvky (galerie Tetín, úpravy podél trati, sanační opatření) a celkově nový výraz trati vč. modernizovaných nádraží ovlivní její vizuální projev v chráněné krajině. Celkově je vliv BZ na ZCHÚ hodnocen jako středně silný, byť lokálně (Tetínské skály) může být i silný.

4.1.4 Vliv na VKP

Významný krajinný prvek (VKP) je definován v §3, odst. 1, písm. b zák. č. 114/1992 Sb. Ze zákona jsou významnými krajinnými prvky veškeré lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy (VKP ze zákona). Dále jimi mohou být ostatní části přírody zaregistrované orgánem ochrany přírody (VKP registrované). V kontextu ochrany krajinného rázu dle §12 je vliv na významné krajinné prvky výslovně uveden mezi zákonnými kritérii ochrany krajinného rázu. Zde platí stejný pohled na vliv na VKP jako u vlivu na ZCHÚ, tj. můžeme je na jedné straně chápat jako indikátory zvýšené přírodní hodnoty a na straně druhé hodnotit zejména ochranu jejich projevu v krajinné scéně (fyzický zásah do VKP je předmětem jiného řízení).

V PDoKP „A“ jsou přítomny VKP ze zákona i VKP registrované. Vzhledem k měřítku prostoru a významu VKP na straně jedné a úpravám plánovaným při optimalizaci trati na straně druhé je tento vliv (vizuální snížení významu VKP v krajinné scéně) minimální.

V **PDoKP „B“** jsou přítomny VKP ze zákona, a to zejména v části PDoKP, která leží mimo CHKO. Platí pro ni totéž, co platí pro PDoKP „A“. Dle zákona je zvláště chráněná část přírody je z této definice (významného krajinného prvku) vyňata. Je tudíž bezpředmětné (až na výjimky) např. na území CHKO VKP registrovat, neboť požívají obvykle vyšší ochranu samotným zřízením ZCHÚ. Proto budeme vliv na VKP uvádět totožný s vlivem na ZCHÚ, jakožto významný krajinný celek. To platí pro všechny zbývající prostory **PDoKP „C“**, **PDoKP „D“** a **PDoKP „E“**.

Tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu (viz §12 zákona)	Vliv NZ
PDoKP „A“	minimální
PDoKP „B“	středně silný
PDoKP „C“	středně silný
PDoKP „D“	středně silný
PDoKP „E“	středně silný
Souhrnný vliv na VKP	středně silný

4.1.5 Vliv na kulturní dominanty

V řešeném prostoru **PDoKP „A“** (A1/A2) lze za kulturní dominanty považovat kostely ve Všenorech, Karlíku, Řevnicích, zámek v Dobřichovicích, domov důchodců v Dobřichovicích i některé velkolepé prvorepublikové vily. NZ vzhledem ke své poloze a charakteru a vzhledem ke vzdálenosti a měřítku prostoru nemůže mít na dominantní působení těchto objektů vliv.

V **PDoKP „B“** nejsou kulturní dominanty přítomny, proto na ně nemůže mít NZ vliv.

V **PDoKP „C“** je nejvýraznější kulturní dominantou hrad Karlštejn, který je jedinečný z hlediska regionu a státu. Vzhledem ke vzdálenosti a charakteru NZ nemůže vzniknout negativní vliv na dominantu. Dílčí kulturní dominantou je kostelík sv. Palmacia na vyvýšenině u vstupu do Budňanského údolí. I zde nelze předpokládat žádný negativní vliv.

V **PDoKP „D“** nejsou kulturní dominanty přítomny, proto na ně nemůže mít NZ vliv.

V **PDoKP „E“** se nachází jedinečná kulturní dominanta Tetína – zejména kostela sv. Jana Nepomuckého – na skále na údolím Berounky. Cennost Tetína nespočívá jen v dochované architektuře, ale především v kulturně-historických souvislostech svatoludmilské legendy, která dává místu jedinečné postavení z hlediska regionu a státu. Pod skálou je navržena galerie Tetín – výrazná a měřítkově výjimečná stavba (v kontextu krajiny Českého krasu) – která, zejména krátce po realizaci, před větším zapojením do krajiny, bude poutat pozornost, čímž zastíní význam historických objektů na skále. Proto je vliv na kulturní dominanty v PDoKP „E“ hodnocen jako silný.

Tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu (viz §12 zákona)	Vliv NZ
PDoKP „A“	nemá vliv
PDoKP „B“	nemá vliv
PDoKP „C“	nemá vliv
PDoKP „D“	nemá vliv
PDoKP „E“	silný
Souhrnný vliv na kulturní dominanty	středně silný

V řešeném území je několik kulturních dominant – jedinečná je dominantka Karlštejna a Tetína. Zatímco dominantka Karlštejna není NZ nijak dotčena, galerie Tetín pod Tetínskými skalami na sebe bude natolik poutat pozornost, že sníží význam siluety Tetína v krajinné scéně i jeho dominantní postavení nad jinak prakticky nezastavěným údolím, které korunuje historická stavba výjimečného kulturního a historického významu. Proto je vliv v úhrnu hodnocen jako středně silný.

4.1.6 Vliv na estetické hodnoty krajiny, na harmonické měřítko a vztahy

Přítomnost pozitivních znaků a estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů pro pozorovanou krajinou scénu v rámci jednotlivých PDoKP je uvedena v následujících standardizovaných tabulkách, které pracují se soustavou indikátorů důležitých (pozitivních) znaků či hodnot KR:

I. Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria) v PDoKP		přítomnost indikátoru v řešeném území (PDoKP)		Vliv NZ v jednotlivých PDoKP				
		ANO	NE	A	B	C	D	E
Charakter vymezení prostoru								
1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	ABCD E		O	O	O	O	O
2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	ABD	CE	O	O	-	O	O
3	Zřetelné vymezení prostorů cenou zástavbou	(E)	ABCD	-	-	-	-	O
4	Vymezení prostorů více horizonty	ABCDE		O	O	O	O	O
5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	ABCDE		O	O	O	O	O
Rysy prostorové struktury								
6	Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem)	CD	ABE	-	-	X	X	X
7	Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)	(E)	ABCD	-	-	-	-	O
8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	A	BCDE	O	-	-	-	
9	Urbánní struktura s výrazným uplatněním přírodních složek městské krajiny	ABE	CD	O	O	-	-	X
10	Urbánní struktura s urbanistickými a architektonickými hodnotami zástavby a s pozitivními kompozičními aspekty	E	ABCD	-	-	-	-	O
Konfigurace liniových prvků								
11	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	ABCDE		O	O	O	O	O
12	Zřetelné linie vegetačních prvků	BDE	AC	-	O	-	O	O
13	Zřetelné linie zástavby	E	ABCD	-	-	-	-	O
Konfigurace bodových prvků								
14	Přítomnost zřetelných terénních dominant	BCDE	A	-	O	O	O	O
15	Přítomnost zřetelných architektonických a technických dominant	A*CE	BD	O	-	O	-	XXX
16	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	DE	ABCE	-	-	-	O	X
17	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů (subdominanty)	ABCDE		O	O	O	O	X
žádný zásah O, slabý zásah X, středně silný zásah XX, silný zásah XXX, velmi silný zásah XXXX								
II. Indikátory přítomných rysů charakteru a identity PDoKP (souhrnná kritéria)		přítomnost indikátoru v řešeném území (PDoKP)		Vliv NZ v jednotlivých PDoKP				

		ANO	NE	A	B	C	D	E
Rozlišitelnost								
1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	ABCDE		O	X	O	X	X
2	Neopakovatelnost krajinných forem	BCDE	A	-	X	O	O/X	XX
3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	BCDE	A	-	XX	O/X	XX	XXX
4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny		ABCDE	-	-	-	-	-
5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	BCDE	A	-	O	O	O	O
Harmonie měřítka krajiny								
6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	BCDE	A	-	X	O	O	XXX
7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	B(C)DE	A	-	O	O	O	XXX
8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny	(C)(E)	ABD	-	-	O	-	XX
Harmonie vztahů v krajině								
9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	A*BCDE		X**	XX**	X**	XX**	XXX**
10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	A* BCDE		X**	XX**	O	O	XXX**
11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí	D(E)	ABC	-	-	-	O	X
12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	A* CE	BD	O	-	O	-	XXX
13	Uplatnění míst s kulturním významem	CE	ABD	-	-	O	-	XX
14	Působivá skladba prvků krajinné scény	BCDE	A	-	XX**	X**	XX**	XXX**
15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	A* BC*E		X**	XX**	X**	XX**	XXX**
žádný zásah O, slabý zásah X, středně silný zásah XX, silný zásah XXX, velmi silný zásah XXXX								
* lokálně, v dílčích scénériích či částech PDoKP ** Optimalizovaná trať bude zejména krátce po realizaci působit vizuálně výrazněji, nebude zapojena do krajiny jako trať stávající (keře a zeleň podél trati), její působení posílí i protihluková stěna (jen v některých PDoKP), tj. posílí se její vnímání jako technicistní stavby v krajinné scéně.								

Míru zásahů NZ do identifikovaných a klasifikovaných znaků vizuální charakteristiky KR (znaků estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů) pro jednotlivé PDoKP ukazuje následující tabulka:

Vliv NZ na identifikované a klasifikované znaky vizuální charakteristiky KR		Klasifikace identifikovaných znaků			
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	vliv záměru
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
Identifikovaná znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině					
PDoKP „A“					
1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s vysokými výraznými svahy	+	XXX	XX	O
2	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX	O

3	Velkoplošná struktura údolí (pole, louky, plošná zástavba, na svazích lesy)	O	XX	X	O
4	Velké měřítko plochého otevřeného mírně zvlněného údolí Berounky	O	XXX	X	O
5	Přírodní rámec prostoru daný vymezeními zalesněnými svahy	+	XXX	XX	O
6	Berounka a železniční trať jako osy údolí, na které se váže zástavba a provoz	O	XX	X	X*
7	Kontrast otevřeného údolí Berounky a sevřených údolí jejich přítoků a navazujících úseků s malým měřítkem	+	XX	XX	O
8	Silně urbanizovaný charakter údolí s převahou vilové, rodinné a chatové zástavby v zahradách s velkým podílem zeleně	O	XXX	X	O
9	Areály a objekty průmyslu a obchodu měřítkově a hmotově se vymykající okolní zástavbě	-	X	X	O
10	Kulturní dominanty (kostel ve Všenorech, domov důchodců v Dobřichovicích, kostel v Karlíku a další)	+	X	XX	O
11	Technická stavba železničního mostu přes Berounku v kontrastu s přírodě blízkým charakterem této části údolí	O	X	X	X*

* Posílení neutrálního znaku

PDokP „B“

1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s vysokými výraznými svahy na pravém břehu Berounky (Voškov) a výraznými zalesněnými horizonty vymezeními široké údolí na levém břehu	+	XXX	XX	O
2	Zalesněné terénní dominanty na hranicích prostoru (Plešivec, Haknová)	+	XX	X	O
3	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX	O
4	Velké měřítko plochého otevřeného mírně zvlněného údolí na levém břehu Berounky oproti malému měřítku vzrostlou vegetací vymezeného koridoru toku Berounky	+	XX	XX	O
5	Přírodě blízký charakter scénérií, zejména pravého břehu a koridoru Berounky	+	XX	XX	XX***
6	Působivý přírodní rámec prostoru daný vymezeními zalesněnými svahy	+	XXX	XX	XX***
7	Berounka a železniční trať jako osy výrazně asymetrického údolí	O	XX	X	X**
8	Působivá skladby prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace)	+	XX	XXX	XX**
9	Silně urbanizovaný charakter levého břehu údolí s převahou nesourodé vilové, rodinné a chatové zástavby v zahradách s velkým podílem zeleně	O	XXX	X	O
10	Harmonický vztah zástavby (mlýn Klučice) a krajinného rámce (terén, jez na Berounce, vzrostlá vegetace)	+	X	XX	XX**
11	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkově, výškově či hmotově se vymykajících objektů	+	XX	XX	O

* posílení neutrálního znaku

** nové technické prvky (PHS, sanace skal) snižují přírodě blízký charakter pravého břehu (minimálně přechodně, do zapojení nové vegetace), naruší harmonický vztah mlýn a splavu (opět minimálně přechodně)

*** nutné kácení lesních i nelesních porostů v trase NZ, sanace skal novými technickými prvky atd.

PDokP „C“

1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s výraznými svahy a skalami na levém břehu Berounky a postupně stoupajícím terénem až k vysokému horizontu na pravém břehu	+	XXX	XX	O
2	Zalesněné terénní dominanty na hranicích prostoru (Prostřední hora, Javorka, Plešivec) či v dalších plánech (Voškov, Střevíc, Kněží hora)	+	XXX	XX	O

3	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX	O
4	Velké měřítko plochého otevřeného mírně zvlněného údolí v centrální části prostoru na pravém břehu Berounky oproti malému měřítku údolí Berounky na východě a na západě	+	XX	XX	O
5	Přírodě blízký charakter scenérií, zejména kaňonu Berounky v západní části prostoru se skalami, roklemi, řekou a různorodou cennou vegetací	+	XX	XXX	XX*
6	Působivý přírodní rámec prostoru daný vymezujícími zalesněnými svahy (proměnlivost barev, pestrost lesních okrajů)	+	XXX	XX	O
7	Berounka a železniční trať jako osy výrazně asymetrického údolí	O	XX	X	X**
8	Působivá skladba prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály – kulturní dominanty)	+	XX	XXX	X*
9	Kulturní dominanta hradu Karlštejna ve výrazně přírodním rámci pod Kněží horou na konci Budňanského údolí	+	XXX	XXX	O
10	Díličí kulturní dominanta kostela sv. Palmacia	+	XX	XX	O
11	Harmonický vztah zástavby a krajinného rámce (zejména Budňany) se stopami hospodářské činnosti (vinice, lomy)	+	XX	XX	O
12	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkově, výškově či hmotově se vymykajících objektů	+	XX	XX	O
13	Technicistní prvky dopravní a technické infrastruktury (elektrické vedení, most přes Berounku) a průmyslu	O	X	X	XX**
<p>* nové technické prvky (sanace skal) snižují přírodě blízký charakter pravého břehu (minimálně přechodně, do zapojení nové vegetace), naruší harmonický vztah prvků krajinné scény (opět minimálně přechodně)</p> <p>** posílení neutrálního znaku</p>					
PDoKP „D“					
1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s výraznými svahy a skalami (vč. různých stěn a skalních útvarů a zaniklých lomů)	+	XXX	XXX	O
2	Zalesněné terénní dominanty na hranicích prostoru (ostroh proti Srbsku) či v dalších plánech (Boubová)	+	XXX	XX	O
3	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX	O
4	Malé měřítko sevřeného kaňonu Berounky a přítoků, mírně rozšířeného v prostoru Srbska	+	XX	XX	O
5	Přírodě blízký charakter scenérií, zejména kaňonu Berounky, zalesněných skalnatých údolí Bubovického a Kodskeho potoka a Loděnice	+	XX	XXX	XX*
6	Působivý přírodní rámec prostoru daný vymezujícími zalesněnými svahy a skalami s nezastavěnými horizonty	+	XXX	XX	O
7	Berounka a železniční trať jako osy údolí	O	XX	X	X**
8	Působivá skladba prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály)	+	XX	XXX	X*
9	Lom Tetín – rozsáhlá plocha aktivního lomu	N	XXX	XXX	O
10	Harmonický vztah zástavby a krajinného rámce (Srbsko) se stopami hospodářské činnosti (starší lomy zapojené do krajiny)	+	XX	XX	O
11	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkově, výškově či hmotově se vymykajících objektů	+	XX	XX	O
12	Technicistní prvky dopravní a technické infrastruktury (lávka přes Berounku, železnice)	O	X	X	XX**
<p>* nové technické prvky (sanace skal) snižují přírodě blízký charakter pravého břehu (minimálně přechodně, do zapojení nové vegetace), naruší harmonický vztah prvků krajinné scény (opět minimálně přechodně)</p> <p>** posílení neutrálního znaku</p>					
PDoKP „E“					

1	Zřetelné vymezení prostoru terénními horizonty s více prostorovými plány, s výraznými svahy a skalami na pravém břehu Berounky a postupně stoupajícím terénem na levém břehu	+	XXX	XX	O
2	Bohatá morfologie terénu s roklemi, terasami, pozůstatky lomů	+	XXX	XXX	O
3	Možnosti průhledů údolím a panoramatických pohledů z vyvýšených míst	+	XX	XX	O
4	Větší měřítko prostoru širšího údolí s plochou luční nivou v centrální části oproti malému měřítku kařonu Berounky u Srbska	+	XX	X	O
5	Přírodě blízký charakter scénérií, zejména údolí Berounky se skalami, roklemi, řekou a různorodou cennou vegetací	+	XX	XXX	XX*
6	Berounka s doprovodnou vegetací a železniční trať jako osy údolí	O	XX	X	O
7	Působivá skladba prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály – kulturní dominanty)	+	XX	XXX	XXX*
8	Kulturní dominanty Tetína na skále nad údolím s kostelem sv. Jana Nepomuckého	+	XX	XX	XXX***
9	Harmonický vztah zástavby a krajinného rámce (Tetín) se stopami hospodářské činnosti (staré lomy)	+	XX	XX	XX*
10	Harmonické měřítko prostoru bez měřítkové, výškové či hmotové se vymykajících objektů	+	XX	XX	XXX**
11	Technicistní prvky dopravní a technické infrastruktury (elektrické vedení, most přes Berounku) a průmyslu (ČOV u Berouna)	O	X	X	XXX****

* nové technické prvky (sanace skal, galerie Tetín) sniží přírodě blízký charakter pravého břehu (minimálně přechodně, do zapojení nové vegetace), naruší harmonický vztah prvků krajinné scény

** galerie vnáší do zdejší krajiny nové měřítko, které neodpovídá stávajícímu měřítku celku i jeho částí.

*** viz kap. 4.1.5

**** posílení neutrálního znaku.

Tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu (viz §12 zákona)	Vliv NZ
PDoKP „A“	nemá vliv
PDoKP „B“	slabý/středně silný
PDoKP „C“	slabý/středně silný
PDoKP „D“	slabý/středně silný
PDoKP „E“	středně silný
Souhrnný vliv na estetické hodnoty krajiny	středně silný
PDoKP „A“	nemá vliv
PDoKP „B“	minimální
PDoKP „C“	minimální
PDoKP „D“	minimální
PDoKP „E“	silný
Souhrnný vliv na harmonické měřítko krajiny	silný/středně silný
PDoKP „A“	minimální vliv
PDoKP „B“	slabý/středně silný
PDoKP „C“	slabý/středně silný
PDoKP „D“	středně silný
PDoKP „E“	silný
Souhrnný vliv na harmonické vztahy v krajině	silný/středně silný

Krajina Českého krasu vyniká výraznými krajinářsko-estetickými hodnotami danými výrazným vymezením prostorů a výraznou konfigurací a specifickým charakterem jednotlivých prvků vizuální scény. Realizace NZ vnáší do území nové cizorodé prvky, které narušují harmonické vztahy a přírodě blízký charakter řady prostorů. V měřítku celého PDoKP však je tento vliv prostorově omezen na několik dílčích scenerií. Nejvíce je zasažen PDoKP „E“, a to realizací galerie Tetín. V úhrnu je proto vliv na **estetické hodnoty** popsán jako středně silný.

V úhrnu je vliv na **harmonické měřítko krajiny**, které je v území bezpochyby přítomno, hodnocen jako středně silný až silný, a to zejména kvůli vlivu NZ v PDoKP „E“, kde se nová galerie nad tratí ČD vymyká tradičnímu měřítku velmi členité a bohatě modelované krajiny (odpovídá měřítku PDoKP A1/A2).

Vliv na **harmonické vztahy v krajině** je hodnocen jako středně silný až silný. Přítomné harmonické vztahy prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály – kulturní dominanty) jsou novými technicistními úpravami narušeny, v některých případech minimálně dočasně (do zapojení optimalizované trati do krajiny), jinak trvale (sanační opatření skal vč. galerie Tetín), byť s možností řady opatření snižujících jejich negativní dopad (zeleň, architektonické řešení, lokální zásahy atd.).

4.2 Souhrn výsledků a závěry

Na základě hodnocení vlivu NZ na pozitivní hodnoty a významné rysy jednotlivých charakteristik krajinného rázu a estetické a prostorové vztahy a hodnoty je možno odpovědět na tři otázky, vyslovené v úvodu práce:

Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru, dotčeném vlivem NZ, znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami estetickými, mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?

Ráz krajiny v řešeném území se vyznačuje přítomností znaků všech charakteristik KR (přírodní, kulturní, historická). Některé z nich jsou klasifikovány jako jedinečné.

Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich NZ nepříznivě zasahovat a jakou měrou?

NZ do hodnot jedinečného a neopakovatelného významu zasahuje, tento zásah je v některých případech značný.

Ovlivní navrhovaná změna podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií?

Vzhledem k charakteru a rozsahu NZ nemohou být významně ovlivněna širší krajinná panoramata. Jistě však budou ovlivněny cenné dílčí scenerie harmonické krajiny malého měřítka v uzavřeném údolí Berounky.

Tabulka vlivu NZ na zákonná kritéria KR (§12)

Tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu (viz §12 zákona)		Vliv NZ
1	Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky	středně silný
	Odůvodnění: Zásahy NZ do znaků a hodnot přírodní charakteristiky KR spočívají především v sanaci skal technickými prostředky, a to nejvíce v prostoru pod Tetínskými skalami (PR), kde bude nová galerie nad tratí ČD působit výrazně a v prvních letech cizorodě, bude na sebe stahovat pozornost a sníží přírodní charakter scenerií. Další zásahy se týkají především stavebních prací v okolí trati, která bude po realizaci minimálně přechodně působit výrazněji technicistně, čímž sníží	

	celkový přírodní charakter oblasti. V úhrnu – přes silný vliv v PDoKP je vliv na znaky a hodnoty přírodní charakteristiky hodnocen jako středně silný .	
2	Vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky	slabý
	Odůvodnění: Vlivy na znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR spočívají především v narušení romantického charakteru turisty, rekreanty a rezidenty vyhledávaného regionu spjatého s trampy a vodáky či villegiaturou 19. a první poloviny 20. století. Tyto vlivy jsou však slabé. Výraznější vliv způsobuje řešení galerie Tetín ve velmi cenné lokalitě pod Tetínskými skalami. Z toho důvodu je v úhrnu vliv na znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR hodnocen jako slabý, nikoli minimální.	
3	Vliv na zvláště chráněná území (ZCHÚ)	středně silný
	Odůvodnění: Už tím, že NZ prochází skrze CHKO Český kras, místy přes první zónu, a fyzicky (zejména při sanaci skal) zasahuje i do dalších maloplošných ZCHÚ, je vliv na ZCHÚ poměrně významný. Kromě toho nové technicistní prvky (galerie Tetín, úpravy podél tratí, sanační opatření) a celkově nový výraz tratí vč. modernizovaných nádraží ovlivní její vizuální projev v chráněné krajině. Celkově je vliv BZ na ZCHÚ hodnocen jako středně silný, byť lokálně (Tetínské skály) může být i silný.	
4	Vliv na významné krajinné prvky (VKP)	středně silný
	Odůvodnění: Platí totéž pro ZCHÚ.	
5	Vliv na kulturní dominanty	středně silný
	Odůvodnění: V řešeném území je několik kulturních dominant – jedinečná je dominanta Karlštejna a Tetína. Zatímco dominantu Karlštejna není NZ nijak dotčena, galerie Tetín pod Tetínskými skalami na sebe bude natolik poutat pozornost, že sníží význam siluety Tetína v krajinné scéně i jeho dominantní postavení nad jinak prakticky nezastavěným údolím, které korunuje historická stavba výjimečného kulturního a historického významu. Proto je vliv v úhrnu hodnocen jako středně silný.	
6	Vliv na estetické hodnoty	středně silný
	Odůvodnění: Krajina Českého krasu vyniká výraznými krajinářsko-estetickými hodnotami danými výrazným vymezením prostorů a výraznou konfigurací a specifickým charakterem jednotlivých prvků vizuální scény. Realizace NZ vnáší do území nové cizorodé prvky, které narušují harmonické vztahy a přírodě blízký charakter řady prostorů. V měřítku celého PDoKP však je tento vliv prostorově omezen na několik dílčích scénérií. Nejvíce je zasažen PDoKP „E“, a to realizací galerie Tetín. V úhrnu je proto vliv na estetické hodnoty popsán jako středně silný.	
7	Vliv na harmonické měřítko krajiny	silný/středně silný
	Odůvodnění: V úhrnu je vliv na harmonické měřítko krajiny, které je v území bezpochyby přítomno hodnocen jako středně silný až silný, a to zejména kvůli vlivu NZ v PDoKP „E“, kde se nová galerie nad tratí ČD vymyká tradičnímu měřítku velmi členité a bohatě modelované krajiny	
8	Vliv na harmonické vztahy v krajině	silný/středně silný
	Odůvodnění: Vliv na harmonické vztahy v krajině je hodnocen jako středně silný až silný. Přítomné harmonické vztahy prvků krajinné scény (terén – voda – vegetace – skály – kulturní dominanty) jsou novými technicistními úpravami narušeny, v některých případech minimálně dočasně (do zapojení optimalizované tratě do krajiny), jinak trvale (sanační opatření skal vč. galerie Tetín), byť s možností řady opatření snižujících jejich negativní dopad (zeleň, architektonické řešení, lokální zásahy atd.).	

Jak bylo předchozími analýzami prokázáno, navrhovaný záměr představuje výrazný zásah do hodnot kulturní krajiny Českého krasu, ovlivní znaky a hodnoty všech charakteristiky krajinného rázu, přičemž některé zásahy jsou silné či středně silné.

V úhrnu lze konstatovat, že navrhovaný záměr optimalizace trati je navržen na hranici únosnosti a v některých lokalitách bude představovat silný zásah do znaků a hodnot krajinného rázu. Tento zásah lze vhodnými prostředky omezit, byť není možné jej zcela eliminovat. Při dodržení požadavků na architektonické řešení galerie Tetín (součást vyjádření doc. Vorla ke galerii Tetín) a při plošně minimalizovaných zásazích při kácení či sanaci skal je NZ, který bude v průběhu několika let díky vegetaci více zapojen do krajiny než těsně po realizaci) v dané lokalitě přijatelný.

Praze dne 5.10.2016

doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.